

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

4
EVLIDIS
ELEMENTORVM
LIBRI XV.

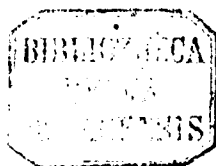
QVIBVS, CVM AD OM-
NEM MATHEMATICAE SCIEN-
TIAE PARTEM, TVM AD QVAMLI-
bet Geometriæ tractationem
facilis comparatur
aditus.

COLONIAE
Apud Goswinum Cholinum
M. D. C.

Cum Gratia & Privilegio.

*Euclides Geometer tempore Ptolomei, Primi Regis
Aegypti, vixit ante Christum annis 291.*

3.11.1890

AD CANDIDVM LECTOREM ST.

GRACILIS

præfatio.

PERMAGNI referre semper
existimaui, Lector benevole,
quantum quisq; studiij & di-
ligentia ad percipienda scien-
tiarum elementa adhibeat,
quibus non satis cognitis, aut
perperam intellectis, si vel di-
gitum progredi tentes, erroris caliginem animis
offundas, non veritatis lucem rebus obscuris ad-
feras. Sed principiorum quanta sint in disciplinis
momenta, haud facile credat, qui rerum natu-
ram ipsa specie, non viribus metiatur. Vt enim
corporum, quæ oriuntur & inveniunt, vilissima
tenuissimæq; videntur initia: ita rerum æternarum
& edmirabilium, quibus nobilissima artes con-
tinentur, elementa ad speciem sunt exilia, ad vi-
res & facultatem quàm maxima. Quis non vi-
det ex fici tantulo grano, ut ait Tullius, aut ex a-
cino rinaceo, aut ex cæterarum frugum aut stir-
pium minutissimis seminibus tantos truncos ra-
mosq; procreari? Nam Mathematicorum i-
nitia illa quidem dictu audituque perexi-
gua, quantum theorematum sylvarum nobis pe-

PRÆFATIO.

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis seminibus, sic et in artium principijs esse vim earum rerum, quæ ex his progignuntur. Præclare igitur Aristoteles, ut alia permulta, μέγιστον ἴσως ἀρχὴ πάντος, καὶ ὅσω πρῶτισον τῇ διωάμει, τοσοῦτον μικρότατον, οὕτω μέγιστον χαλεπὸν ἔστιν ὁρῶναι. Quocirca committendum non est, ut non bene promissa & diligenter explorata scientiarum principia, quibus propositarum quarumq; rerum veritas sit demonstranda, vel constituas, vel constituta approbes. Cauendum etiam, ut ne tantulum quidem fallaci & captiosa interpretatione turpiter deceptus, à vera principiorum ratione temerè deflectas. Nam qui initio fortè aberrauerit, is ut tandè in maximis versetur erroribus, necesse est: cū ex vno erroris capite densiores sensim tenebre rebus clarissimis obducantur. Quid tam varias veterum physiologorum sententias non modo cū rerum veritate pugnantes, sed vehementer etiam inter se dissentientes nobis inuexit? Equidem haud scio, fūerit ne vlla potior tanti dissidij causa, quàm quod ex principijs partim falsis, partim non cōsentaneis ductas rationes probando adhiberent. Fit enim plerunque, ut qui non rectè de artium rerumq; elementis sentiunt, ad præfinitas quasdam opiniones suas omnia reuocari studeant. Pythagorei, ut meminit Aristoteles, cum denarii numeri summam perfectionem cælo tribuerent, nec plures tamen quam nouem sphaeras cererent, decimam affingere ausi sunt terra ad uer-

sam.

PRÆFATIO.

*fam, quam à τρεῖς appallarunt. Illi enim uni-
 uersitatis rerumq; singularum naturam ex nu-
 meris seu principijs æstimantes, ea protulerunt
 quæ πειρώμενοι congruere nusquam sunt cogni-
 ta. Nam ridicula Democriti, Anaximenis, Melis-
 si, Anaxagora, Anaximandri, & reliquorum id
 genus physiologorum somnia, ex factis illa quidē
 orta natura principijs, sed ad Mathematicum
 nihil aut parum spectantia, sciens prætereo. Non-
 nullos attingam, qui repetitis altius vel aliter ac
 decuit positis rerum initijs, cum physicis multa
 turbarunt; tum Mathematicos oppugnatione
 principiorum pessimè mulctarunt. Ex plantis si-
 guris corpora constituit Timæus: Geometrarum
 hic quidē principia tuniculis oppugnantur. Nam
 & superficies seu extremitates crassitudinem
 habebunt & lineæ latitudinem: denique puncta
 non erunt individua, sed linearum partes. Pra-
 dicant Demo. ritus atque Leucippus illas atomos
 suas, & individua corpuscula. Concedit Xeno-
 crates impartibiles quasdam magnitudines. Hic
 verò Geometria fundamenta apertè petuntur, &
 funditus euertuntur: quibus diractis nihil equidē
 aliud video restare, quàm ut amplissima Mathe-
 maticorum theatra repente concidant. Iacebunt
 ergò, si dijs placet, tot præclara Geometrarum
 de asymmetris & alogis magnitudinibus theore-
 mata. Quid enim causa dicas, cur individua li-
 nea hanc quidem metiatur, illam verò metiri
 non queat? Siquidem quod minimū in vnoquoq;*

P R A E F A T I O.

genere reperitur, id communis omnium mensura
 esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, quae ex
 falsis eiusmodi decretis absurda consequuntur, &
 horum permulta quidem Mathematicus, sed lon-
 gè plura colligit Physicus. Quid varia, *ψευδογεω-*
φικαῖα genera commemorem, quae ex hac quo-
 fonte tam longè lateq; diffusa fluxisse videntur?
 Notissimus est Antiphonius tetragonismus, qui Ge-
 ometrarum & ipse principia non parum labese-
 cit, cum recte linea curvam posuit aequalem. Lō-
 gū esset mihi singula percensere praesertim ad alia
 properanti. Hoc ergo certum, fixum, & in perpe-
 tuum ratū esse oportet, quod sapienter monet A-
 ristoteles, *Πυθαγόρειος ὅπως ὁρίσασθαι χαλῶς αἱ*
αἰσχραὶ μεγάλες γὰρ ἔχουσιν ὁππὴν πρὸς ἐκτροπὴν.
 Nam principijs illa congruere debent, quae sequū-
 tur. Quod si tantum perspicitur in istis exiliori-
 bus Geometriae inijs, quae pūcto, linea, superficie
 desiniuntur, momentum, ut ne hac quidem fina-
 summo impendentis ruina periculo capuelli aut
 oppugnari possint, quanta quæso vis putanda est
 huius σοιχεώσεως, quam collatis tot praestantissi-
 morum artificum inuentis, mita quadam ordinis
 solertia contexuit Euclides, vniuersa Matheseos
 elementa complexu suo coercentē. Vt igitur om-
 nibus rebus instructior & paratior quisq; ad hoc
 studium libentius accedat, & singula vel minu-
 tissima exactius secum reputet atque perdiscat,
 opera precium censui, in primo institutionis aditu
 vestibuloq; praecipua quadem capita quibus tota
 scire

PRAEFATIO.

ferè Mathematica sciētia ratio intelligatur, bra-
 uer explicare: tum ea quae sunt Geometria pro-
 pria, diligēter persequi: Euclidis deniq, in extru-
 enda hac σοφιστικῶς cōsiliū sedulū ac fideliter ex-
 ponere. Quae ferè omnia ex Aristotelis potissimum
 ducta sēribus, nemini inuisa fore cōfido, qui mo-
 dō ingenū animi cādores ad legendū attuleris.
 Ad de Mathematica diuisione primum dicamus.

Mathematica in primis scientia studiosos fuisse
 Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam
 philosophorum libri declarant. His ergo placuit,
 ut in partes quatuor vniuersum distribuatur Ma-
 thematica scientia genus, quarū duas $\pi\epsilon\pi\iota\tau\acute{o}\nu$ πο-
 σόν, reliquas $\tau\omega\pi\epsilon\iota\tau\acute{o}\nu$ τὸ πηλίκον versari statuerunt.
 Nam $\epsilon\tau\epsilon\tau\acute{o}\nu$ τὸ ποσόν vel sine vlla comparatione ip-
 sum per se cognosci, vel certa quadam ratione cō-
 paratum spectari: in illo Arithmetica, in hoc
 versari Musicam: $\epsilon\tau\epsilon\tau\acute{o}\nu$ τὸ πηλίκον partim quiesce-
 re, partim moueri quidem: Illud Geometria pro-
 positum esse: quod verò sua sponte mouet, cietur,
 Astronomia. Sed ne quis falsò putet, Mathe-
 maticam scientiam, quod in utroque quanti
 genere cernitur, idcirco inanem videri (si qui-
 dam non solum magnitudinis diuisio sed etiam
 multitudinis accretio infinitè progredi potest)
 meminisse decet, τὸ πηλίκον καὶ τὸ ποσόν,
 quae subiecto Mathematica generi imposita sunt
 à Pythagoreis nomina, nō cuiuscunque mor-
 di quantitatem significare, sed eam demum,
 quae tum multitudine tum magnitudine sic defi-

PRÆFATIO.

nita, & suis circumscripta terminis. Quis enim
 ullam infiniti sciētiā defendat? Hoc scitum est,
 quod non semel docet Aristoteles, infinitum ne co-
 gitatione quidem complecti quēquam posse. I-
 taque ex infinita multitudinis & magnitudinis
 δυνάμει finitā hac sciētiā decerpit & amplecti-
 tur naturā, quam tractet, & in qua versetur.
 Nā de vulgari Geometrarum cōsuetudine quid
 sentiendum sit, cum data interdum magnitudi-
 ne infinita haud fabricātur aliquid, aut proprias
 generis subiecti affectiones exquirunt, disertē
 monet Aristoteles, οὐδὲ νῦν (de Mathematicis) lo-
 quens δέοντα τοῦ ἀπείρου, οὐδὲ κρῶνται, ἀλλά-
 μόνον εἶναι ὅς τε αὖ βούλωνται, πεπερασμένῳ.
 Quamobrem disputatio ea qua infinitum refelli-
 tur, Mathematicarum decretis rationibusq; non
 aduersatur, nec eorum apodixes labefacit. Ete-
 nim tali infinito opus illis nequaquam est, quod
 exitu nullo peragrari possit, nec talem ponunt in-
 finitam magnitudinem: sed quātāmcunq; velit
 aliquis effingere, ea ut suppetat, infinitam praci-
 piunt. Quin etiam non modo immensa magnitu-
 tudine opus non habent Mathematici, sed ne ma-
 xima quidem, cum instar maxima minima qua-
 que in partes totidem pari ratione diuidi queat.
 Alteram Mathematica diuisionem attulit Ge-
 metrus, vir (quantum ex Proclo conijcere licet)
 μαθημάτων laude clarissimus. Eā, qua superio-
 re plenior & accuratior fortē visa est, cum do-
 ctissime pertractarit sua in decimum Euclidis
 præfa-

PRAEFATIO.

praefatione P. Montaur cui vir senatorius, & Regia
 bibliotheca praefectus, leuiter attingam. Nam ex
 duobus rerum velut summis generibus τῶν νοητῶν
 καὶ τῶν αἰσθητῶν, quae res sub intelligentiā cadūt,
 Arithmetica & Geometria attribuit Geminus:
 quae verò in sensu incurrunt, Astrologia, Musica
 Supputatrici, Optica, Geodesia & Mechanica
 adiudicauit. Ad hanc certè diuisionem spectasse vi
 detur Aristoteles, cum Astrologiam Opticā, har-
 monicā φυσικωτέραν τῶν μαθηματικῶν nominat,
 ut quae naturalibus & Mathematicis interiecta
 sint, ac velut ex vtriusq; mixta disciplina: Siqui-
 dem genera subiecta à Physicis mutuantur, cau-
 sas verò in demonstrationibus ex superiore ali-
 qua sciētiā repetūt. Id quod Aristoteles ipse aper-
 tissimè testatur, ἡραυδα γὰρ, φησι, τὸ μὲν ὅτι,
 τῶν αἰσθητῶν εἰδέναι τὸ διὸν τῶν μαθημα-
 τικῶν. Sequitur, ut quid Mathematicae conueni-
 at cum Physica et prima Philosophia: quid ipsa
 ab utraque differat, paucis ostendamus. Illud
 quidem omnium commune est, quod in veri con-
 templatione sunt posita, ob idq; θεωρητικὰ à Grae-
 cis dicuntur. Nam cum διάνοια siue ratio & mēs
 omnis sit πρᾶξις καὶ θεωρητική, totidem sci-
 entiarum sint genera necesse est. Quod si Physi-
 ca, Mathematica, & prima Philosophia, nec in
 agendo, nec in efficiendo sunt occupata, hoc certè
 perspicuum est, eas omnes in cognitione con-
 templationeq; necessario versari. Cum enim rerum,
 non modo agendarum, sed etiam efficiendarum,

P R A E F A T I O.

principia in agente vel afficiente consistant, illarum quidem $\tau\omicron\pi\omicron\alpha\iota\pi\epsilon\tau\iota\varsigma$, harum autem vel mens vel ars, vel via quadam & facultas rerum profectum naturalium. Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque hac una in omnes valet ratio, quae $\delta\epsilon\omega\pi\lambda\epsilon\chi\epsilon\iota\varsigma$ esse colligat. Iam vero Mathematica separatim cum Physica congruit, quod utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inherentium. Nam Mathematicus plana, solida, longitudines & puncta contemplatur, quae omnia in corpore naturali & naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica itē & prima philosophia hoc inter se propriē conueniunt, quod cognitionem utraque persequitur formarum, quoad immobiles, & cōcreatione materiae sunt liberae. Nam tamen si Mathematica forma reuera per se non cohæret, cogitatione tamen à materia & motu separantur, quodē $\gamma\acute{\iota}\nu\epsilon\tau\alpha\iota \ \delta\epsilon\omega\delta\omicron\varsigma \ \chi\omega\pi\iota\zeta\omicron\nu\tau\omega\nu$. ut ait Aristoteles. De cognitione & societate breuiter diximus, iam quid intersit videamus. Vnaquaeque Mathematicarum certum quoddam rerum genus propositum habet, in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliarum in vnā partem, aliorum in duas, quorūdam in tres, eorumque, quatenus quanta sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autē philosophia, cum sit omnium communis, vniuersum Entis genus quaque ei accidunt & conueniunt hoc ipse quod est, considerat.

Ad

PRÆFATIO.

Ad hæc, Mathematica eam modò naturam amplectitur, quæ quanquam non mouetur, separari tamen seungi, nisi mente & cogitationi à materia non potest, ob eamq; causam, & ἀφαιρέτως dici consuevit. Sed Prima philosophia in his versatur, quæ & seiuncta, & æterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Ceterum Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videtur, modo tamen rationeq; differunt cognitionis & contemplationis, vnde dissimilitudo quoq; scientiarum sequitur. Etenim Mathematicæ species nihil reuera sunt aliud, quàm corpora naturalis extremitates, quas cogitatione ab omni motu & materia separatæ Mathematicus cõtemplatur: sed easdem cõsecratur Physicorũ ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quacunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, nõ autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quæ nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ, inquit Aristoteles, τὰ μὲν ἀπὲρ αἰρέσεως, λέγεται, τὰ μαθηματικά, τὰ δὲ φυσικά ἐκ προδοτέως. Si quidem res cum materia deuinctas cõtemplatur Physicum: Mathematicus verò rem cognoscit circumscriptis his omnibus, quæ sensu percipiuntur, vò grauitate, leuitate, duritie, molitie & præterea calore, frigore, alijsq; contrariorum paribus, quæ sub sensum subiecta sunt: tatum autem reliquit

quan

PRÆFATIO.

quantitatem & continuum, Itaque Mathematica
 eorū ars in ijs qua immobilia sunt cernitur (τὰ
 ἄρ σαθημαλχα τῶν ὄντων ὁνευ κινήσεως ἐστὶν
 ἔξω τῶν περὶ τὴν ἐσρολογίαν) qua verò in na-
 tura obscuritate posita est, res quidē qua nec se-
 parari nec motu vacare possunt contemplatur. Id
 quod in viroque scientia genere perspicuum esse
 potest, siue res subiectas definias, siue proprietates
 earum demonstras. Etenim numerus, linea, figura,
 rectū, inflexum, aequale rotundū. vniuersa deniq;
 Mathematicus qua tractat & profutur ab/que
 motu explicari doceriq; possunt: χωρὶς ἂν ἄρ τῇ
 νοήσει κινήσεως ἐστὶ: Physica autē sine monitione
 species nequaquā possunt intelligi. Quis enim ho-
 minis, plātæ, ignis, ossium, carnis naturam & pro-
 prietates sine motu, qui materiam sequitur, perspi-
 ciat? Siquidem tātis per substantia quaque natū-
 ralis cōstare dici solet, quoad opus & munus suū
 agendo patiendōq; tueri ac sustinere valeat, qua
 certē amissa, διωπάμεν, ne nomē quidem nisi ὁμο-
 νόμως retinet. Sed Mathematico ad explicandas
 circuli aut trianguli proprietates, nullum ad-
 ferre potest vsum, materia, ut auri, ligni, ferri, in
 qua insunt, consideratio, quin eò verius eiusmodi
 rerum, quarum species tanquam materia vacan-
 tes efformemus animo, naturam complectemur,
 quodd conjunctione materia quasi adulterari de-
 prauariq; videntur. Quocirca Mathematica spe-
 cies eodem modo qua κενὸν, sine concavitas,
 sine motu & subiecto, definitione explicare cog-
 nos-

PRÆFATIO.

nesciūq; possunt: naturales verd cum eam vim ha-
 beant, quam ut ita dicam, simitas cum materia
 comprehensa sunt, nec absque ea separatim pos-
 sunt intelligi: quibus exēplis quid inter Physicas
 & Mathematicas species intersit, haud difficile
 est animadvertere. Illis certē non semel est vsus
 Aristoteles. Valeant ergo Protagoræ sophisma-
 ta, Geometras hoc nomine refellens, quod circula-
 rum normam puncto non attingat. Nam diuina
 Geometrarum theoremata, qui sensu aestimabit,
 vix quicquam reperiet, quod Geometra conce-
 dendum videatur. Quid enim ex his qua sensum
 mouent, ita rectum aut rotundum dici potest, ut
 à Geometra ponitur? Nec verd absurdum est aut
 vitiosum, quod lineas in puluere descriptas pro re-
 ctis aut rotundis assumit, qua nec recta sunt nec
 rotunda, ac ne latitudinis quidem expertes. Siqui-
 dē non iis vitur Geometra, quasi inde vim habe-
 at conclusio, sed eorum qua discenti intelligenda
 relinquuntur, rudem seu imaginem proponit. Nā
 qui primum instituūtur, bi ductu quodam & ve-
 lut *χαραγούρα* sensum opus habet, ut ad illa qua
 sola intelligentia percipiuntur, aditum sibi com-
 parare queant. Sed tamen existimandum non
 est rebus Mathematicis omnino negari materi-
 am ac non eam tantum qua sensum afficit. Est e-
 nim materia alia qua sub sensum cadit, alia qua
 animo & ratione intelligitur. Illam *αἰσθητὴν* hās
 vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut ar-
 bor lignum, cuiusq; materia qua moueri po-
 test.

PRÆFATIO.

test. Animo & ratione cernitur ea qua in rebus
sensilibus inest, sed non quatenus sensu percipiun-
tur, quales sunt res Mathematicorum. Vnde ab
Aristotele scriptum legitur $\pi\tau\iota\tau\omega\varsigma\ \epsilon\nu\ \delta\epsilon\ \alpha\pi\alpha\iota\tau\omega\varsigma\ \delta\epsilon$
 $\epsilon\nu\tau\omega\varsigma$ rectum se habere visum: $\mu\epsilon\tau\omega\lambda\epsilon\iota\omega\varsigma$
 $\gamma\epsilon\gamma\epsilon\rho$: quasi vellet ipsius recti quod Mathematico-
rum est, suam esse materiam, non minus quàm fini
quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathe-
matica sensili vacent materia, non sunt tamē in-
diuidua, sed propter continuationem partitionē
semper obnoxia, cuius ratione dici possunt sua
materia non omnino carere: quin aliud videtur
 $\tau\omicron\ \epsilon\iota\omega\tau\iota\ \gamma\gamma\alpha\mu\iota\kappa\acute{\alpha}$, aliud quoad continuationi ad-
iuncta intelligitur linea. Illud enim cū forma
in materia proprietatum causa est, quæ sine ma-
teria percipere non licet. Hac est societas & dis-
fidij Mathematica cum physica & prima philo-
sophia ratio. Nūc autem de nominis etymo & no-
tatione pauca quadā afferamus, Nam si qua iu-
dicio & ratione imposita sunt rebus nomina, ea
certē non temerē indita fuisse credēdam est, qui-
bus sciētias appellari placuit, sed neq; otiosa sem-
per haberi debet ista etymologia indagatio, cū ad
rei etiam dubie fidem saepe non parum valeat re-
cta nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles
ducto ex verborū ratione argumento $\delta\epsilon\ \tau\omicron\mu\alpha\tau\epsilon\varsigma$,
 $\mu\epsilon\tau\alpha\beta\omicron\lambda\eta\sigma$, $\delta\epsilon\ \delta\epsilon\pi\omicron\varsigma$, aliarumq; rerum naturam
ex parte confirmavit. Quoniā igitur Pythagoras
Mathematicā scientiā non modō studiosē coluit;
sed etiā repetitā à capite principis, geometricā
contem-

PRAEFATIO.

contemplationem in liberalis disciplina formam
 non posuit, & perfectis absq; materia solius intel-
 ligentiae adminiculo theorematibus, tractationē
 περὶ τῶν ἀλόγων, & κοσμητῶν σχημάτων con-
 stitutionem excogitavit: credibile est, Pythago-
 ram, aut certe Pythagoreos, qui & ipsi doctoris
 sui studia libenter amplexi sunt, huic scientiae id
 nomē dedisse, quod cum sui placitis atq; decretis
 congrueret rerumq; propositarum naturam quo-
 quo modo declararet. Ita cū existimarent illi, om-
 nem disciplinam, qua μαθητικὴ dicitur, ἀνάμνη-
 σιν esse quandam. i. recodationem et repetitionē
 eius sciētiae, cuius antē quam in corpus immigra-
 ret, compas fuerit anima, quemadmodum Plato
 quoque in Menone, Phadone, & alijs aliquot lo-
 cis videtur astruxisse: animadverterent autem
 eiusmodi recodationem, qua nō posset multis ex
 rebus perspicui, ex his potissimum scientijs demō-
 strari, si quis nimirum, ait Plato, ἐπὶ τὰ διαγράμ-
 ματα ἀγῇ, probabile est quidem Mathematicas à
 Pythagoreis artes γὰρ ἔχουσαν fuisse nominatas, ut
 ex quibus μαθητικὴ, id est aeternarū in anima ra-
 tionum recodatio διαπεπώντως & precipuè in-
 telligi posset. Cuius etiam rei fidem nobis diuinus
 fecit Plato, qui in Menone Socratem induxit hoc
 argumētū genere persuadere cupientē, discere ni-
 bil esse aliud quam suarum ipsius rationū animū
 recordari. Etenim Socrates pusionem quendā ut
 Tullij verbis utar, interrogat de geometrica dimē-
 sione quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, et ta-
 men

PRAEFATIO.

mentam faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens, eodem petueniat, quo si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationē Anatolius exposuit. ut est apud Rhodiginum, quod cū cetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint, omnes Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi praecum aliquo, cuius solertia succidantur vepreta, vel exurantur, & superciliosa complanentur asprota. Ita enim Caelius: quod quam vim habeat, non est huius loci curiosius perscrutari. Equidem M. Tullius Mathematicos in magnā retū obscuritate, recondita arte, multipliciq; ac subtili versari scribit: sed quis nescit idipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus, maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec vllus est, modū interius paulō Physica penetrarit, qui non facile sit expertus, quam multi vndique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momētum alio seorsum loco expendēdum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequutus est Proclus, nobis retinendam censeo. Hacenus de vniuerso Mathematica genere, quantum potui & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atq; ordine ea differā, quae in nio sum pollicor.

PRAEFATIO.

tas. Est autem Geometria, ut definit Proclus, scientia, qua versatur in cognitione magnitudinum figurarum, & quibus ha continentur, extremorum, item rationum & affectionum, qua in illis cernuntur ac inherant: ipsa quidem progrediens à puncto individuo per lineas & superficies, dum ad solida conscendat, variasq; ipsorum differentias patefaciat. Quumq; omnis scientia demonstrativa, ut docet Aristoteles, tribus quasi momentis contineatur, genere subiecto, cuius proprietates ipsa scientia exquirat & contemplatur: causis & principijs ex quibus primis demonstrationes conficiuntur: & proprietatibus, quae a genere subiecto per se enunciantur. Geometria quidem subiectum in lineis, triangulis, quadrangulis, circulis, planis, solidis atque omnino figuris & magnitudinibus, earumq; extremitatibus consistit. His quibus inherant divisiones, rationes, tactus, aequalitates, $\pi\alpha\rho\alpha\rho\upsilon\lambda\alpha\iota$, $\upsilon\pi\omega\varsigma\epsilon\omicron\lambda\alpha\iota$, $\epsilon\lambda\lambda\epsilon\gamma\epsilon\iota\varsigma$, atq; aliageometriae eiusdem propè innumerabilia. Postulata verò & Axiomata, ex quibus hac inesse demonstrantur, eiusmodi fore sunt: Quovis centro & intervallo circulum describere. Si ab aequalibus aequalia detrahas, quae relinquantur esse aequalia, ceteraq; id genus permulta, quae licet omnium sint communia, ad demonstrandum tamen tum sunt accommodata, cum ad certum quoddam genus traducuntur. Sed cum praecipua videatur Arithmetica & Geometria inter Mathematicas dignatio, cur Arithmetica sit $\epsilon\pi\alpha\rho\iota\sigma\tau\epsilon\rho\alpha$ &

PRÆFATIO.

*exaetior quam Geometria paucis explicandi ar-
 bitror. Hic verò & Aristotelem sequemur du-
 cem, qui scientiam cum scientia ita comparat, ut
 accuratorem velit esse eam, quæ rei causam do-
 cet, quam quæ rem esse tantum declarat, deinde
 quæ in rebus sub intelligentiam cadentibus versa-
 tur, quàm quæ in rebus sensum mouentibus cer-
 nitur. Sic enim & Arithmetica quam Musica, &
 Geometria quàm Optica, & Stereometria quàm
 Mechanica exaetior esse intelligitur, Postremò
 quæ ex simplicioribus initijs constat, quàm quæ
 aliqua adiectione compositus vitur. Atque hæc
 quidem ratione Geometria præstat Arithmeti-
 ca, quòd illius initium ex additione dicatur, hu-
 ius sit simplicius. Est enim punctum, ut Pythago-
 reis placet, vnitas quæ situm obtinet: vnitas verò
 punctum est quàm sita vacat. Ex quo percipitur,
 numerorum quàm magnitudinum simplicius esse
 elementum, numerosque magnitudinibus esse pu-
 riores, & à concretionem materia magis disun-
 ctos. Hæc quamquam nemini sunt dubia, habet
 & ipsa tamē Geometria quo se plurimū efferat,
 opibusq; suis ac rerum vbertate multiplici vel
 cum Arithmetica certet: id quod tute facile de-
 prehendas cum ad infinitam magnitudinis diui-
 sionem, quam respuit multitudo, animum con-
 uerteris. Nūc quæ sit Arithmetica & Geometria
 societas videamus. Nam theorematum quæ de-
 monstratione illustrantur, quadam sunt viri-
 usque scientia communia, quadam verò singula-
 rum*

PRAEFATIO.

tum propria. Etenim quod omnis proportio sit
 pntos siue rationalis, Arithmetica soli conuenit,
 nequaquam Geometria, in qua sunt etiā ἀρροί
 seu irrationales proportionēs. item, quadrato-
 rum gnomas minimo definitos esse, Arithmetica
 proprium (si quidem in Geometria nihil tale mi-
 nimum esse potest) sed ad Geometriam propriè
 spectant situs, qui in numeris locum non habent
 tactus, qui quidem à continuis admittuntur:
 ἔλλογην, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi
 etiam τὸ ἄλογον esse solet. Communia porro v-
 triusque sunt illa, quae ex sectionibus eueniunt,
 quas Euclides libro secundo est persequutus: nisi
 quod sectio per extremam & mediam rationem
 in numeris nusquam reperiri potest. Iam verò ex
 thewrematibus eiusmodi communibus, alia qui-
 dem ex Geometria ad Arithmeticam traducun-
 tur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam
 transferuntur: quadam verò perinde vtrique
 scientia conueniunt, ut qua ex vniuersa arte
 Mathematica in vtramq; harum conueniant.
 Nam & alterna ratio, & rationum conuersio-
 nes, compositiones, diuisiones hoc modo commu-
 nia sunt vtriusque. Qua autem sunt περὶ σωμα-
 μετρων, id est, de commensurabilibus, Arith-
 metica quidem primum cognoscit & contem-
 platur: secundo loco Geometria Arithmeti-
 cam imitata. Quare & commensurabiles mag-
 nitudines ille dicuntur, quae rationem inter
 se habent, quam numerus ad numerum, per-

PRAEFATIO.

Inde quasi commensuratio & $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\tau\epsilon\lambda\alpha$ in numeris primum consistat (Vbi enim numerus, ibi & $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\tau\epsilon\lambda\alpha$ cernitur: & vbi $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\tau\epsilon\gamma\omega\nu$, illic etiam numerus) sed quae triangulorū sunt, & quadrangulorum, à Geometria primā considerantur: tum analogia quadam Arithmeticus eadem illa in numeris contemplatur. De Geometria diuisione hoc adijciendum puto, quod Geometria pars altera in planis figuris cernitur, quae solam latitudinem longitudini coniunctam habent: altera verò solidas contemplatur, quae ad duplex illud intervallum crassitudinem adsciscunt. Illam generali Geometria nomine veteres appellarunt: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica & Stereometriam cum Mechanica non raro comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuentionem multis seculis antecessit, si modo Stereometriam ne Socratis quidem aetate videri fuisse omnino verum est, quemadmodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometriae utilitatem accedo, quae quanquam suapte vi & dignitate ipsa per se nititur, nullius vsus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientiis concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externa quaeritur, Dii boni quàm latos, quàm vberes, quàm varios fructus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristippus, vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes idcirco repudiet, quod ex fine nihil docere videantur, eiusque quod melius aut de-

terius

PRÆFATIO.

terius nullam habeant rationem. Ut enim nihil
 cause dicas, cur sit melius trianguli, verbi gratia,
 tres angulos duobus esse rectis aequales: minime
 tamen fuerit, consentaneum Geometria cog-
 nitionem vti inutilem exagitare, criminari, explo-
 dere, quasi quæ finem & bonum quod referatur,
 habeat nullum. Multas haud dubie solius contem-
 plationis beneficio citra materia contagionem
 adfert Geometria commoditates partim proprias,
 partim cum vniuerso genere communes. Cum e-
 nim Geometria, vt scripsit Plato, eius quod sem-
 per est cognitionem profiteatur, ad veritatem
 excitabit illa quidem animum, & ad ritè philo-
 sophandum cuiusque mentem comparabit. Quin-
 etiam ad disciplinas omnes facilius perdiscendas,
 attigeris necne Geometriam quanti referre cē-
 ses? Nam vbi cum materia coniungitur, nōne
 præstantissimas procreat artes, Geodesiam, Me-
 chanicam, Opticam, quarum omnium vsu, mortā-
 lium vitam summis beneficijs complectitur? Ete-
 nim bellica instrumēta, vrbiūq; propugnacula,
 quibus munitæ vrbes hostium vim propulsarent,
 his adiutricibus fabricata est: montium ambitus
 & altitudines, locorumq; situs nobis indiscavit:
 dimetiendorum & mari & terra itinerum ratio-
 nem præscripsit: trutinas & stateras, quibus ex-
 acta numerorū equalitas in ciuitate retineatur,
 cōposuit: vniuersi ordinem simulachris expresse-
 rit, multaq; quæ hominum fidem superarent, omni-
 bus persuasit. Vbiq; extant præclara in eam rem

PRÆFATIO.

*testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi
 rex Hiero tribuit. Nam extracto vasta molis na-
 uigio, quod Hiero Aegyptiorum regi Ptolomae
 mitteret, cum vniuersa Syracusanorum multitu-
 do collectis simul viribus nauem trahere non pos-
 set effecissetq; Archimedes, ut solus Hiero illam
 subduceret, admiratus viri scientiam rex ἀνὰ
 ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας περὶ πάντος ἀρχιμήδ' ὀ-
 λέοντα τῷ τεύχετον. Quid? quod Archimedes idē,
 ut est apud Plutarchum, Hieroni scriptis datū vi-
 ribus datum pondus moueri posse? fretusq; demō-
 strationis robore illud saepe iactarit, si terram ha-
 beret alteram ubi pedem figeret, ad eam nostram
 hanc se transmouere posse? Quid varia, αὐτομα-
 τῶν machinarumq; genera ad vsus necessarios
 comparata memorem? Innumerabilia profecto
 sunt illa, & admiratione dignissima quibus pris-
 ci homines incredibili quodam ad philosophan-
 dum studio concitati, inopem mortalium vitam
 artis huius praesidio subleuarum: tamen si memo-
 rie sit proditum, Platonem Eudoxo & Archyta
 vitio vertisse, quod Geometrica problemata ad
 sensilia & organica abducerent. Sic enim cor-
 rumpi ab illis & labefieri Geometriae praestanti-
 am, quae ab intelligibilibus & incorporeis rebus
 ad sensiles & corporeas prolaberetur. Qua-
 propter ridicula idem scripsit Plato Geometra-
 rum esse vocabula, quae quasi ad opus & actio-
 nem spectent, ita sonare videntur. Quid enim est
 quadrare si non opus facere? Quid addere, pro-
 ducere,*

PRAEFATIO.

ducere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessario & tanquam coacti Geometre utuntur, quippe cum alia defint in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato, sic Aristoteles, sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum v^{er}it^{at}is intelligentia estimandam esse. Exp^o sita breuim quā res tanta dici possit, vtilitatis ratione, Geometria ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cognitus deinceps aperiamus. Geometria apud Aegyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noab, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbi pra se fert ratio, ortū habuisse dicitur: cum anniuersaria Nili inundatione & incrementu limo obducta agrorum termini confunderetur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse aiunt. Quod sane mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inuentio ab usu corporis ac necessitate. Et enim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, & ignauiam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processu ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientia beneficio collecta sunt: experientia verò à memoria fluxit, qua & ipsa à sensu primum manauit. Nam quod scribit Aristoteles, Mathematicas artes,

compa-

PRÆFATIO.

comparatū rebus omnibus ad vitā necessarijs, in Aegypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degere: non negat illa adductos necessitate homines ad excogitandam, verbi gratia terra dimittenda rationem, qua theorematum deinde inuestigationi causam dedit: sed hoc confirmat, præclara eiusmodi theorematū inuenta, quibus extracta Geometrie disciplina cōstat, ad vsus vitæ necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometrie nomen ab illa terra partiunde finiumq; regendorū ratione postea recepit, & in certa quadam affectionem magnitudini per se inherens scientiæ propriæ remāsit. Quemadmodum igitur in metrum & contractum gratiam supputandi ratio, quam secuta est accurata numerorū cognitio, à Phœnicibus initium duxit: ita etiam apud Aegyptios, ex ea quam commemoravi causa ortum habuit Geometria. Hanc certè, ut id obiter dicā, Thales in Græciam ex Aegypto primum trāstulit: cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarantino, alijsq; compluribus, ad Euclidis tempora factæ sunt rerum magnarum accessiones. Caterum de Euclidis ætate id solum addam, quod à Proclo memoria mandatum accepi mus. Is enim commemorat, ut aliquot Platonis tum aequalibus tum discipulis subijcit, non multo ætate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinem luculentum

com-

PRÆFATIO.

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit,
 quaq; mollius ab alijs demonstrata fuerat, ad fir-
 missimas & certissimas apodixes reuocauit. Vi-
 xit autē, inquit ille, sub primo Ptolemao. Etenim
 ferunt Euclidam à Ptolemao quondam interro-
 gatum, num qua esset via, ad Geometriam magis
 cōpendariam, quam sit ista σοφιστικὴ ἀποδείξις.
 Deinde subiūgit, Euclidem natu quidem esse mi-
 norem Platone, maiore verò Eratosthene & Ar-
 chimede (hi enim aequales erāt) cum Archimedes
 Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregia
 Euclidis laudem, quam cum ex alijs scriptionibus
 accuratissimis, tū ex hac Geometria σοφιστικῆς
 cōsequutus est, in qua diuini rerum ordo sapiē-
 tissimis quibusq; hominibus magna semper admi-
 ratione fuit, in Proclum studiosè legat, quò rei re-
 rigorem illustriorem reddat grauiusq; testu au-
 thoritas. Superest igitur ut finem videamus, quòd
 Euclidis elementa referri. & cuius causa in id
 studium incurbere oporteat. Et quidem si res,
 quæ tractantur, consideres, in tota hac tractatio-
 ne nihil aliud queri dixeris, quàm τοῦ κόσμου, quæ
 vocatur οὐρανία (fuit enim Euclides professione
 & instituto Platonici) Cubus, Icosædrum, Oc-
 taedrum, Pyramis, & Dodecaedrum certa qua-
 dam sudrum & inter se laterū, & ad sphaera dia-
 metrum ratione eidem sphaera inscripta compre-
 hendantur. Huc enim pertinet Epigrammaton
 illud vetus, quod in Geometrica Michælis

PRAEFATIO.

Ἐπεὶ συνδύει scriptum legitur.

Σχήματα πέντε ἀπλάτων, πυθαγόρας σοφός
εὐρε.

πυθαγόρας σοφός εὐρε, πλάτων δὲ ἀρῶν ἰδὲ
δαξεν.

Εὐδαλείδης ἐπὶ τοῖσι κλέος γιγναικέσιν ἐρωζεν.

*Quod si discantis institutionem spectes, illud
certè fuerit propositum, ut huiusmodi elementa-
rum cognitione informatus discantis animus, ad
quamlibet non modo Geometria, sed & aliarum
Mathematica partium tractationem idoneus pa-
ratusq; accedat. Nam tamen si institutionem hæc
solum sibi Geometria vendicare videtur, & tanquã
in possessionẽ suam venerit, alios excludere posses
inde tamen per multa suo quodam modo iure de-
cerpit Arithmeticus, preæque Musicus non pau-
ca detrahit. Astrologus, Opticus, Logisticus, Ma-
chanicus, itemq; ceteri: nec ullus est deniq; artifex
præclarus, qui in hanc se possessionis societate cu-
pide non offerat, partemq; sibi concedi postulet.
sorχέτωσιν absolutum opere nomen, & σορχέτωσιν
dictus Euclides. Sed quid longius prouehor? Nã
quod ad hanc rem attinet, tam copiosè & erudi-
tè scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi,
loco P. Mont aureus, ut nihil desiderio loci reli-
querit. Qua verò ad dicendum nobis erant pro-
posita hæctenus pro ingenij nostri tenuitate om-
nia mihi perfecisse videor. Nam tamen si & hac
eadem & alia pleraque multo fortè præclariora
ab hominibus doctissimis, qui tum acumine inge-
nij,*

vij, tum admirabili quodam lepore dicendi sem-
 per floruerunt grauius, splendidius, vberius tra-
 ctari posse scio: tamen experiri libuit: numquid
 etiam nobis diuino sit concessum munere, quod
 rudes in hac philosophia parte discipulos adiu-
 uare aut certè excitare queat. Huc accessit quòd
 ista recens elementorum editio, in qua nihil non
 parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare
 videbatur, quod eius cōmendationem adaugeret.
 Cum enim vir doctissimus Io. Magnienus Mathe-
 maticarum artium in hac Pharistorum Acade-
 mia professor verè regius, nostrum hunc typo-
 graphum in excudendis Mathematicorum libris
 diligentissimum, ad hanc Elementorum editio-
 nem sapè & multum esset adhortatus, eiusque
 impulsu permulta sibi iam comparasset typogra-
 phus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, ma-
 lum Ioannis Magnieni mors insperata, quae tam
 graue inflixit Academiae vulnus, cui ne post mul-
 tos quidem annorum circuitus cicatrix obduci
 vlla posse videatur. Quamobrem amisso insti-
 tuti huius operis duce, typographus, qui nec
 sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos,
 quibus id muneris erat pollicitus, sua spe cade-
 re vellet, ad me venit, & impensè rogauit, vt
 meam propositae editioni operam & studium na-
 uarem, quòd cum denegaret occupatio nostra,
 iuberet officij ratio, feci equidem rogatus, vt
 qua subobscurè vel parum commodè in sermo-
 nem Latinum è Græco translata videbantur,

PRAEFATIO.

clariore, aptiore & fideliori interpretatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lucē acciperent. Id quod in omnibus ferè libris posterioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus non tantum temporis quantum in ceteris ponere nobis licuit: decimi autem interpretatio, qua melior nulla potuit adferri, P. Mōtaureo solida debetur. Atque ut ad perspicuitatem facilitatemq; nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel pñctorum tanquam unitatum notulae, quae Theonis apodixin illustrent illae quidem magnitudinum, haec autem numerorum indices, subscriptis etiam cypharum, ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerum exprimāt, ob eamq; causam eiusmodi unitatum notulae, quae pro numeri amplitudine maius paginae spatium occuparent, pauciores sapius depictae sunt, aut in lineas etiam cōmutatae. Nam litterarum ut a, b, c, characteres non modò numeris & numerorum partibus nominandis sunt accommodati, sed etiam generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non pœnitēda Theonis scholia, siue maius lemmata, quae quidem longè plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictū, quod brevis studio impartiremus. Hanc igitur operam boni consule, & quae obvia erunt impressionis vitia, candidè emenda. Vale. Lutetia 4. Idus April. 1557.

EVCLI-

EVCLIDIS ELEMENTVM

PRIMUM.

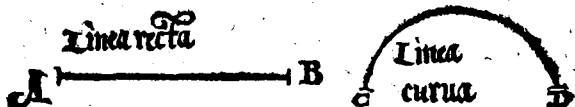
DEFINITIONES.

1.

Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

2.

Linea verò, longitudo latitudinis expers.

3.

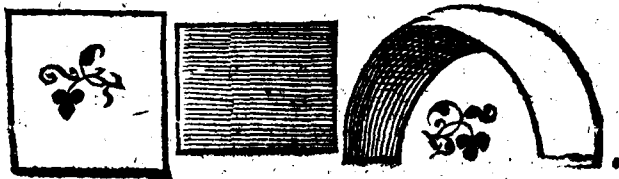
Lineæ autem termini, sunt puncta.

4.

Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacer puncta.

5.

Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

c. Superf.

6.

Superficie extremæ sunt linæ.

7.

Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineas.

8.

Planus angelus est duarum linearum in plano se mutuò tangentium, & non indirectum

iacētium alterius ad alteram inclinatio.

9.

Cum autem quæ angelum continent lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10.

Cum verò recta linea super rectam consistens lineam, eos qui sunt deinceps angelos æquales, inter se fecerit: rectus est vterque æqua-

æqualium angelorum: quæ insistit recta lineæ, perpendicularis vocatur eius, cui insistat.

11.

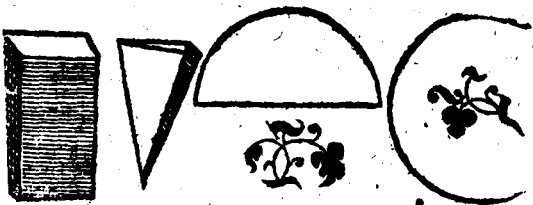
Obtusius angulus est, qui recto maior est.

12.

Acutus verò, qui minus est recto.

13.

Terminus est, quod alicuius extremum est.

14.

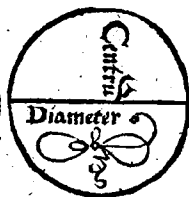
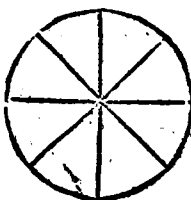
Figura est, quæ sub aliquo, vt aliquibus terminis comprehenditur.

15.

Circulus est, figura plana sub vna linea comprehensa, quæ periphæria appellatur: ad quâ ab vno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

4 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

sunt po-
fita, ca-
dentes
omnes
rectę li-
neę in-
ter se
sunt æquales.

16.

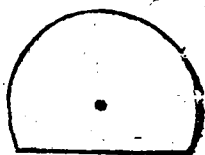
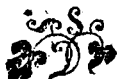
Hoc verò punctum, centrum circuli appel-
latur.

17.

Diameter, autem circuli, est recta quædam
linea per centrum ducta, & ex vtraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18.

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli pe-
riferia aufertur.

19.

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta linea & circuli peripheria continentur.

20. Recti.

Rectilineæ figuræ, sub quæ sub rectis lineis continentur,

21.

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

22.

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23.

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quam quatuor rectis lineis comprehenduntur,

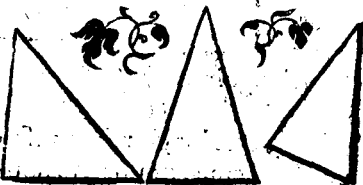
24.

Trilaterum, porro figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

25.

Isoceles autem est quod duo tantum æqualia habet latera.

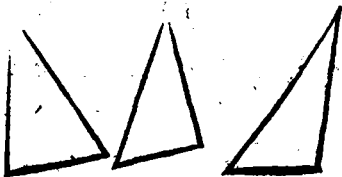

C

26. Sca

26.

Scalenum
verò, est
quib' tria
inæqualia
habet la-
tera.

27.

Ad hanc etiam trilaterarum figurarum, re-
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28.

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29.

Oxigonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30.

Quadrilaterarum autem figurarum, quadra-
tū qui
dē est
quid
& æ-
quila-
terū
& rectangulum est.

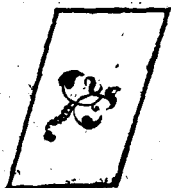
31.

Altera parte longior figura est, quæ rectan-
gula quidem, at æquilatera non est.

32. Rhom-

32.

Rhō-
bus au-
tem,
qui æ-
quila-
terum
& re-

ctangulum est.

33.

Rhomboides verò, quæ aduersa & latera &
angulos habens inter se æqualia, neque æ-
quilatera est, neque rectangula.

34.

Præter
has au-
tē re-
liquæ
qua-
drila-

teræ figuræ, trapezia appellantur.

35.

Parallele rectæ lineæ sunt

quæ, cū in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuo incidunt.

Postulata.

1.

Postuletur, ut à quouis puncto in quoduis

C 2

puncto

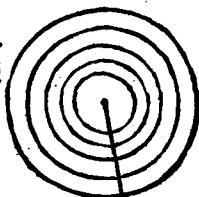
3 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere concedatur.

2.

Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

3.

In quouis centro & intervallo circulum describere.

Communes notiones.

1.

Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

2.

Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

3.

Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquuntur sunt æqualia.

4.

Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

5.

Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

6.

Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia.

Et

7.

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se equalia sunt.

8.

Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt equalia.

9.

Totum est sua parte maius.

10.

Item, omnes recti anguli sunt inter se equalles.

11.

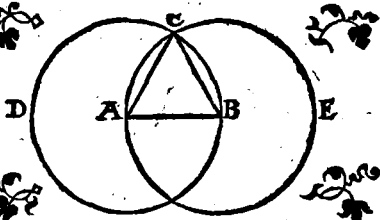
Et si duas rectas lineas altera recta incidens, inter nos & easdemque partes angelos, duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, ubi sunt anguli duobus rectis minores.

12.

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema 1. Propositio 1.

Super
data
recta
linea
termi
nata,
trian-

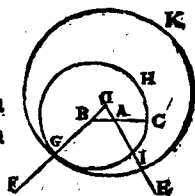
gulum æquilaterum constituere.

C 3

Pro-

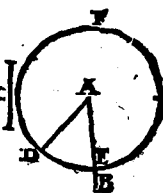
Problema 2. Pro-
positio 2.

Ad datum punctum, da-
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere,

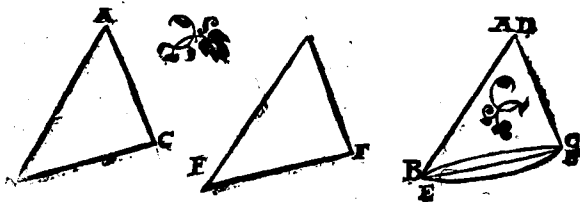
Problema 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualē minori re-
ctam lineam detrahære.

Theorema primum Pro-
positio 4.

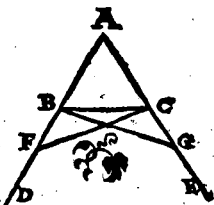
Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunque vtriq̃ue, ha-
beant verò & angulum angulo æqualē sub
æqualibus rectis lineis contentum : & basin
basi æqualem habebunt, eritq̃ue triangulū
triangulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erunt, vterque vtriq̃ue, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

Theo-

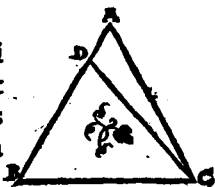
Theorema 2. Propositio 5.

Iſoſceleum triangulorū
qui ab baſim ſunt angu-
li, inter ſe ſunt æquales;
& ſi vltcrius productæ
ſint æquales illæ rectę li-
neæ, qui ſub baſi ſunt anguli, inter ſe æquales
erunt.

Problema 3. Propositio 6.

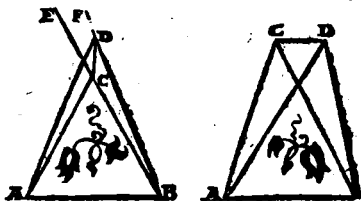
Si trianguli duo anguli
æquales inter ſe fuerint
& ſub æqualibus angulis
ſubtenſa latera æqualia
inter ſe erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

Super eandem recta lineā duabus eiufdē re-
ctis lineis alię duę rectę lineæ æquales, vtra-
que vtrique non conſtituentur, ad aliud at-
que a-

liud
pun-
ctū ad
eaſdē
partes
eoſdē

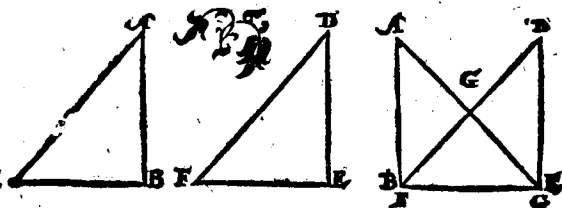

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

44 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triangula duo latera habuerint duobus lateribus; vtrunq; vtrique æqualia; habuerint verò & basim basi æqualem: angulum quoque sub æqualibus rectis lineis contentum angulo æqualem habebunt.

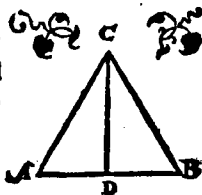
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectilineum bifariam secare.

Problema 5. Propositio 10.

Datam rectam lineam finitam bifariam secare.

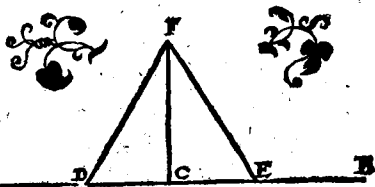

Proble

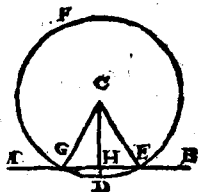
Problema 6. Propositio 12.

Data
recta
linea,
à pun
cto in
ea da
to re-

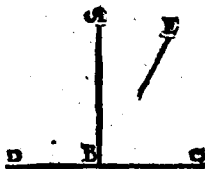
ctam lineam ad angulos rectos excitare.

Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectam li-
neam infinitam, à dato
puncto quod in ea non
est, perpendicularem re-
ctam deducere.

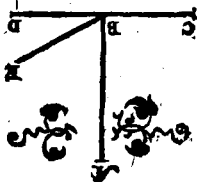
Theorema 6. Pro-
positio 13.

Cum recta linea super
rectam consistens lineam
angulos facit, aut duos
rectos, aut duobus rectis
æquales efficiet.

Theorema 7. Propo-
positio 14.

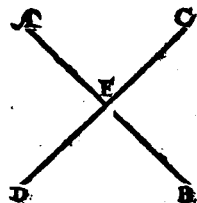
Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C s punctum

punctū, duæ rectę lineę
nō ad easdem partes du-
ctę, eos qui sunt dein-
ceps angulos duobus re-
ctis æquales fecerint, in-
directum erunt inter se
ipse rectę lineę.

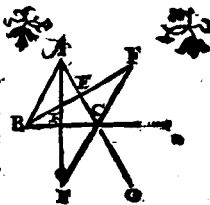
Theorema 8. Pro-
positio 15.

Si duæ rectę lineę se mu-
tuò secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ-
quales inter se efficiunt.

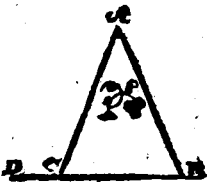
Theorema 9. Pro-
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex-
ternus angulus vtroque
interno & opposito ma-
ior est.

Theorema 10. Pro-
positio 17.

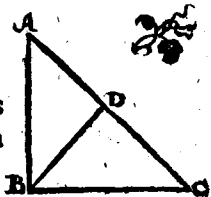
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores omni-
fariam sumpti.

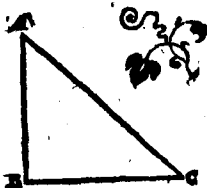
Theo.

Theorema 11. Pro-
positio 18.

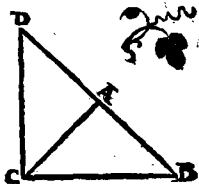
Omnis trianguli maius
latus maiorem angulum
subtendit.

Theorema 12. Pro-
positio 19.

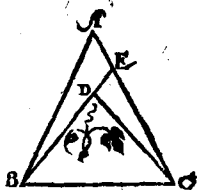
Omnis trianguli lateri
angulus maiori lateri
subtenditur.

Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis trianguli duo la-
tera reliquo sunt maio-
ra, quomodocumque as-
sumpta.

Theorema 14. Pro-
positio 21.

Si super trianguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectę lineæ, interius
constitutę fuerint, hæ
constitutę reliquis tri-
anguli duobus lateribus minores quidem
erunt, minorem verò angulū continebunt.

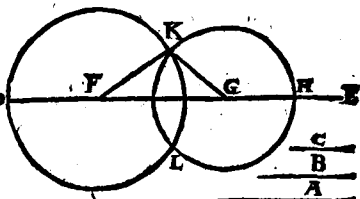

Pro-

Problema 8. Propositio 22.

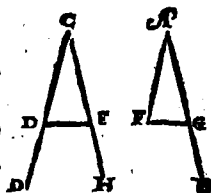
Ex tribus
rectis li-
neis quæ
sunt trib.
datis re-
ctis lineis
æquales,

triangulum constituere. Oportet autem
duas reliqua esse maiores omnifariâ sum-
ptas: quoniam vniuscuiusque trianguli duo
lateralia omnifariam sumpta reliquo sunt
maiora.

Problema 9. Pro-
positio 23.

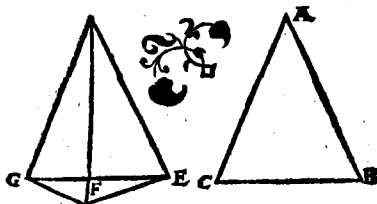
Ad datam rectam lineã
datumq; in ea punctum
dato angelo recti lineo
æqualem angulum recti
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
triangula
duo late-
ra duo-
bus late-
ribus æ-
qualia

habuerint, vtrumque vtri-
que angulũ verò
angu-

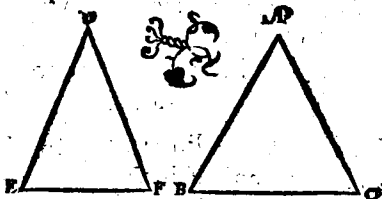

angulo maiorem sub æqualibus rectis lineis
contentum: & basin basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangu-
la duo latera duobus lateri-
bus æqualia habuerint, vtrunque vtrique,
basin ve-
rò basi
maiorē:

& angu-
lum sub
æquali-
bus re-

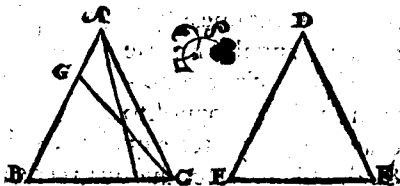

ctis lineis contentum angulo maiorem ha-
bebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangu-
la duos angulos duobus an-
gulis æquales habuerint, vtrunque vtrique,
vnumque latus vni lateri æquale, siue, quod
æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æ-
qualium angulorum subeditur: & reliqua
latera,

reli-
quis la-
terib.
æqua-
lia v-
trunq;
vtriq;

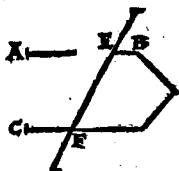
& reliquum angulum reliquo angulo æqua-
lem habebunt.

Theore-

Theorema 18. Pro-

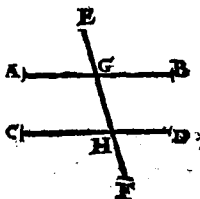
positio 27.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea alternatim angulos æquales inter se fecerit: parallelæ erunt inter se illæ rectæ lineæ.

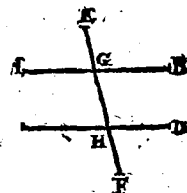
Theorema 19. Propositio 28.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea externum angulū interno, & opposito, & ad easdem partes æqualē fecerit, aut internos & ad easdē partes duobus rectis æquales: parallelæ erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Propositio 29.

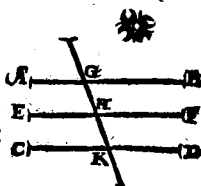
In parallelas rectas lineas recta incidens linea: & alternatim angulos inter se æquales efficit & externum interno & opposito & ad easdem partes æqualem, & internos & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

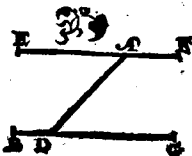
Theo-

Theorema 21. Pro-
positio 30.

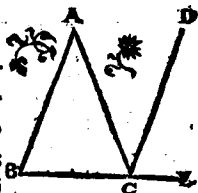
Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

Problema 10. Pro-
positio 31.

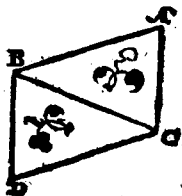
A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunq; trianguli v-
no latere vltcrius produ-
cto: externus angelus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æqua-
les.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

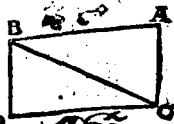
Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniun-
gunt, & ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

Theo-

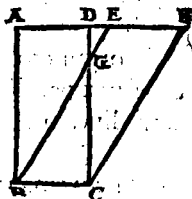
Theorema 24. Propositio 34.

Parallelogrammorum spatiorum æqualia sunt inter se, quæ ex aduerso & latera & anguli: atque illabifariam secant diametris.

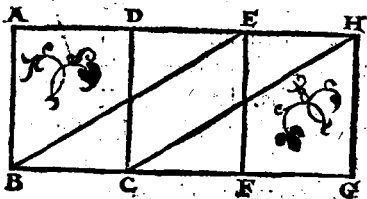
Theorema 25. Propositio 35.

Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia.

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelograma super æqualibus basibus & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia.

Theorema 27. Propositio 37.

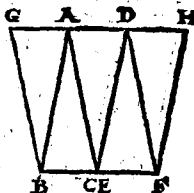
Triangula super eandem basibus constituta, & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

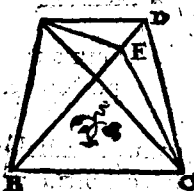
Theore-

Theorema 28. Pro-
positio 37.

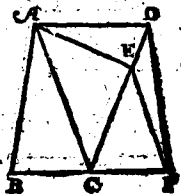
Triangula super æqualibus basibus constituta & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super eandem basi, & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt parallelis.

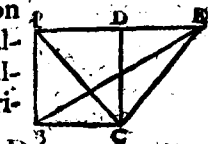
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus, & ad easdem partes constituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eandem basin habueris, non eisdemque fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli.

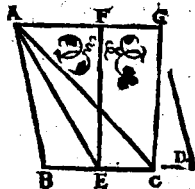

D

Pro-

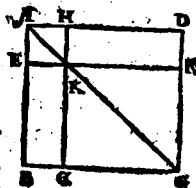
Problema II. Propositio 42.

Dato triangulo æquale parallelogrammū constituite in dato angulo rectilineo.

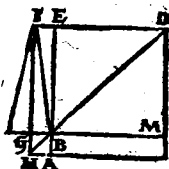
Theorema 32. Propositio 43.

In omni parallelogrammo, complementa eorū quæ circa diametrū sunt parallelogrammōrū, inter se sunt æqualia.

Problema 12. Propositio 44.

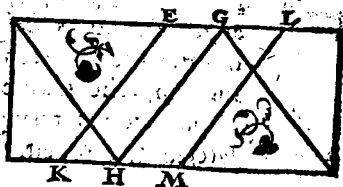
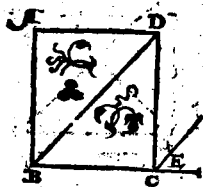
Ad datam rectam lineā dato triangulo æquale parallelogrammum applicare in dato angulo rectilineo.

Problema 13. Propositio 45.

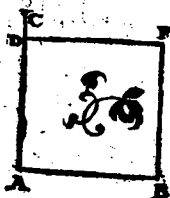
Dato rectilineo æquale parallelogrammū consti-

Constituere in dato angulo rectilineo.

Theorema 41. Propositio 4.

A data recta linea quadratum describere.

Theorema 33. Propositio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum quod à latere rectum angulum subtendente describitur, æquale est eis, quæ à lateribus rectum angulum continentibus describuntur, quadratis.

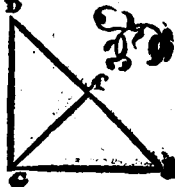
Theorema 34. Propositio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trianguli

D i

guli

guli describitur, æquale
 sit eis quæ à reliquis tri-
 anguli lateribus descri-
 buntur, quadratis: angu-
 lus comprehensus sub re-
 liquis duobus trianguli
 lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVLIDIS ELEMENTVM

SECVDVM.

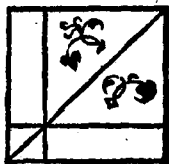
DEFINITIONES.

1.

OMNE parallelogrammum rectangulum contineri dicitur sub rectis duabus lineis, quæ rectum comprehendunt angulum.

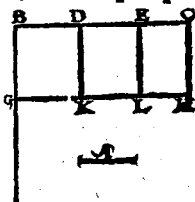
2.

In omni parallelogrammo spatio, vnum quodlibet eorum, quæ circa diametrum illius sunt parallelogrammorum, cum duobus cõplementis, Gnomon vocetur.

Theorema 1. Propositio 1.

Si fuerint duæ rectæ linæ, seceturque ipsarum altera in quotcunq; segmenta: rectangulum comprehensum sub illis duabus rectis lineis, æquale est eis rectangulis, quæ sub infecta & quolibet segmètorum comprehenduntur.

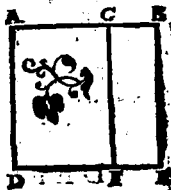
D 3

Theo-

Theorema 2. Pro-

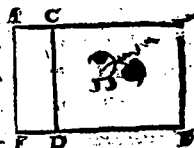
positio 2.

Si recta linea secta sit vt-
cunq; rectangula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum compræhenditur
equalia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

Theorema 3. Propositio 3.

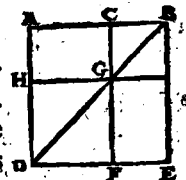
Si recta linea secta sit vtcunque rectangu-
lum sub tota & vno segmentorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis com-
prehenditur rectangulo
& illi, quod à prædicto
segmento describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-

positio 4.

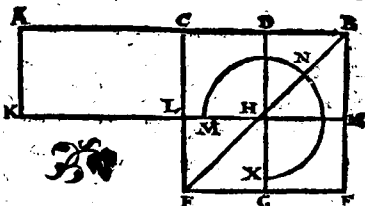
Si recta linea secta sit vt-
cunq; : quadratum quod
à tota describitur æquale
est & illis quæ à segmentis
describuntur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehenditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

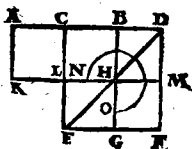
mentis to-
tius com-
prehensū,
vnā cum
quadrato
quod ab
inter me-

dia sectionum, æquale est ei quod à dimidia
describitur, quadrato.

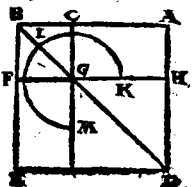
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adijciatur, rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta & adiecta simul cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea quæ tū ex dimidia,
cum ex adiecta compo-
nitur, tanquam ab vna

Theorema 7. Propositio 7.

Si recta linea secetur vtcunque, quod à to-
ta, quodq; ab vno segmē-
torum, vtraq; simul qua-
drata, æqualia sunt & illi
quod bis sub tota & dicto
segmento cōprehenditur
rectangulo, & illi quod à
reliquo segmēto fit, qua-
drato.

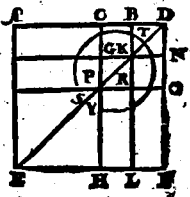

D 4

Theo

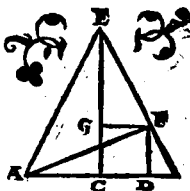
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vtcunque rectangulū quater comprehensum sub tota & vno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmēto fit, quadrato, equale est ei quod à tota & dicto segmēto, tanquā ab vna linea describitur quadrato.

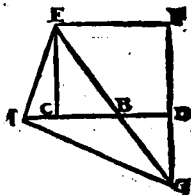
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata quę ab inæqualibus totius segmentis fiunt, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

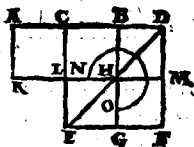
Si recta linea secetur bifariam, adijciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta & quod ab adiuncta, vtraq; simul quadrata, duplicia sunt, & eius quod à dimidia, & eius quod à composita ex di-

ex dimidia & adiuncta; tanquam ab vna de-
scriptum sit quadratorum.

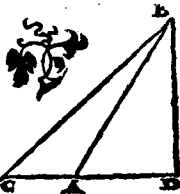
Problema I. Propo-
sitio II.

Datam rectam lineã se-
care, vt comprehensum
sub tota & altero segmẽ-
torum rectangulum, æ-
quale sit ei quod à reli-
quo segmento fit, qua-
drato.

Theorema II. Propo-
sitio I2.

In amblygonijs triãgulis, quadratum quod
fit à latere angulum obtusum subtendente,
maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus
obtusum angulum comprehendentibus,
pro quantitate rectanguli bis comprehensi
& ab vno laterũ quæ sunt
circa obtusum angulũ, in
quod cùm protractum
fuerit, cadit perpendicu-
laris, & ab assumpta exte-
rius linea sub perpendi-
culari prope angulũ ob-
tusum.

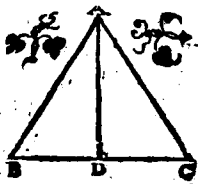
D5

Theo.

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

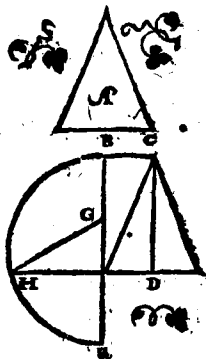
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonijs triangulis quadratum à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutum an-
gulum comprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensi, & ab vna late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perpendicularis cadit, &
ab assumpta interiori li-
nea sub perpendiculari
prope acutum angulum.

**Problema 2. Pro-
positio 14.**

Dato rectilineo æqua-
le quadratum constitu-
ere.

ELEMENTI II. FINIS.

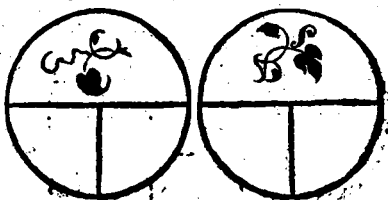
EVCLID.

EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

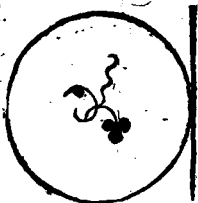
1.

Aequales circuli sunt quorū diametri sunt
æquales
vel quo
rū quæ
ex cen-
tris, re-
ctæ li-
næ sūt
æquales.

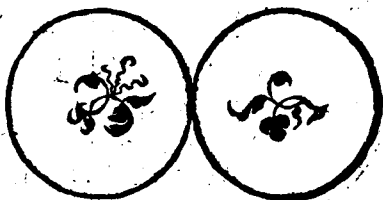
2.

Recta linea circulum tã-
gere dicitur, quæ cū
circulum tangat, si pro-
ducatur, circulum non
secat.

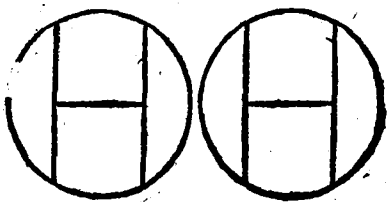
3. Cir-

3.
Circuli
sefe mu-
tuo tan-
gere di-
cuntur:
qui sefe
mutuo
tangentes, sefe mutuo non fecant.

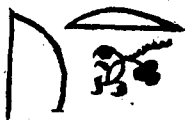
4.

In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipsas ducuntur, sunt æquales. Ló-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur
in quâ
maior
perpen-
dicularis cadit.

5.

Segmentum circuli est, fi-
gura quæ sub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

6.

Segmenti autem angelus est, qui sub recta
linea

linea & circuli peripheria comprehendi-
tur.

7.

In segmento autem angulus est, cum in seg-
menti peripheria sumptum fuerit quod-
piam punctum, & ab il-
lo in terminos rectæ e-
ius lineæ, quæ segmenti
basis est, adiunctæ fuerint
rectæ lineæ: is, inquam,
angulus ab adiunctis illis
lineis comprehensus.

8.

Cum verò comprehen-
dentes angulum rectæ li-
neæ aliquam assumitur
peripheriam, illi angulus
insistere dicitur.

9.

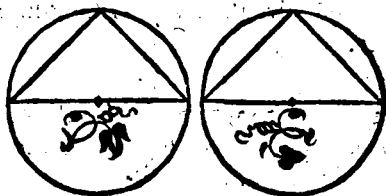
Sector autem circuli est,
cū ad ipsius circuli cé-
trum constitutus fuerit
angulus, comprehensa
nimirum figura, & à re-
ctis lineis angulum con-
tinentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

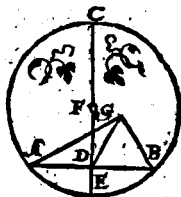
10.

Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos
capiunt

capiunt
equales
aut in
quibus
anguli
inter se
sunt æ-
quales.

Problema 1. Pro-
positio 1.
Dati circuli centrum re-
perire.

Theorema 1. Pro-
positio 2.
Si in circuli peripheria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

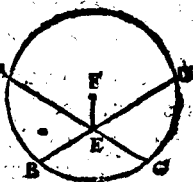
Theorema 2. Propositio 3.
Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensa quandam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quoque eam secabit:

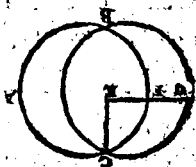
Theo-

Theorema 3. Pro-
positio 4.

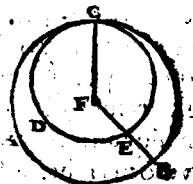
Si in circulo duæ rectæ li-
near sese mutuo secant nō
per centrum extensæ sese
mutuò bifariam non se-
cabunt.

Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli sese mutuò
secant, non erit illorum
idem centrum.

Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli sese mu-
tuò interiùs tangent, co-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio. 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoq; puncto in circulum
quædam rectæ lineæ ca-
dant: maxima quidem
erit ea in qua centrū, mi-
nima verò reliqua, alia-
rum verò propinquier
illi quæ per centrum du-

citur

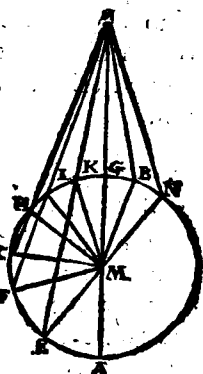
citur, remotiore semper maior est. Dux autem solum rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadunt ad vtrasque partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

Si extra circulum sumatur punctum quoddam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum vna quidem per centrum protendatur, reliquæ verò vt libet. in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum

autem propinquior ei, quæ per centrum transit, remotiore semper maior est: in conuexam verò peripheriâ cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quæ propinquior est minimæ; remotiore semper minor est. Dux

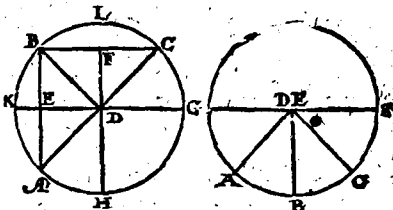
autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad vtrasque partes minimæ.

Theo-

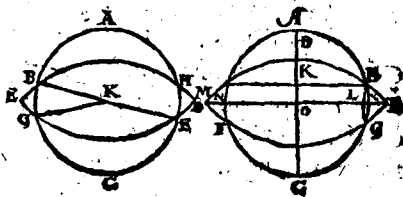
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo puncto ad circulum cadent plures quam duæ rectæ, lineæ, æquales, acceptum punctum centrum ipsius erit circuli.

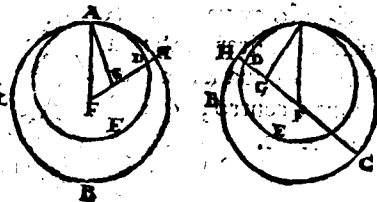
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus quam duobus punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli sese intus contingant atque accepta

fuerint

1. Dux
odem
e par
quod
dedu
um vna
reliq
n cader
quidem
aliorum

les ab o
adv

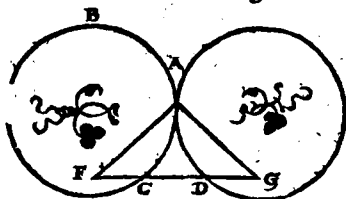
Theo

98 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

fuerint eorum centra, ad eorum centra adiuncta recta linea & producta in contactum circularum cadet.

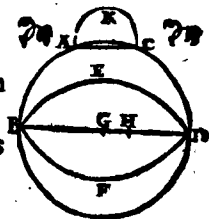
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius cōtingant, linea recta q̃ ad cētra eorū ad iūgitur, per cōta ctū illū trāfibit.

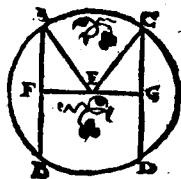
Theorema 12. Propositio 13.

Circulum circulum non tangit in pluribus punctis, quem vno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

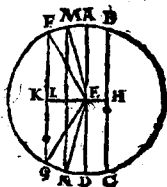
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, quales sunt inter se.

Theore-

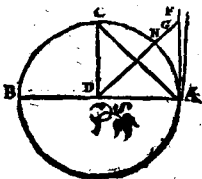
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima, quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

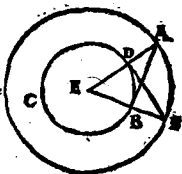
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusque circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsum circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquis autem minor.

Problemata 16. Propositio 17.

A dato puncto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

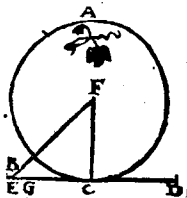

E s

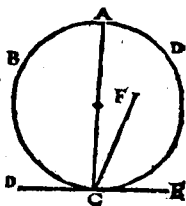
Theo-

Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si circumulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad contactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quæ adiuncta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

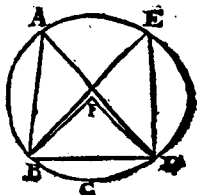
Si circumulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tam-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Pro-
positio 20.

In circulo angulus ad cẽ-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cũ fue-
rit eadẽ peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

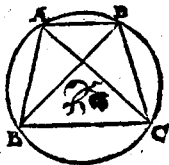
In circulo, qui in eodem
segmẽto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theo-

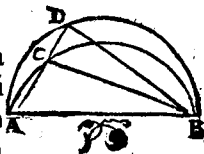
Theorema 20. Propositio 22.

Quadrilaterorum in circulis descriptorum anguli qui ex aduerso, duobus rectis sunt æquales.

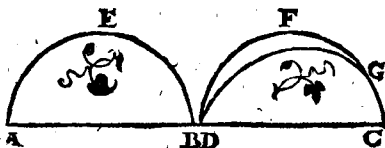
Theorema 21. Propositio 23.

Super eadem recta linea duo segmenta circularum similia & inæqualia non constituentur ad easdem partes.

Theorema 22. Propositio 24.

Super equalibus rectis lineis similia circulo

rum segmenta sunt inter se æqualia.

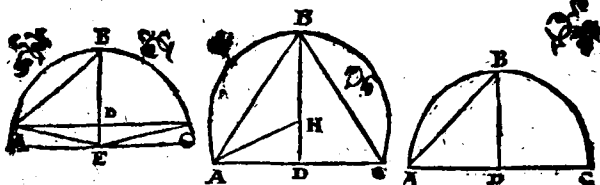
Problema 23. Propositio 25.

Circuli segmento dato, describere circulum

E 3

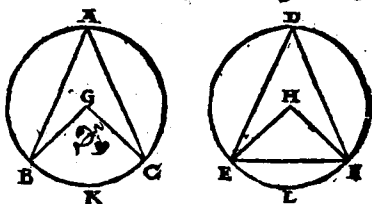
cuius

43 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cuius est segmentum.

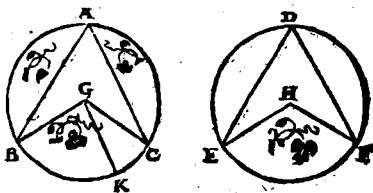
Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqua-
lib. pe-
riphe-
rijs in-
sistūt
siue
ad cē-
tra, si-
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

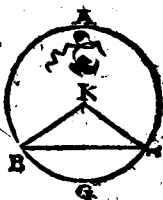
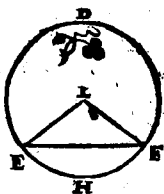
In æqualibus circulis, anguli qui æqualibus
peri-
pherijs
insistūt
sunt in-
ter se æ-
quales
siue ad
cētra, siue ad peripherias cōstituti insistant.

Theo-

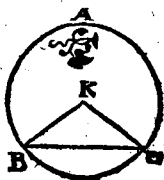
Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ
 equales
 peri-
 pherias
 auferūt
 maiore
 quidē
 maiori,
 minorem autem minori.

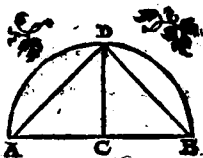

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
 lib. cir-
 culis, æ-
 quales
 periphe-
 rias æ-
 quales
 rectæ lineæ subtendunt.

Theorema 4. Pro-
positio 30.

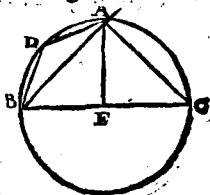
Datam peripheriam bi-
 fariam secare.

Problema 27. Propo-
sitio 31.

In circulo angulus qui in semicirculo, re-
 ctus

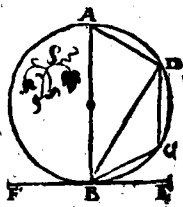
EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Itus est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui verò in minore segmēto, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autē segmēti angulus minor est recto.

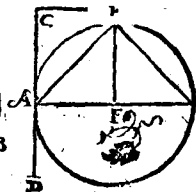
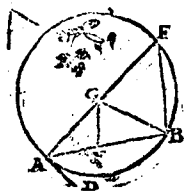
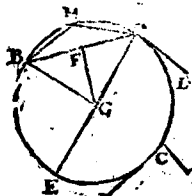
Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, a contactu autē producat quædam recta linea circulum secans: anguli quos ad contingentem facit æquales sunt ijs qui in alternis circuli segmētis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentū circuli quod capiat angulum æqualem dato angulo rectilineo.

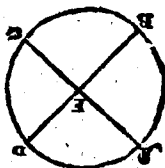
Proble

positio 34

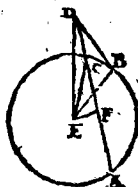
A geometric diagram featuring a circle with an inscribed triangle. A point 'A' is located outside the circle, with lines connecting it to the vertices of the triangle. A horizontal line segment 'BD' is shown below the circle, with 'B' at the bottom vertex of the triangle and 'D' to the left. A vertical line segment 'EF' is shown below 'BD', with 'E' at the bottom vertex of the triangle and 'F' to the right. A line segment 'AC' is drawn from point 'A' to the rightmost vertex of the triangle. A line segment 'BC' is drawn from the bottom vertex of the triangle to point 'C' on the right side of the circle. A line segment 'AD' is drawn from point 'A' to point 'D'.

Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuò
secuerint, rectangulum comprehensum sub

A geometric diagram showing a circle with points A, B, C, D, E, F, G, H. Lines connect A to C, A to D, B to C, B to D, and C to D. Point E is on line AC, F is on line AD, G is on line BC, and H is on line BD. Lines EF and GH intersect at a point inside the circle. A small decorative flourish is at the bottom center.

Theorema 30. Propositio 36.

Es

verò

46 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 verò tangat : quod sub-tota secante & exte-
 rius inter punctum & conuexam periphe-
 riam assumpta comprehenditur rectangu-
 lum, æquale erit ei, quod à tangente descri-
 bitur, quadrato

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctum aliquod,
 ab eoq̃ puncto in circulum cadant duæ
 rectæ lineæ, quarum altera circulum fecet,
 altera in eum incidat, sit autem quod sub
 tota secante & exterius in-
 ter punctum & conuexā
 peripheriam assumpta,
 comprehenditur rectan-
 gulum, æquale ei, quod
 quadrato, incidens ipsa
 circulum tanget.

ELEMENTI III. FINIS.

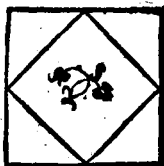
EVCLID.

EVCLIDIS⁴⁷ ELEMENTVM QVARTVM.

DEFINITIONES.

1.

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cū singuli eius figura quæ inscribitur, anguli singuli latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2.

Similiter & figura circum figuram describi dicitur, quum singula eius quæ circumscribitur, la

tera singulos eius figuræ angulos tetigerint,

circum quam ille describitur.

3.

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quū singuli eius figuræ quæ inscribitur, angulo-

48 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4.

Figura verò rectilinea circa circulum describi dicitur, quum singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriam tangunt.

5.

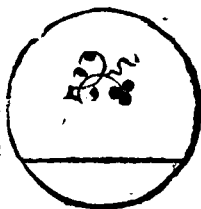
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tangit eius figuræ, cui inscribitur.

6.

Circulus autem circum figuram describi dicitur, quum circuli peripheria singulos tangit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

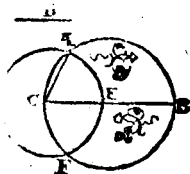
7.

Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Propositio I.

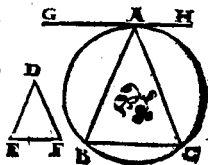
In dato circulo, rectam lineam accommodare æqualem datæ rectæ lineæ quæ circuli diametronō sit maior.

Pro-

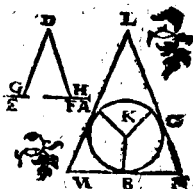
Problema 2. Pro-
positio 3.

In dato circulo, triangu-
lū describere dato trian-
gulo æquiangulum.

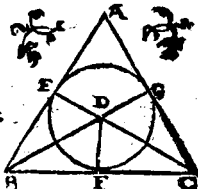
Problema 3 Pro-
positio 3.

Circa datum circulū tri-
angulū, describere dato
triangulo æquiangulum.

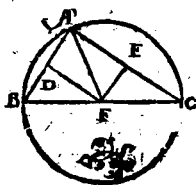
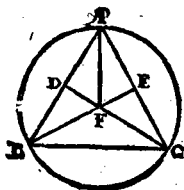
Problema 4. Pro-
positio 4.

In dato triangulo circu-
lum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

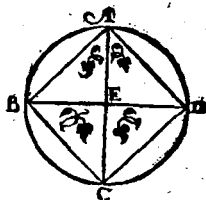
Circa datum triangulum, circulum descri-
bere.

Pro-

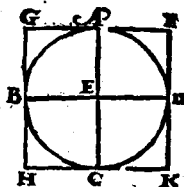
Problema 6. Pro-
positio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere.

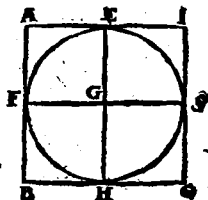
Problema 7. Pro-
positio 7.

Circa datum circulum,
quadratum describere.

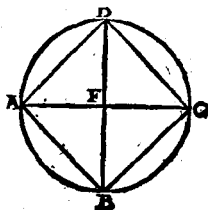
Problema 8. Pro-
positio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere.

Problema 9. Pro-
positio 9.

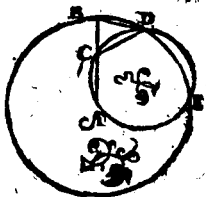
Circa datum quadratū,
circulum describere.

Pro

Problema 10. Propositio 10.

Isoceles triangulum constituere, quod habeat vtranque eorum, qui ad duplum reliqui.

Theorema 11. Propositio 11.

In dato circulo, pentagonum æquilaterum & æquiangulum inscribere.

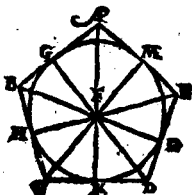
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum æquiangulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono æquilatero & æquiangolo circulum inscribere.

Prbols.

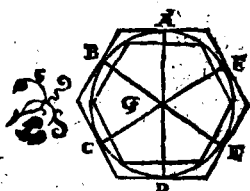
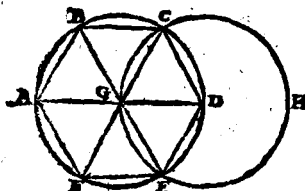
Problema 14. Propositio 14.

Circa datum pentagonū, æquilaterum & æquiangulum, circulum describere.

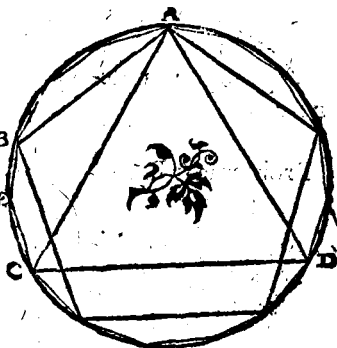
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterū & æquiangulum inscribere.

Propositio 16. Theorema 16.

In dato circulo quindecagonum & æquilaterū & æquiangulum describere.

Elementi quarti finis.

EVCLIDIS ELEMENTVM QVINTVM.

DEFINITIONES.

1.
PARS est magnitudo magnitudinis minor maioris, quum minor metitur maiorem.

2.
Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

3.
Ratio est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitalem habitudo.

4.
Proportio verò est rationum similitudo.

5.
Rationem habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuo superare.

6.
In eadem ratione magnitudinis dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiæ æquè multipliciæ, & secundæ & quartæ æquè multiplicibus,
-F
qualis

qualiscunque sit hæc multiplicatio, vtrunq;
ab vtroque: vel vna deficiunt, vel vna æqua-
lia sunt, vel vna excedūt, si ea sumantur quæ
inter se respondent.

7.

Eandem autem habentes rationem magni-
tudines, proportionales vocentur.

8.

Cum verò æquè multiplicium, multiplex
primæ magnitudines exceſſerit, multiplicē
secundæ, at multiplex tertiæ non exceſſerit
multiplicem quartæ: tunc prima ad secun-
dam, maiorem rationem habere dicetur,
quàm tertia ad quartam.

9.

Proportio autem in tribus terminis paucif-
simis consistit.

10.

Cùm autem tres magnitudines proportio-
nales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatam
rationē habere dicitur eius quam habet ad
secundam. At cùm quatuor magnitudines
proportionales fuerint, prima ad quartam,
triplicatam rationem habere dicitur eius
quam habet ad secundam: & semper dein-
ceps vno amplius, quamdiu proportio ex-
titerit.

11.

Homologæ, seu similes ratione magnitudi-
nes dicuntur, antecedentes quidem antecē-
denti-

dentibus, consequentes verò consequentib;

12.

Alternatio, est sumptio antecedentis comparati ad antecedentem, & consequentis ad consequentem.

13.

Inversa ratio, est sumptio consequentis, seu antecedentis, ad antecedentem velut ad consequentem.

14.

Compositio rationis, est sumptio antecedentis cū consequente seu vnius ad ipsum consequentem.

15.

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecedens ad ipsum consequentem.

16.

Conuersio rationis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsum consequentem.

17.

Ex æqualitate ratio est, si plures duabus sint magnitudines, & his aliæ multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quàm vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimam sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorum per subductione mediorum.

18.

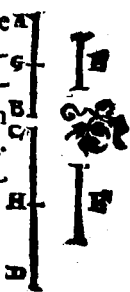
Ordinata proportio est, cum fuerit quemadmodum antecedens ad consequentem ita antecedens ad consequentem : fuerit etiam ut consequens ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

19.

Perturbata autem proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alij quæ sint his multitudine pares, cum ut in primis quidæ magnitudinibus se habet antecedens ad consequentem, ita in secundis magnitudinibus antecedens ad consequentem : ut autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcunque magnitudine quotcunque magnitudinum æqualium numero singulæ singularum æquè multiplices, quàm multiplex est vnus vna magnitudo, tam multiplices erunt, & omnes omnium.

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquè fuerit multiplex, atque

LIBER V.

atque tertia quartæ, fuerit autē & quinta secundæ æquæ multiplex, atque sexta quartæ: erit & composita prima cū quinta, secundæ æquæ multiplex atque tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si prima secundæ æquæ multiplex atque tertia quartæ sumantur autem æquæ multiplices primæ & tertiæ erit & ex æquo sumptarum ytraque vtriusque æquæ multiplex, altera quidem secundæ, altera autem.

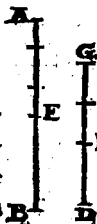
Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundam, eandem habuerit rationem, & tertia ad quartam: etiam æquæ multiplices primæ & tertiæ, ad æquæ multiplices secundæ & quartæ iuxta quāvis multiplicationē, eandem habebunt rationem, si prout inter se

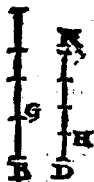
Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si magnitudo magnitudinis æ-
quæ fuerit multiplex, atque ab-
lata ablatæ: etiam reliqua reli-
quæ ita multiplex erit, vt tota
totius.

Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ multi-
plices, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: & reliquæ eif-
dem aut æquales sunt, aut æquæ ipfarum
multiplices.

Theorema 7. Pro-
positio 7.

Æquales ad eandem, eadem ha-
bent rationem: & eandem ad æ-
quales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

In æqualium magnitudinum maior, ad ean-
dem

dem maiorem ratione
habet, quàm minor: &
eadem ad minorem: ma-
iorem rationem habet,
quàm ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habent rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet rationem,
eæ quoque sunt inter se æqua-
les.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est ad
quam autē eadem maiorem ra-
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eandem rationes,
& inter se sunt
eædem,

F 4

Theo-

Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentium, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

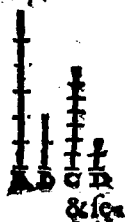
Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, tertia verò ad quartam maiorem rationem habuerit, quàm quinta ad sextam, prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quàm quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

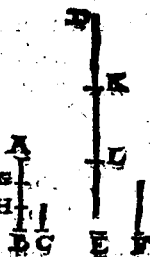
Si prima ad secundam eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, prima verò quàm tertia maior fuerit: erit & secunda maior quam quarta. Quòd si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

& secunda æqualis quartæ: si verò minor,
& minor erit.

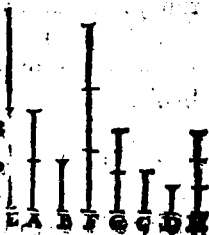
Theorema 15. Pro-
positio. 15.

Partes eum pariter mul-
tiplicibus in eadem sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur.

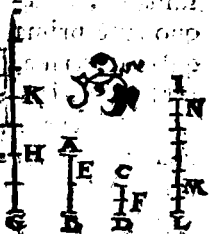
Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
vt vicissim proportiona-
les erunt.

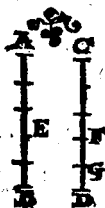
Theorema 17. Pro-
positio 17.

Si composite magnitudi-
nes proportionales fue-
rint hæ quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuifæ magnitudines fint pro-
portionales, hæ quoque compo-
fitæ proportionales erunt.

Theorema 19. Pro-
positio 19.

Si quemadmodum totum ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum: & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si fint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
fumatur, ex æ-
quo autē prima
quàm tertia ma-
ior fuerit: erit &
quarta, quā sexta
maior. Quòd si
prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarto
æqualis sextæ: fin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theor

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines & aliæ ipsis æqua-
les numero quæ binæ & in eadem ratio-
ne sumantur, fuerit

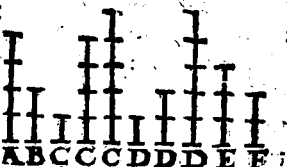
que perturbata

earum proportio

ex æquo autem

prima quam ter-

tia maior fuerit

erit & quarta quam sexta maior: quod
prima tertiae fuerit æqualis, erit & quarta
æqualis sextæ: si illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theorema 22. Propositio 22.

Si sint quot-

eunque magni-

tudines, & aliæ

ipsis æqua-

les numero,

quæ binæ in

eadem ratione

sumantur, &

ex æqualita-

te in eadem ratione erunt.

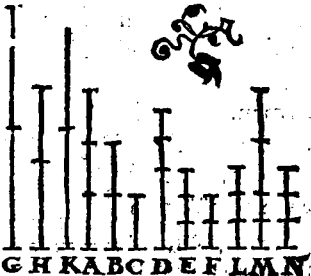

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliæque ipsis æquales
nume-

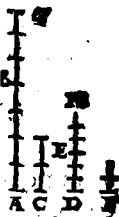
4 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

numero, quam
binæ in eadem
ratione suman-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etiā ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

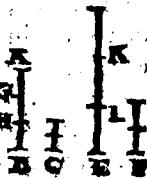
Theorema 24. Propo- sitiō 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationem, quam tertia
ad quartam, habuerit autem &
quinta ad secundam, eandem ra-
tionem quam sexta ad quartam:
etiam composita prima cū quin-
ta ad secundam eandem habebit
rationem, quam tertia cum sexta ad quar-
tam.

Theorema 25. Pro- positio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, ma-
xima & minima reliqui du-
abus maiores erunt.

ELEMENTI V. FINIS.

EVCLIDIS ELEMENVTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

1.

Similes figuræ rectilinéæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2.

Reciproce autem figuræ sunt, cum in vtraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3.

Secundum extremam & mediam rationem recta linea secta esse dicitur, cum vt tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

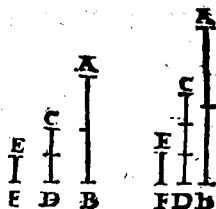
4.

Altitudo cuiusque figuræ, est linea perpendicularis à vertice ad basin deducta.

5. Ra-

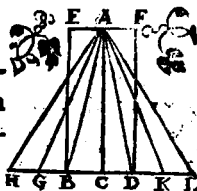
5.

Ratio ex rationibus cō
poni dicitur, cum ratio
num quantitatis inter
se multiplicatæ aliqua
effecerint rationem.

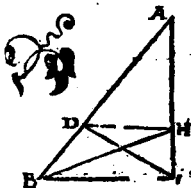
Theorema 1. Propositio 1.

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadem
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea: hæc proportio-
naliter secabit, ipsius tri-
anguli latera. Et si trian-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint: quæ
ad sectiones adiuncta fue-
rit recta linea, erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela.

Theorema 3. Propositio 3.

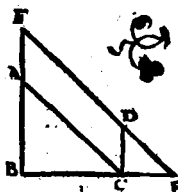
Si trianguli angulus bifariam sectus sit, se-
cans autem angulum recta linea secuerit &
basim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem

tionem, quam reliqua ipsius
trianguli latera. Et si basis se-
gmenta eandem habeant ra-
tionem quam reliqua ipsius
trianguli latera, recta linea,
quæ à vertice ad sectionem
producitur, ea bifariâ secat
trianguli ipsius angulum.

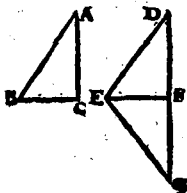
Theorema 4. Pro-
positio 4.

Aequiangulorum trian-
gulorum proportionalia
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos, & homo-
loga sunt latera, quæ æqualibus angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

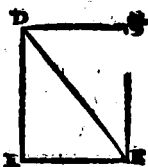
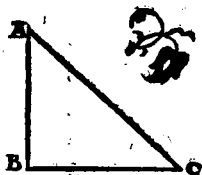
Si duo triângula latera pro-
portionalia habeant, æqui-
angula erunt triângula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quib⁹ homolo-
ga latera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triângula vnum angulum vni angu-
lo æqualē, & circum æquales angulos latera
proportionalia habuerint, æquiangula erūt
trian-

triangu-
la, æqua-
lesq; ha-
bebunt
angulos
sub qui-
bus ho-

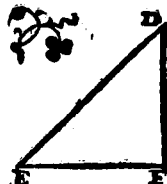
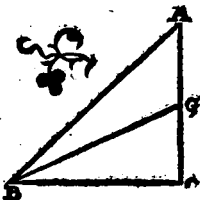

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangu-
la vnum angulum vni angu-
lo æqualem, circum autem alios angulos la-
tera proportionalia habent, reliquorum
vero si-

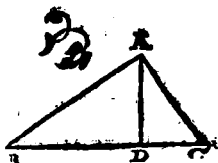
mul v-
trunq;
aut mi-
norem
aut non
minore

recto: æquiangula erunt triangu-
la, & æqua-
les habebunt eos angulos circum quos pro-
portionalia sunt latera.

Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit quæ ad perpendi-
cularem triangulo, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

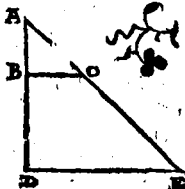

Pro-

LIBER VI.

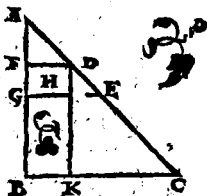
Problema 1. Pro- positio 9.

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

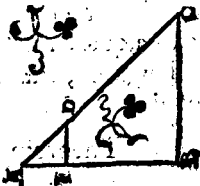
Problema 2. Pro- positio 10.

Datam rectam lineam in
sectam similiter secare,
vt data altera recta secta
fuerit.

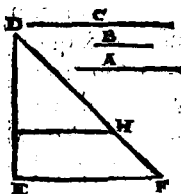
Problema 3. Pro- positio 11.

Duabus datis rectis li-
neis, tertiam proportio-
nalem ad inuenire.

Problema 4. Pro- positio 12.

Tribus datis rectis lineis
quartam proportionale
ad inuenire.

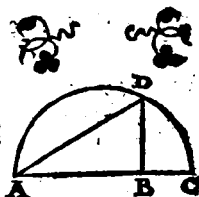

G

Proble.

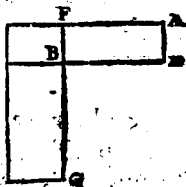
Problema 5. Propositio 13.

Duab⁹ datis rectis lineis
mediam proportionalē
adinuenire.

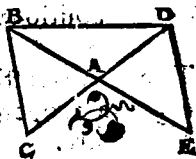
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiū
angulum parallelogrammorum reciproca
sunt latera, quæ circum æquales angulos,
& quorum parallelogrā
morum vnum angulū
vni angulo æqualem ha-
bentium reciproca sunt
latera, quæ circum æqua-
les angulos, illa sunt æ-
qualia.

Theorema 10. Propositio 15.

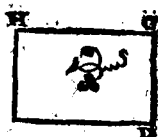
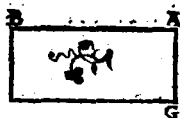
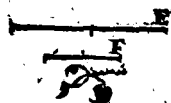
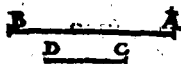
Aequalium & vnum angulum vni æqualem
habentium triangulorū reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorum trian-
gulorum vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, quæ
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo-

Theorema II. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectangulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectangulo illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

Si tres rectæ lineæ sint proportionales, quod sub extremis comprehenditur rectangulum æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei, quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

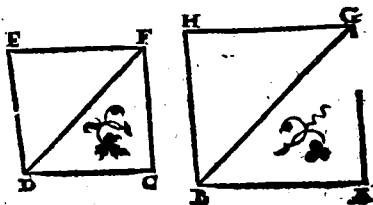

G

Proble-

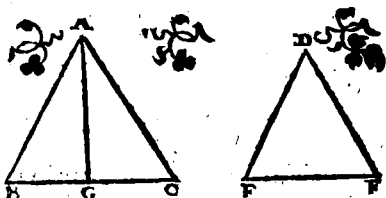
72 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 Problema 6. Propositio 18.

A data re-
 cta linea,
 dato recti
 lineo simi-
 le simili-
 terq; po-
 situm re-
 ctilineum describere.

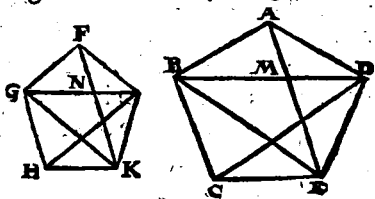
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
 triângula
 inter se
 sunt in
 duplica-
 ta ratio-
 ne late-

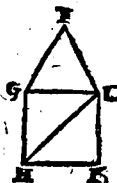
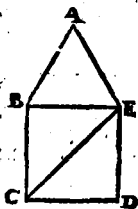

rum homologorum. Theorema 14. Propositio 20

Similia
 polygo-
 na in si-
 milia
 triangu-
 la divi-
 duntur,
 & nume-
 ro æqua-
 lia, et ho-
 mologa
 totis. Et

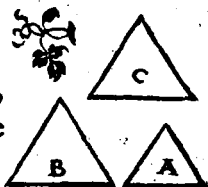

polygona
 duplicatā
 habēt eam
 inter se ra-
 tionē, quā
 latus ho-
 mologū
 ad homologum latus.

Theorema 15. Pro-
 positio 21.

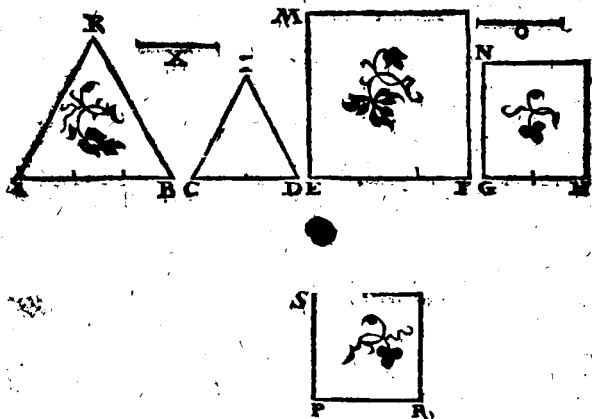
Quæ eidem rectilineo
 sunt similia, & inter se
 sunt similia.

Theorema 16. Propo-
 sitio 22.

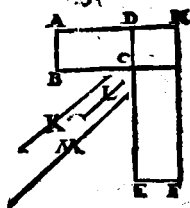
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fue-
 rint: & ab eis rectilinea simili similiterque
 descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
 lineis similia similiterque descripta rectili-
 nea proportionalia fuerint, ipsæ etiam re-

74 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 Et lineæ proportionales erunt.

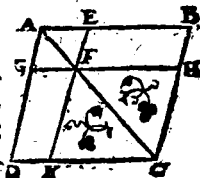
Problema 17. Propositio 23.

Æquiangula parallelogramma inter se ratione habent eum, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 17. Propositio 24.

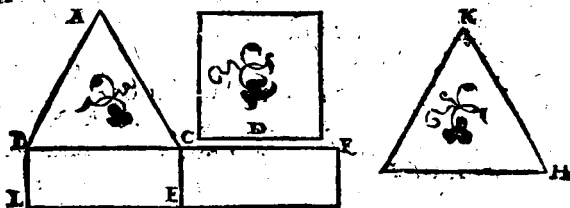
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrum sunt parallelogramma, & toti & inter se sunt similia.

Proble-

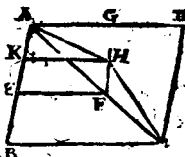
Theorema 7. Propositio 25.

Dato recto lineo simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Propositio 26.

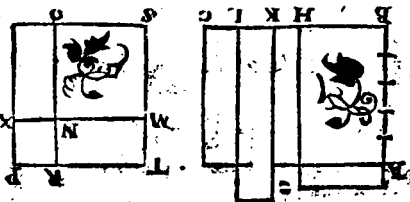
Si à parallelogramo parallelogrammū ablatum fit, & simile toti & similiter positum communē cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum tota diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omnia parallelogrammorum secundum eandem rectam lineam applicatorum deficiēti-

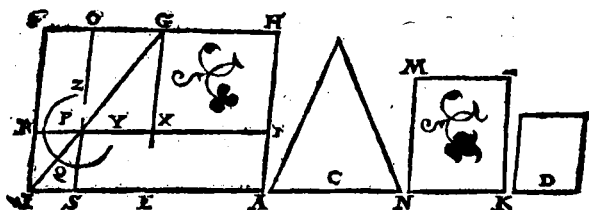
umq;
figu-
ris pa-
ralle-
logrā-
mis si-

milibus similiterque positis ei, quod à dimidia describitur, maximum, id est, quod ad dimidiam applicatur parallelogrammū simile existens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

Ad datam rectam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare deficiens figura parallelogramma, quæ similis sit alteri rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non maius esse eo quod ad dimidiam applicatur, cum similes sint defectus & eius quod à dimidia describitur, & eius cui simile deesse debet.

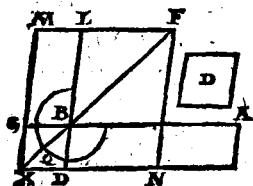

Problema 9. Propositio 29.

Ad datam rectam lineam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare, excedens figura parallelogramma, quæ similis sit

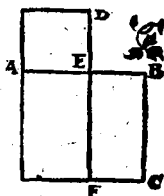
fit

fit parallelogrammo alteri dato.

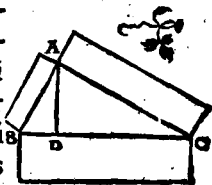
Problema 10. Propositio 30.

Propositam rectam lineam terminatam, extremam ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triangulis, figura quævis à latere rectum angulum subtendente descripta equalis est figuris, quæ priori illi similes & similiter positæ à lateribus rectis angulum continentibus describuntur.

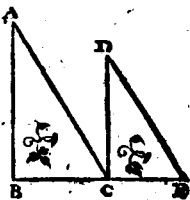
Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triangula, quæ duo latera duobus lateribus proportionalia habeant, secundum

G 5

vnum

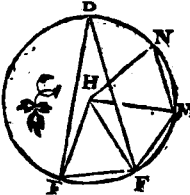
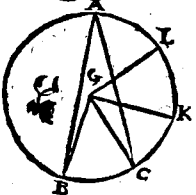
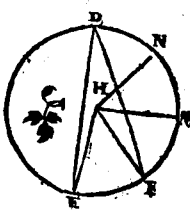
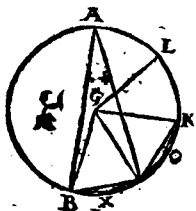
unum angulum compo-
sita fuerint, ita ut ho-
mologa eorum latera sint e-
tiam parallela, tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperi-
rentur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis anguli eandem habent
rationē, cum ipsis peripherijs in quibus in-
sistunt, siue ad centra siue ad peripherias cō-
stituti,

illis in
sistant
peri-
phe-
rijs. In
super
verò &
secto-
res qu-
pe qui
ad cē-
tra cō-
sistūt.

ELEMENTI VI. FINIS.

79

EVCLIDIS ELEMENTVM SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1.

Vnitatis, est secundū quam entium quodque dicitur.

2.

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3.

Pars, est numerus numeri minori maioris, cū minor metitur maiorem.

4.

Partes autem, cū non metitur.

5.

Multiplex verò, maior minoris, cū maiorem metitur minor.

6.

Par numerus est, qui bifariam nō diuiditur.

7.

Impar verò, qui bifariam nō diuiditur: vel, qui vnitatis differt à pari.

8.

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9. Pari-

9.

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14.

Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante vnitates, & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cum autem duo numeri mutuò sese multiplicantes, quempiā faciunt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur

15. Cum

17.

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciūt, qui procreatus erit solidus appellabitur, qua autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius, latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui equaliter æqualis: vel, qui à duabus æqualibus numeris cōtinetur.

19.

Cubus verò, qui à tribus æqualibus equaliter: vel, quia tribus æqualibus numeris continetur.

20.

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti æquè multiplex est, vt eadem pars, vel eadem partes.

21.

Similes plani & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22.

Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

Theorema 1. Pro- positio 1.

Duobus numeris in æqualibus propo-
tis,

32 EVCLID. ELEMEN. GEOM:

tis, si detrahatur semper minor,
de maiore, alterna, quadam de-
tractione; neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quo ad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt nume-
ri primi inter se erunt.

A
H
:
F
:
:
B D E

Problema 1. Pro-
positio 2.

A
:
E C

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximã eo-
rũ cõmunẽ mẽsurã reperi-

E E
:
:
B D B D

Problema 2. Pro-
positio 3.

:
A B C D E
8 6 4 2 3

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximã eorũ
communem mensuram reperi-

:
A B C D E F
8 13 8 6 2 3

Theorema 18. Pro-
positio 8.

C
:
F

Omnis numerus cuiusq;
numeri minor maioris
aut par est, aut partes.

C C
E

:
A B B B D
12 7 6 9 3

Theo-

Theorema 3. Pro-

positio 5.

Si numerus numeri par fue-
rit, & alter alterius eadē pars

& simul vterque vtriusque :

simul eadem pars erit, quæ :

vnus est vnus.

A B D

6 21 8

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri par
tes, & alter alterius eadem :

partes, & simul vterque v-

triusque simul eadem par-

tes erunt, quæ sunt vnus v-

nus.

A C

6 9

E

H

D

8

Theorema 5. Propo-

positio 7.

Si numerus numeri eadē si pars
quæ detractus detracti, & reli-

quus reliqui eadē pars erit, quæ

totus est totius.

B

E

A

6

B

E

A

A

11

Theorema 6. Pro-

positio. 8.

Si numerus numeri eadē sint
partes quæ detractus detracti

& reliquus reliqui eadē partes

erūt, quæ sunt totus totius.

G.M.K..N.H.

6

F

H

C

8

8

E

H

D

F

12

D

N

C

Q

H

D

M

C

12

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeris pars
 sit, & alter alterius eadem
 pars, & vicissim quæ pars
 est vel partes primus ter-
 tij, eadem pars erit eadem A
 partes, & secundus quarti. 4

C			F
...			...
Q			H
...			...
...			...
E	D		E
8	5		10

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
 tes sint, & aliter alterius
 eadē partes, etiā vicis-
 sim quæ sunt partes aut
 pars primus tertij, eadē
 partes erūt vel pars & se-
 cundus quarti.

		E	
		...	
H		...	
...		H	
...		...	
A	C	D	F
4	6	10	18

Theorema 9. Pro-
 positio 11.

Si quemadmodum se habet totus
 ad totum, ita detractus ad detra-
 ctum; & reliquus ad reliquum ita
 habebit vt totus ad totum.

			D
		B	...
		...	F
		...	...
A	C		
6	8		

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quocunque nume-
 ri proportionales; quem-
 admodum se habet vnus ante-
 cedentium ad vnā sequentium, ita se
 habe-

A	B	C	D	
9	6	3	2	

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
 proportionales, & vicif- A B C D
 sim proportionales erūt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque : : : : : :
 numeri, & alij illis A B C D E F
 equales multitudi- 12 6 3 8 4 2
 ne, qui bini sumantur & in eadem ratione,
 etiam ex æqualitate in eadem ratione e-
 runt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quā-
 piā metiatur, aliter verò
 numerus alium quendam
 numerū æquē metiatur,
 & vicissim vnitas tertium
 numerū æquē metietur, A B C D
 atque secundis quartum. 1 3 4 6

Theorema 14. Propositio 16.

Si duo numeri mu-
 tuo se multiplicā
 tes faciant aliquos E A B C D
 qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
 erunt. 1 2 4 8 8

H

Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans fa-
 eiat aliquos, qui ex il- : : : : :
 lis procreati erunt, e- I A B C D E
 adem rationem ha- 1 3 4 5 12 15
 bebunt quam multiplicati.

Theorema 16. Pro-
 positio 18.

Si duo numeri numerum : : : : :
 quempiam multiplican- A B C D E
 tes faciant aliquos, geniti 4 3 3 12 15
 ex illis eandem habebunt rationem, quam
 qui illum multiplicarunt.

Theorema 17. Pro-
 positio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, &
 ex primo & quarto sit, æqualis erit ei qui ex
 secundo & tertio: & si qui ex primo & quar-
 to sit numerus æqualis sit ei qui ex secundo
 & tertio, illi quatuor : : : : :
 numeri sint propor- A B C D E F G
 tionales erunt. 6 4 3 2 12 12 18

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab
 extremis cōtinetur, æqualis est ei qui a me-
 dio

dio efficitur. Et si qui ab extremis cōtinetur æqualis sit ei qui à medio describitur, illi tres numeri proportionales erunt.

$\overset{\cdot}{B}$	$\overset{\cdot}{C}$
6	4
$\overset{\cdot}{D}$	
6	

Theoremt 19. Propositio 21.

Minimi numeri omnium, qui eandem cum eis rationem habēt, æqualiter metiuntur numeros eandem rationem habentes, maior quidem maiorem, minor verò minorem.

$\overset{\cdot}{D}$	$\overset{\cdot}{L}$		
$\overset{\cdot}{G}$	$\overset{\cdot}{H}$		
$\overset{\cdot}{C}$	$\overset{\cdot}{E}$	$\overset{\cdot}{A}$	$\overset{\cdot}{B}$
4	3	8	6

Theorema 26. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis æquales, qui bini sumantur & in eadem ratione, sit autem perturbata eorum proportio, etiam ex æqualitate in eadem ratione erunt.

:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F
6	4	3	12	8	6

Theorema 27. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omnium eandem cum eis rationem habentium.

:	:	:	:	:
A	B	E	C	D
5	6	2	4	3
H	1			

Theo.

39 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni-	:	:	:	:	:
um eandem cum eis ra-	A	B	C	D	E
tionem habetium, pri-	7	6	4	3	2
mus sunt inter se.					

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter	:	:	:	:
vtrum eorum metitur	A	B	C	D
numerus, is ad reliquū	6	7	3	4
primus erit.				

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quē :					
piam numerum primi :					
sint, an eundem primus B	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
is quoque futurus est, A	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
qui ab illis productus	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
fuerit.	5	5	5	3	2

Theorema 25. Propositio 27.

Si duo numeri primi sint in-	:	:	:
ter se, quæ ab vno eorum gign-	A	C	D
nitur ad reliquū primus erit.	7	6	3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad	:	:	:	:	:	:
vtrumque primi sint,	A	B	E	C	D	F
& qui ex eis gignent-	3	5	15	2	4	8
tur, primi inter se e-						
runt.						

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicans vterque seipsum procreet aliquem, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erunt. Quod si numeri initio propositi multiplicantes eos qui producti sunt, effecerint aliquos; hi quoque inter se primi erunt, & circa extremos idem

hoc semper eueniet. A C E B D F
3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sunt inter se, etiam simul vterq; ad vtrumq; illorum primus erit. Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorum primus sit etiam qui initio positi sunt numeri,

primi inter sunt erunt. C
: : :
A B D
7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum quem non metitur, primus est.

: : :
A B C
7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquem, hunc autem ab illis productum metiatur primis quidam numerus, is alterum etiam metitur eorum qui initio positi erant.

: : : : :
A B C D E
3 6 12 3 4

H 3

Theo.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
rum aliquis primus metietur. A B C.
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut cum aliquis primus metitur. A A
3 6 8

Problema 3. Propo-
sio 35.

Numerus datis quotcunque, reperire mini-
mos omnium qui eandem cum illis ratio-
nem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F
Problema 4. Pro-	A	C	D	E	F
positio 36.	7	12	8	4	3

	⋮	⋮			
Duobus numeris	A				
dati reperire quō	F	E	C	D	G
illi minimum me-	6	9	12	9	2
tiantur numerum.					3

Theo-

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerum
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

A	B	E	C
2	3	6	12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

1	2	3	4	5	
A	B	C	D	E	
3	4	6	12	8	
1	2	3	4	5	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habebit
metienti cognominem.

A	B	C	D
12	4	3	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quamlibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cum
fit, datas habeat par-
tes.

A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

Elementi septimi finis.

H 4

EV-

EVCLIDIS ELEMENTVM

OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sunt quotcunq; numeri deinceps propor-
tionales, quorum extremi sint inter se, pri-
mi, mini- : : : : : : :
mi sunt A B C D E F G H
omnium 8 12 18 27 6 8 12 18
eandem cum eis rationem habentium.

Problema 1. Propositio 2.

Numerus reperire deinceps proportiona-
les minimos quotcunque iusserit quispiam
in data ratione.

: : : : : : :
A B C D E F G H K
1 4 7 12 16 27 36 49 64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuerſa primæ.

Si sint quotcunq; numeri deinceps propor-
tionales minimi habentium eandem cum
eis rationem, illorum extremi sunt inter se
primi.

: : : : : : : : : : : :
A B C D E F G H K L M N O
27 16 48 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

Proble-

LIBER VIII.
 Problema 3. Propositio 4.

83

Rationibus datis quotcunque in minimis
 numeris reperire numeros deinceps mini-
 mos in datis rationibus.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	E	F	H	G	K	L	N	X	M	O		
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12		

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex
 lateribus compositam.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K		
18	22	32	3	6	4	8	9	12	16		

Theorema 4. Pro-
 positio 6.

Si sint
 quotli-
 bet nu-
 meride-
 inceps.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	E	F	G	H	
16	24	36	54	82	4	6	9	

proportionales, primus autem secundum
 non metiatur, neque alius quispiam vllum
 metietur.

H 5

Theo-

Theorema 5. Pro-

positio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem extremum metiatur, is etiam secundum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continui proportionem indicant numeri, quot inter eos medij continua proportionem incidunt numeri, tot & inter alios eandem cum illis habentes rationem medij continua proportionem incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	.	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮		
A	C	D	B	G	H	K	L	M	N	F	
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sunt inter se primi, & inter eos medij continua proportionem incidant numeri, quot inter alios medij continua proportionem incidunt numeri, totidem et inter vtrunque eorum ac unitatem deinceps medij continua proportionem incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	.	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatem cōtinuè
 proportionales incident numeri quot inter
 vtrumque ipforum & vnitatē deinceps me-
 dij continua
 proportione
 incident nu-
 meri, totidē
 & inter illos
 medij conti-
 nua propor-
 tione incident.

$\vdots$ A	$\vdots$ K	$\vdots$ L	$\vdots$ B
27	36	48	64
$\vdots$ E	$\vdots$ H	$\vdots$ G	
9	12	16	
$\vdots$ D	$\vdots$ C	$\vdots$ F	
	3	4	

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorum numerorum vnus
 medius proportionalis est numerus. & qua-
 dratus ad quadra-
 tum duplicatam
 habet lateris ad la-
 tus rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ C	$\vdots$ E	$\vdots$ D	$\vdots$ B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

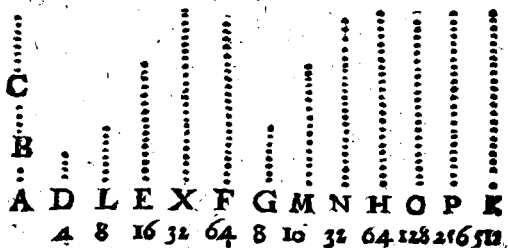
Duorum cuborum numerorum duo medij
 proportionales sunt numerorū, duo medij
 cubum triplicatam habet lateris ad latus ra-
 tionem.

$\vdots$ A	$\vdots$ H	$\vdots$ K	$\vdots$ B	$\vdots$ C	$\vdots$ D	$\vdots$ E	$\vdots$ F	$\vdots$ G
27	26	48	64	3	4	9	12	16

Theo-

Theorema 11. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt, & si numeri primùm positi ex suo in procreatos ductu faciant aliquo, ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū metiatur, & latus vnus metietur latus alterius. Et si vnus

quadrati latus me- : : : : :

 A E B C D

tiatur latus alterius, 9 12 16 8 4

& quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propo-
sitio 15.

Si cubus numerus cubum numerum metiatur, & latus vnus metietur alterius latus. Et si latus vnus cubi latus alterius metiatur,

tum

num cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus unius latus alterius metietur. Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum vnus medius

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	G	B	C	D	E	F
12	18	27	2	6	3	9

proportionalis est numerus, & planus, ad planum duplicatam habet literis homologi.

98 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
logi ad latus homologum rationem.

Theqrema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo
medij proportionales incidunt numeri:
& solidus ad similem solidum triplicatam
rationem habet lateris homologi ad latus
homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L		
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9		

Theorema 18. Propo-
fitio 20

Si inter duos numeros vnus medius propor-
tionalis incidat
numerus, similes
plani erunt illi
numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G	
18	24	33	3	4	6	8	

Theorema 19. Propo-
fitio 21.

Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incidat numeri, similes solidi sunt
illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M		
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	1		

Theo.

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

:	:	:
A	B	D
9	15	25

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubus erit.

:	:	:	:
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositio 24.

Si duo numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus erit, & secundus quadratus erit.

:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F
4	6	9	16	36	36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerum, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

:	:	:	:	:	:	:	:
A	E	F	B	C	D	G	H
8	12	18	27	64	95	140	216

Theo-

100 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 24. Pro- positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus
numerus ad quadratum
nemurum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F
18	44	52	9	12	16

Theorema 25. Propo- sio 27.

Similes solidi numeri rationem habent in-
ter se, quam cubus
numerus ad cubum nu-
merum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	E	F	G	H	I
16	24	46	54	8	18	27	37

ELEMENTI VIII. FINIS

EV.

EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese
multiplan-
tēs quēdam
procreent,
productus
quadratus.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes
quadratum fa-
tiant, illi simi-
les sunt plani.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	D			C
4	6	9	18		36

Theorema 3. Propo- positio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicans pro-
creet ali-
quē, pro-
ductus cu-
bus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
D	D	A			B
3	4	8	16	32	64
		I			

The.

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū	:	:	:	:
numerum multiplicans	:	:	:	:
quendam procreet, pro-	A	B	D	G
creatus cubus erit.	8	27	64	216

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-	:	:	:	:
tiplicans cubum pro-	:	:	:	:
creet, & multiplica-	A	B	C	D
tus cubus erit.	27	64	729	17 18

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum	:	:	:
multiplicans cubum	:	:	:
procreet, & ipse cu-	A	B	C
buserit.	27	729	19683

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerū	:	:	:	:	:
multiplicans quem-	:	:	:	:	:
piam procreet, pro-	A	B	C	D	E
ductus solidus erit.	6	8	48	2	8

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitāte quotlibet numeri deinceps, p-
 portionales sint, tertius ab vnitāte quadra-
 tus est, & vnum intermittentes omnes: quar-
 tus autem cubus, & duobus intermissis om-
 nes

nes: septimus verò cubus simul & quadratus, &
 quinque $\bullet$ $\ddot{\text{A}}$ $\ddot{\text{B}}$ $\ddot{\text{C}}$ $\ddot{\text{D}}$ $\ddot{\text{E}}$ $\ddot{\text{F}}$
 intermit- tas 3 9 27 81 243 729
 tis omnes

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab vnitatē sint
 quotcunque nu-
 meri: deinceps
 proportionales,
 sit autem quadra-
 tus is, qui vnitatē
 sequitur, & reli-
 qui omnes qua-
 drati erūt. Quòd
 si qui vnitatem
 sequitur cubus
 sit, & reliqui om-
 nes cubi erunt.

531441	F	732969
59040	E	531441
6561	D	59049
723	C	6561
81	B	729
9	A	81
0		
vnitas.		

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab vnitatē numeri quotcunque propor-
 tionales sint, non sit autem quadratus is qui
 vnitatem o.
 sequitur, Vni:
 neq; alius tas.
 vllus qua-
 dratus erit, demptis tertio ab vnitatē ac om.

$\ddot{\text{A}}$	$\ddot{\text{B}}$	$\ddot{\text{C}}$	$\ddot{\text{D}}$	$\ddot{\text{E}}$	$\ddot{\text{F}}$
3	9	36	81	243	729
I 2 nibus					

nibus vnum intermittentibus. Quòd si qui vnitatem sequitur, cubus non sit, neque alius vllus cubus erit, demptis quarto ab vnitate ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si sib vnitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint, minor maiorem metitur per quempiam

corum qui in proportionalibus sunt	A	B	C	D	E
numeris.	1	2	4	8	16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitate quotlibet numeri sint proportionales, quot primorum numerorum vltimū metiuntur, totidem & eum qui vnitati proximus est, metientur.

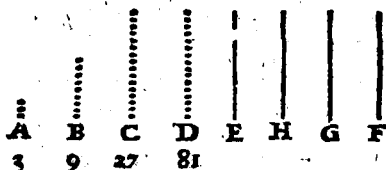
Vni- tas.	A	B	C	D	E	H	G	F
	4	16	64	256	2	8	32	128

Theorema 13. Propositio 13.

Si ab vnitate sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem sit qui vnitate sequitur, maximū nullus alius metietur,

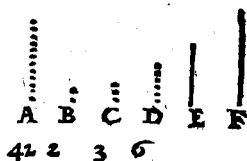
tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

•
Vur-
tas.

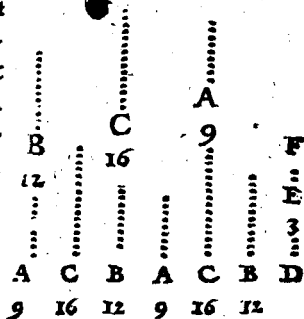
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primo metiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri deinceps proportionales sint minimi, eadem cum ipsis habetium rationem, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

I 3

Theo-

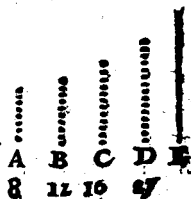
Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quē-
admodum primus ad secū-
dum, ita secundus ad quē-
piam alium.

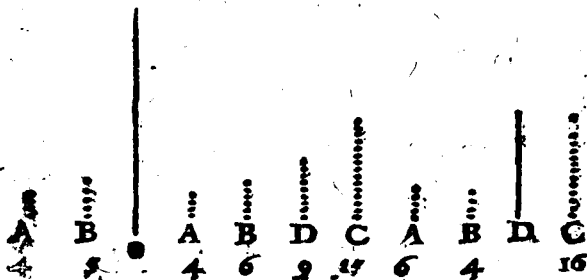
Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit quē-
admodum primus ad se-
cundum, ita vltimus ad
quempiam alium.

Theorema 18. Propositio 18.

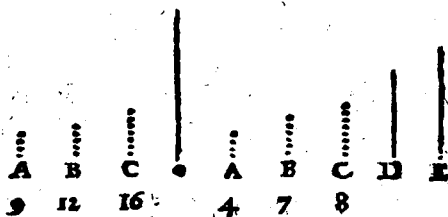
Duobus numeris dotis, cōsiderare noscitur
tertius illi inueniri proportionalis,

Theo.

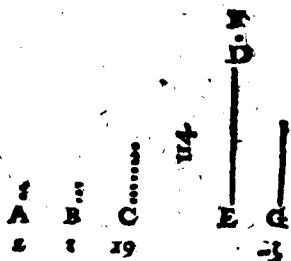
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possint^o
quartus illis reperiri proportionalis.

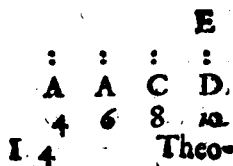
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt qua-
cunque propo-
sita multitudine
primorum nu-
merorum,

Theorema 21. Propositio 21.

Si pares numeri quot-
libet compositi sint,
totus est par.

Theo-

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quotlibet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit.

A	B	C	E
5	9	7	5

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quotcunq; compositi sint, sit autem impar illorū multitudo, & totus impar erit.

A	B	C	E
5	7	8	1

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par deductus sit, & reliquus par erit.

B	
A	C
6	4

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar deductus sit, & reliquus impar erit.

		B
⋮		⋮
A	C	D
8	1	4

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar deductus sit, & reliquus par erit.

4	6	
A	C	D
B		

Theore-

Theorema 27. Propositio 27.

Si ab impari numero par ablat-
us sit, reliquus impar erit.

A	D	C
1	4	4

Theorema 28. Propositio 28.

Si impar numerus parem
multiplicās, procreet quem-
piam, procreatus par erit.

A	B	C
3	4	21

Theorema 29. Propositio 29.

Si impar numerus imparē nu-
merum multiplicans quen-
dam procreet, procreatus im-
par erit.

A	B	C
3	5	15

Theorema 30. Propositio 30.

Si impar numerus parem nu-
merum metiatur, & illius
dimidium metietur.

A	C	B
3	6	18

Theorema 31. Propositio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quempiā primus
sit & ad alius duplum pri-
mus erit.

A	B	C	D
7	8	16	

110 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 32. Pro-

positio 32.

Numerorum qui à
binario dupli sunt,
vnusquisq; pariter
par est tantum.

Vni	:	...	...	...
tas.	A	B	C	D
	2	4	8	16

Theorema 33. Propo-

sitio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat,
pariter impar est tantum.

...
A
20

Theorema 34. Propo-

sitio 34.

Si par numerus nec sit dupli à bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par eum, & pariter impar.

...
A
20

Theorema 35. Pro-

positio 35.

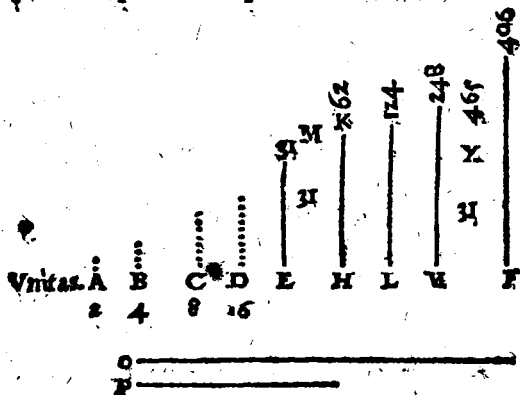
Si sint, quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahantur autem de secū-
do & vltimo æquales ipsi
primo, erit quemadmodū
secundi excessus ad primū,
ita vltimi excessus ad om-
nes qui vltimū antecedunt.

...
F
...
4
...
K
...
4
...
C
...
4
...
G
...
B
...
D
...
4
...
4
...
16
...
16

Theo-

Theorema 16. Propositio 16.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps expositi sunt in duplici proportionē quoad totus compositus primus factus sit, isque totus in ultimum multiplicatus quempiam procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS.

EV.

¹¹²
E V C L I D I S
E L E M E N T V M
D E C I M V M.

D E F I N I T I O N E S.

1.

Commensurabiles magnitudines dicuntur, illæ, quas eadem mensura metietur.

2.

Incommensurabiles verò magnitudines dicuntur, hæ quarum nullam mensuram cõmunem contingit reperiri.

3.

Lineæ rectæ potentia cõmensurabiles sunt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

4.

Incommensurabiles verò lineæ sunt, quarũ quadrata, quæ metiatũr area communis, reperiri nulla potest.

5.

Hęc cùm ita sint, ostendi potest quòd quancunque linea recta nobis proponatur, existũt etiam aliæ lineæ innumcrabiles eidem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & potentia:

tia, illa verò potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacumque proponatur, id est rationalis.

6.

Linea quoque illi ῥητὴ com mensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ ῥητάι, id est rationales.

7.

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles illi τῇ ῥητῇ, id est primo loco rationali, vocentur ἀλογοι, id est, irrationales.

8.

Et quadratum quod linea proposita describitur, quam ῥητὴν vocari volumus, vocentur ῥητόν.

9.

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocentur ῥητά.

10.

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῷ scilicet incommensurabilia, vocentur ἀλογα, id est, surda.

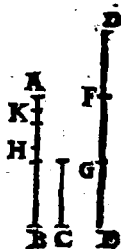
11.

Et lineæ quæ illa, incommensurabilia describunt, vocentur ἀλογοι. Et quidam se illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorum latera vocabuntur ἀλογοι lineæ, quod si quadrata quidem non fuerint, verum aliæ quæpiam superficies siue figuræ rectilineæ,
tunc

114 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 tunc vero lineæ illæ quæ describunt qua-
 drata æqualia figuris rectilineis, vocentur
 ὁμοιοι.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæ-
 qualibus propositis, si de maio-
 re detrahatur plus dimidio, &
 rursus de residuo iterum detra-
 hatur plus dimidio, idque sem-
 per fiat: relinquetur quædam
 magnitudo minor altera mi-
 nore ex duabus propositis.

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqua-
 libus, si detrahatur semper minor de malo-
 re altera quadam detractioe ne-
 que residuum vnquam metiatur
 id quod ante se metiebatur, incom-
 mensurabiles sunt illæ magnitu-
 dines.

Problema 1. Propo-
 sitio 3.

Duabus magnitudinibus commensura-
 bilibus datis, maximam ipsarum com-
 munem mensuram reperire.

Proble-

Problema 2. Propositio 4.

Tribus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

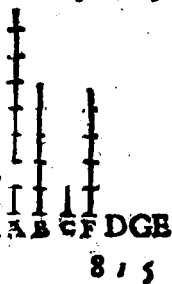
Theorema 3. Propositio 5.

Commensurabiles magnitudines inter se proportionem eam habent, quam habet numerus ad numerum.

Theorema 4. Propositio 6.

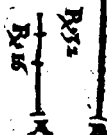
Si duae magnitudines proportionem eam habent inter se quam numerus ad numerum, commensurabiles sunt illae magnitudines.

Theore-

Theorema 5. Propositio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habent, quam numerus ad numerum.

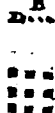

Theorema 6. Propositio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem non habent quam numerus ad numerum, incommensurabiles illæ sunt magnitudines.

Theorema 7. Propositio 9.

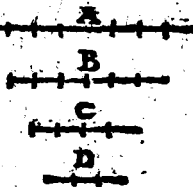
Quadrata, quæ describuntur à rectis lineis longitudine cõmensurabilibus, inter se proportionem habent quam numerus quadratus ad alium numerum quadratum. Et quadrata habentia proportionem inter se quam quadratus numerus ad numerum quadratum, habent quoque latera longitudine commensurabilia. Quadrata verò quæ

quæ describuntur à lineis longitudine in-
cõmensurabilibus proportionẽ non habent
inter se, quam quadratus numerus ad nu-
merum alium quadratum. Et quadrata non
habentia proportionem inter se quam nu-
merus quadratus ad numerum quadratum,
neque latera habebunt longitudine com-
mensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint propor-
tionales; prima verò secundæ fuerit cõmen-
surabilis; tertia quoque quartæ commensurabilis
erit, quòd si prima secun-
dæ fuerit incommensu-
rabilis, tertia quoque
quartæ incommensura-
bilis erit.

Problema 3. Propositio 11.

Propositæ lineæ rectæ (quam vocari
diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles; hanc quidam
longitudine tantum; illam ve-
rò non longitudine tantum,
sed etiam potentia incommen-
surabilem.

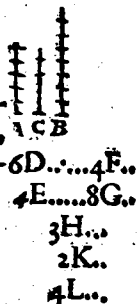
K

Theo-

Theorema 6. Pro

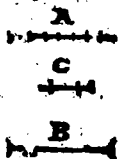
positio 12.

Magnitudines quæ eidem magnitudini sunt commensurabiles, inter se quoque sunt commensurabiles.

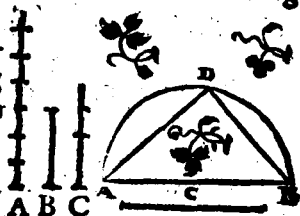
Theorema 10. Propositio 13.

Si ex duabus magnitudinibus hæc quidem commensurabilis sit tertiæ magnitudini, illa verò eidem incommensurabilis, incommensurabiles sunt illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

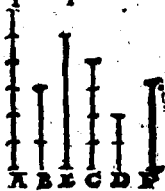
Si duarum magnitudinum commensurabilium altera fuerit incommensurabilis magnitudine alteri cupiam tertiæ, reliqua quoque magnitudo eidem tertiæ incommensurabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

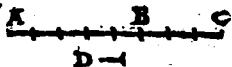
Si quatuor rectæ proportionales fuerint, possit

possit autem prima plusquam secunda tãto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoq; potuerit plusquam quarta tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudini. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit, illæ duæ quoque partes eõmmensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

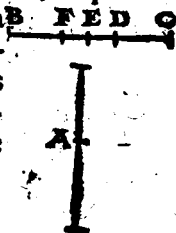

K 2

Theo-

Theorema 15. Propositio 18.

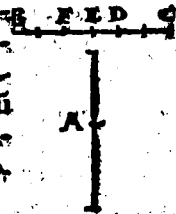
Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineam illā in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior plus possit quam minor, tanto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra

Theorema 16. Propositio 19.

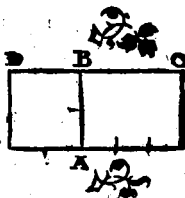
Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale paral-

parallelogrammorum secundum lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quam minor quantum est quadratum lineæ sibi minori commensurabiles longitudine. Quod si maior linea tantò plus possit quam minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudines & præterea quædam parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem ex qua tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius: parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se incommensurabiles longitudine.

Theorema 17. Propositionio 20.

Superficies rectanguli contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus se-

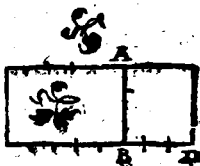
R 3

cundum

122 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 cundum vnum aliquem modum ex anted-
 ctis, rationalis est.

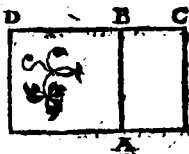
Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale secundum li-
 neam rationalem appli-
 cetur, habebit alterum la-
 tus lineam rationalem &
 cōmensurabilem longi-
 tudine lineæ cui rationa-
 le parallelogrammū ap-
 plicatur,

Theorema 39. Propositio 56.

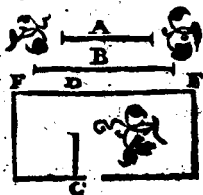
Superficies rectangula contenta duabus li-
 neis rectis rationalibus
 potentia tantum cōmen-
 surabilibus, irrationalis
 est. Linea autem quæ il-
 lam superficiem potest,
 irrationalis & ipsa est: vo-
 cetur verò medialis dum

line-

lineam rationalem, alterum latus est linea rationalis, & incommensurabilis longitudine lineæ secundum quam applicatur.

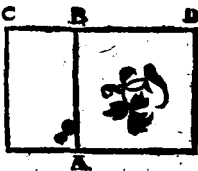
Theorema 2, Pro-
positio 24.

Linea recta mediali com-
mēsurabilis, est ipsa quo-
que medialis.

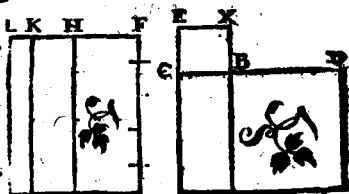
Theorema 22, Pro-
positio 25.

Parallelogrammum re-
ctangulum, contentū ex
lineis medialibus longi-
tudine commēsurabili-
bus, mediale est.

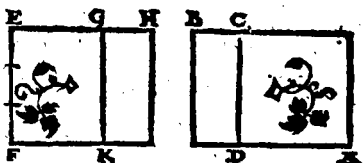
Theorema 33, Propositio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
henfum
duabus li-
neis me-
dialibus
potentia
tantū cō-
mensura-
bilibus, vel NMG
rationale est, vel mediale.

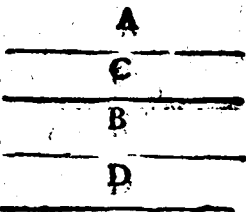
Theorema 24. Propositio 27.

Mediale
non est maius
quam
mediale
superficie
rationali.

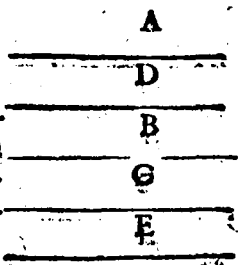
Problema 4. Pro-
positio 28.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Pro-
positio 29.

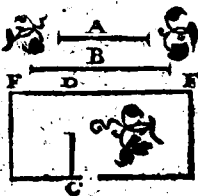
Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles me-
diale comprehenden-
tes.

lineam rationalem, alterum latus est linea rationalis, & incommensurabilis longitudine lineæ secundum quam applicatur.

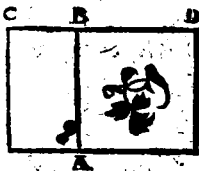
Theorema 2, Pro-
positio 24.

Linea recta mediā com-
mēsurabilis, est ipsa quo-
que mediālis.

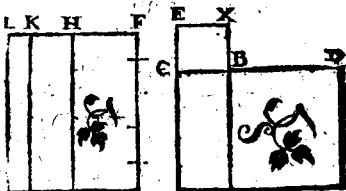
Theorema 22, Pro-
positio 25.

Parallelogrammum re-
ctangulum, contentū ex
lineis mediālibus longi-
tudine commēsurabili-
bus, mediāle est.

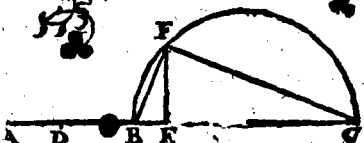
Theorema 33, Propositio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
hensum
duabus li-
neis me-
diālibus
potentia
tantū cō-
mensura-
bilibus, vel NMG
rationale est, vel mediāle.

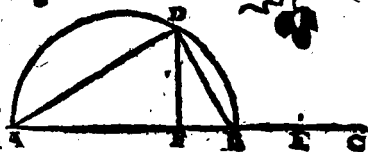
Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficiem rationalem, parallelogrammum verò ex ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles conficientes compositum ex ipsarum quadratis mediale, parallelogrammum verò ex ipsis contentum rationale.

Problema 11. Propositio 35.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simulque

que parallelogrammum ex ipsis contētum,
mediale, quod præterea parallelogrammū
sit in-

comen-
surabile
compo-
to ex
quadra-
tis ipsa-
rum.

PRINCIPIUM SENARIO. rum per compositionem.

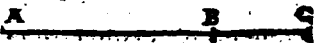
Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potentia tantū commē-
surabilis. Vocetur autem Bimediale prius.

Theorema 26. Propositio 37.

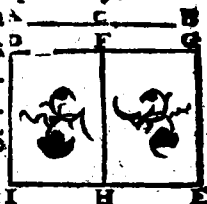
Si duæ mediales potentia tantū commen-
surabiles rationale continentes componan-
tur, tota linea est irrationalis, vocetur autem Bimediale prius.

Theo-

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales potètia
tantum commensurabiles
mediale continentes cõ-
ponantur, tota linea est ir-
rationalis: vocetur autẽ
Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 39.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum rationale parallelogram-
mum verò ex ipsis contentum mediale, tota
linea

recta $\overset{A}{\text{---}} \overset{B}{\text{---}} \overset{C}{\text{---}}$

est irrationalis. Vocetur autem linea maior.

Theorema 29. Propositio 40.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
ipsarum quadratis mediale, id vero qd fit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationales.

Voce-

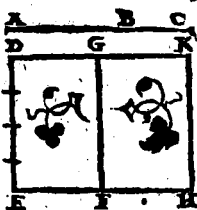
tur au- $\overset{A}{\text{---}} \overset{B}{\text{---}} \overset{C}{\text{---}}$

tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum mediale, & quod conti-
netur

netur ex ipsis, mediale,
& præterea incommensu-
rabile composito ex qua-
dratis ipsarum tota linea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binomium in vnico tantum puncto diui-
ditur in sua no-
mina, id est in li-
neas ex quibus componitur.

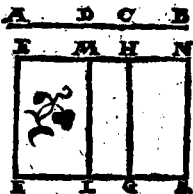
Theorema 32. Propositio 43.

Bimediale prius in vnico tantum puncto di-
uiditur in sua no-
mina.

Problema 33. Pro-
positio 44.

Bimediale secundum in
vnico tantum puncto diui-
ditur in sua nomina.

Problema 34. Propositio 45.

Linea maior in vnico tantum in puncto diui-
ditur
in sua
nomina.

Theo-

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potens rationale & mediale in vnico tantum

puncto

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 47.

Linea potens duo media
lia in vnico tantum pun-
cto diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diuiso in sua nomine; cuius binomij maius nomen, id est; maior portio possit plusquam minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori inquam homini, commensurabilis longitudine.

1.

Si quidem maius nomen fuerit commensurabile longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomum primum.

2.

Si verò minus nomen, id est minor portio binomij, fuerit commensurabile longitudine

dine propositæ lineæ rationali, vocetur tota lineæ Binomium secundum.

3.

Si verò neutrum nomen fuerit commensurabile longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomē possit plusquam minus nomen quadrato lineæ sibi incommensurabiles longitudine.

4.

Si quidem maius nomen est commensurabile longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota lineæ Binomium quartum.

5.

Si verò minus nomen fuerit commensurabile longitudine lineæ rationali, vocetur Binomium quintum.

6.

Si verò neutrum nomen fuerit longitudine commensurabile lineæ rationali, vocetur illa Binomium sextum.

Problema 12. Propositionio 48.

Reperire Binomium primum.

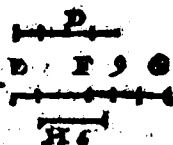
$$\begin{array}{ccccccc} & & D & & & & \\ \hline D & 16 & F & 12 & G & & \\ \hline & & H & & & & \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} & 12 & & 4 & & & \\ A & \dots & C & \dots & B & P & \\ & & 16 & & & & \\ & & & & & & \text{Pro-} \end{array}$$

Problema 13. Propositio 49.

9 3
A.....C...B
12

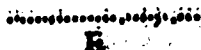
Reperire Binonium secundum.

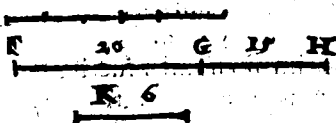
Problema 14. Propositio 50.

15 5
A.....C...
20

D

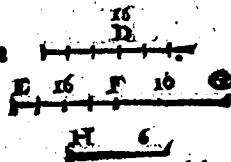
Reperire Binomium tertium.

Problema 15. Propositio 51.

10 6
A.....C...B

Reperire Binomium quartum.

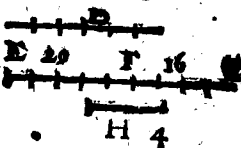

Problema

Problema 16. Pro-
positio 52.

A.....C.....
20

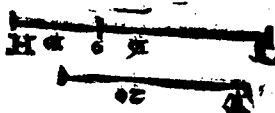
Reperire Binomium
quintum.

Problema 17. Pro-
positio 53.

A.....C.....B
10 6
16
D.....
20

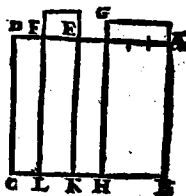
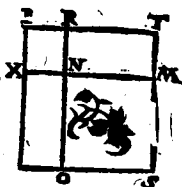
Reperire Binomi-
um sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contenta fuerit ex rationali &
Bino-

mio pri-
mo, li-
nea quæ
illâ su-
perficie
potest,

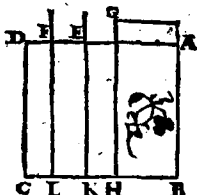
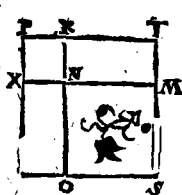
est irrationalis, quæ Binomium vocatur.

L

Theo.

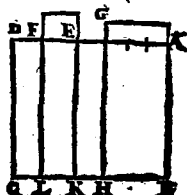
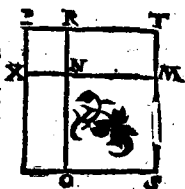
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies contenta fuerit ex linea rationali & Binomio secundo, linea potens illam superficiem est irrationalis quæ Bimediale primum vocatur.

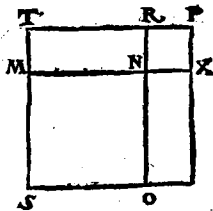
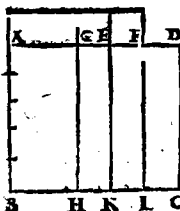
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio tertio, linea quæ illam superficiem potest, est irrationalis quam dicitur Bimediale secundum.

Theorema 40. Propositio 57.

Si superficies contineatur ex

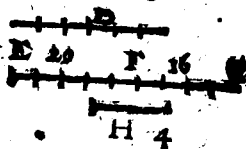

nalī

Problema 16. Pro-
positio 52.

A.....C.....
20

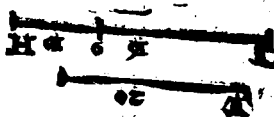
Reperire Binomium
quintum.

Problema 17. Pro-
positio 53.

A.....C.....B
10 6
16
D.....
20

Reperire Binomi-
um sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contenta fuerit ex rationali &

Bino-

mio pri-

mo, li-

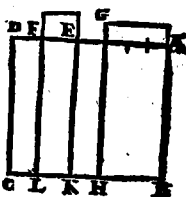
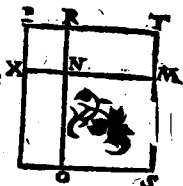
nea quæ

illâ su-

perficie

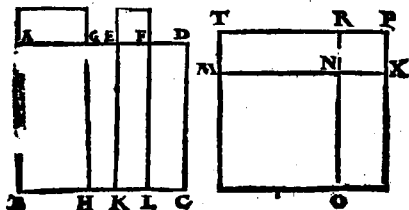
potest,

est irrationalis, quæ Binomium vocatur.

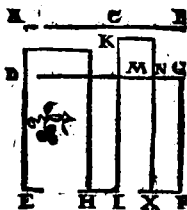
L

Theo.

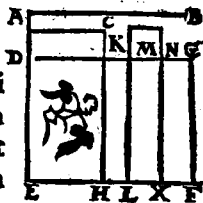
Theorema 43. Pro-
positio 60.

Quadratum Binomij se-
cundum lineam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

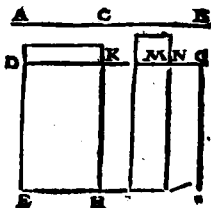
Theorema 44. Pro-
positio 61.

Quadrātū Bimedialis pri-
mi secundum rationalem
lineam applicatum, facit
alterum latus Binomium
secundum.

Theorema 45. Pro-
positio 62.

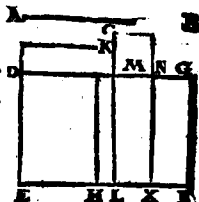
Quadrātū Bimedialis se-
cundi secundū rationalē
applicatum, facit alterū
latus Binomium tertiū.

Theo-

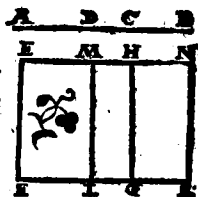
Theorema 46. Propositio 63.

Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

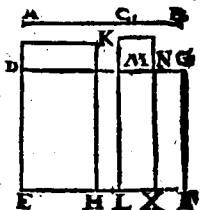
Theorema 47. Propositio 64.

Quadratum lineæ potētis rationale & mediale secundum rationale applicatum, facit alterū latus Binomium quintū.

Theorema 48. Propositio 65.

Quadratum lineæ potētis duo medialia secundū rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

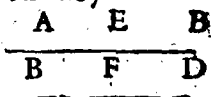
Linea longitudine commensurabilis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

38 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri bime-
dialum, est & ipsa bime-
diale etiam eiusdem ordinis.

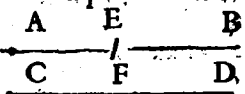
Theorema 51. Pro-
positio 68.

Linea comensurabilis
lineæ maiori, est & ip-
sa maior.

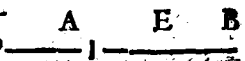
Theorema 52. Propositio 69.

Linea comensurabilis lineæ potenti ratio-
nale & mediale, est &
ipsa linea potens ratio-
nale & mediale.

Theorema 53. Propositio 70.

Linea comensurabi-
lis lineæ potenti duo
medialia, est & ipsa li-
nea potens duo medi-
alia.

Theorema 54. Propo-
sitio 71.

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totâ superfi-
ciem

ciem compositam potest,
est vna ex quatuor irrati-
onalibus, vna ex quę dici-
tur Binomium, vel bime-
diale primum, vel linea
maior, vel linea potens ra-
tionale & mediale.

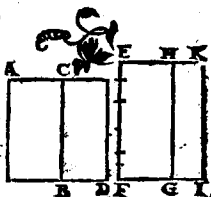
E H K

C

B' D F G L

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies medi-
ales incommensurabiles
simul componantur fiūt
reliquæ duæ lineæ irra-
tionales, vel bimediale
secundum, vel linea po-
tens duo medialia.

SCHOLIUM.

*Binomium & cetera consequentes lineæ irratio-
nales, neque sunt eadem cum lineæ mediali, neq;
ipsa inter se.*

*Nam quadratum lineæ medialis applicatum se-
cundum lineam rationalem facit alterum latus
lineam rationalem, & longitudine incommensu-
rabilem lineæ secundum quam applicatur, hoc est
lineæ rationali, per 23.*

*Quadratum verò Binomij secundum rationalem
applicatum, facit alterum latus Binomium primū
per 60.*

L 4

Quadra.

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium secundum, per 61.

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium tertium, per 62.

Quadratum verò linea maioris secundum rationalem applicatum facit alterum latus Binomium quartum, per 63.

Quadratum verò linea potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum facit alterum latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum verò linea potentis duo medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diversorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irrationales, differentes esse inter se.

SECUN.

SECUNDVS ORDO AL- terius sermonis, qui est de de- tractione.

Principium senariorum per detractionem.

Theorema 57. Propo- sitiō 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantum commensurabilis ipsi to-
ti, residua est irratio- $\text{A} \quad \text{A} \quad \text{A}$
nalis, vocetur autem $\text{—————} | \text{—————}$
Residuum.

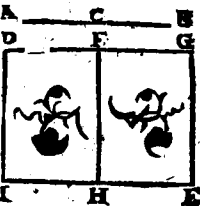
Theorema 56. Propo- positiō 37.

Si de linea mediali detrahatur medialis po-
tentia tantum commensurabilis toti lineæ,
que verò detracta est cum tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irrationa-
lis. Vocetur autem $\text{A} \quad \text{A} \quad \text{B}$
Residuum media- $\text{—————} / \text{—————}$
le primum.

Theorema 58. Propo- sitiō 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis
 $\text{L} \quad 5 \quad \text{poten-}$

tentia tantum commensurabilis toti, quæ verò detracta est, cum tota contineat superficiem medialem, reliqua est irrationalis. Vocetur autem Residuum mediale secundum.

Theorema 57. Propositio 76.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineæ & lineæ detracta sit rationale, parallelogrammum verò ex eisdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea minor.

Theorema 58. Propositio 77.

Si de linea recta detrahatur recta potentia

tia incommensurabilis toti lineæ compo-
 situm autem ex quadratis totius & lineæ de-
 tractæ sit mediale, parallelogrammum ve-
 rò bis ex eisdem contentum sit rationale,
 reliqua lineæ est irrationalis. Vocetur au-
 tem lineæ faciens cum superficie rationa-
 li totam super-
 ficiem media-
 lem.

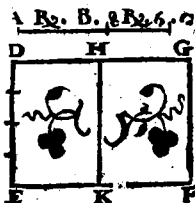
A C B

**Theorema 59. Propo-
 sitio 78.**

Si de lineæ recta detrahatur recta potentia
 incommensurabilis toti lineæ, compo-
 situm autem ex quadratis totius & lineæ de-
 tractæ sit mediale, parallelogrammum ve-
 rò bis ex iisdem sit etiam mediale: præterea
 sint quadrata ipsarum incommensurabilia
 parallelogrammo bis ex iisdem contento,
 reliqua lineæ est irrationalis.

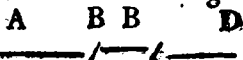
Vocetur autem lineæ faciens cum super-
 ficie

ficie mediali
totam super
ficiem medi
alem.

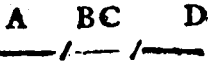
Theorema 60. Propositio 79.

Residuo vnica tantum linea recta coniungitur rationalis potentia tantum commensurabilis toti lineae rationalem.

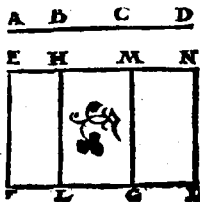
Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo vnica tantum linea coniungitur medialis potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota continens.

Theorema 62. Propositio 81.

Residuo mediali secundo vnica tantum coniungitur medialis, potentia tantum commensurabilis toti ipsa cum tota continens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineę minori vnica tantum recta coniungitur

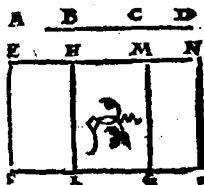
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id $\overline{A \quad B \quad C \quad D}$ verò parallelogram. $\text{---} / \text{---} / \text{---}$ num, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit $\overline{A \quad B \quad C \quad D}$ bis ex ipsis, rationale. $\text{---} / \text{---} / \text{---}$

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediāli superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potētia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile ei quod fit bis ex ipsis.

DE.

146 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
DEFINITIONES;
TERTIAE.

Proposita linea rationali & residuo.

1.

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi coniuncta, plus potest quam coniuncta, quadrato lineæ sibi commensurabilis longitudine, fueritq; tota longitudine commensurabilis lineæ propositæ rationali, residuum ipsum vocetur Residuum primum.

2.

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundum.

3.

Si verò neutra linearum fuerit longitudine commensurabilis rationali possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensueabilis.

4.

Et quidem si tota fuerit longitudine commens-

mēsurabilis ipsi rationali, vocetur Residuū quartum.

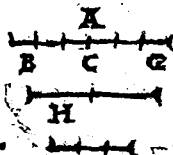
5.

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudinæ incommensurabilis, vocetur Residuum quintum.

6.

Si verò neutra linearum fuerit commensurabilis longitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

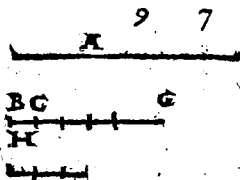
Problema 18. Propositionis 85.

Reperire primum Residuum.

16
D.....F....E

Problema 19. Propositionis 86.

Reperire secundum Residuum.

D.....F....E

27.

9
Proble-

Problemā 20. Pro-
positio 87.

E.....

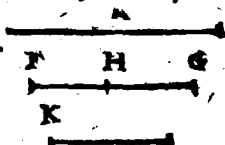
12

B.....E...C

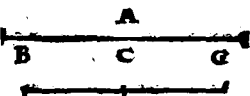
9

7

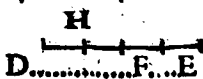
Reperire tertium Re-
siduum.

Probl. 21. Pro-
positio 88.

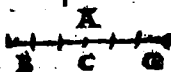

Reperire
quartum Resi-
duum

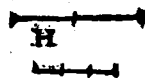

Problemā 22. Pro-
positio 89.

4

Reperire quintum Re-
siduum.

D.....F...E

25

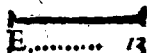
7

Problemā 23 Pro-
positio 90.

Reperire sextum Resi-
duum.

K

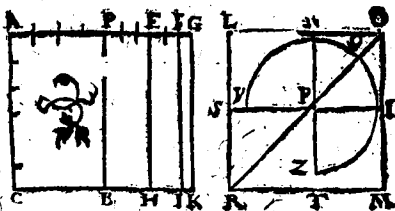
13

B.....D....C

Theo-

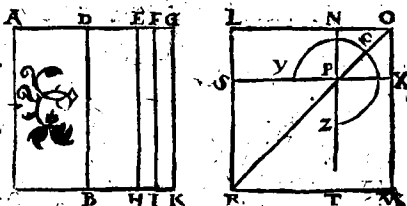
Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& resi-
duo
primo
linea,
que il-
lam su-
perfici-
em potest, est residuum.

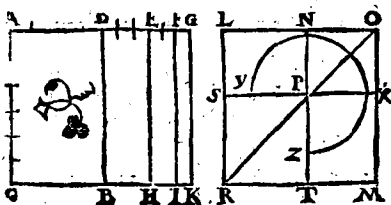
Theorema 67. Propositio 92

Si superficies contineatur ex linea rationali
& resi-
duo
secun-
do li-
nea, qā
illam
superfi-
cie potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

Si super-
ficies cō-
tinea-
tur ex
linea ra-
tionali
& resi-
duo ter-

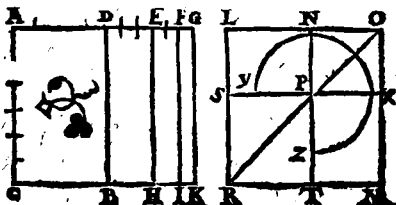

M tio

150 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
tio, linea quæ illam superficiem potest, est
residuum mediale secundum.

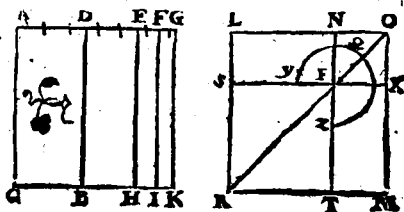
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& resi-
duo
quarto
linea quæ
illâ su-
perfici-
em po-
test, est linea minor.

Theorema 70 Propositio 95.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& residuo quinto, linea quæ illam superficiem
potest, est ea quæ dicitur cum rationali su-
perfi-
cie fa-
ciens
totam
me-
dia-
lem.

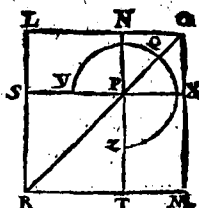
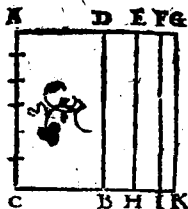

Theorema 71. Propo-
sitio 96.

Si superficies contineatur ex linea rationali
&

& residuo sexto, linea quæ illam superficiem

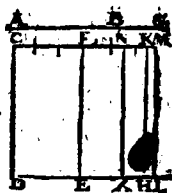
pōt,
est ea
quædi-
citur
facies
tum
me-
diali

superficie totam medialem.

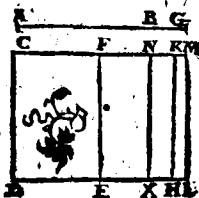
Theorema 72. Pro-
positio 97.

Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus
residuū primum.

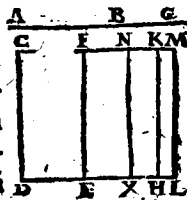
Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundum ra-
tionalem applicatū, fa-
cit alterum latus residuū
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

Quadratum, residui me-
dialis secundi secundum
rationalem applicatū, fa-
cit alterum latus residuū
tertium.

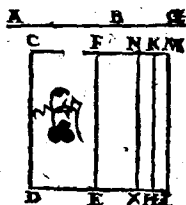

M 2

Theo-

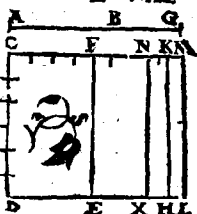
Theorema 75. Pro-
positio 100.

Quadratum lineæ mino-
ris secundum rationalē
applicatum, facit alterū
latus residuum quartū.

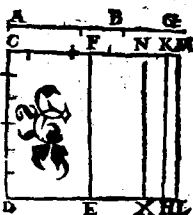
Theorema 76. Pro-
positio 101.

Quadratum lineæ cū ra-
tionali superficie facien-
tis totam medialem, se-
cundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum quintum.

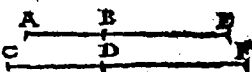
Theorema 77. Pro-
positio 102.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie facien-
tis totam medialem, se-
cundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum sextum.

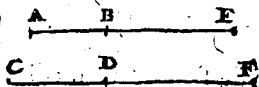
Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo com-
mensurabilis longi-
tudine, est & ipsa re-
siduum, & eiusdem ordinis.

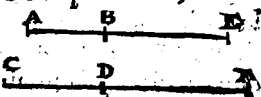
Theorema 79. Propositio 104.

Linea commensurabilis residuo mediali, est
& ipsa residuum me-
diale, & eiusdem or-
dinis.

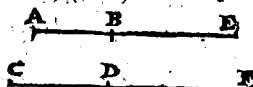
Theorema 80. Propositio 105.

Linea commensurabi-
lis lineæ minori, est
& ipsa lineæ minor.

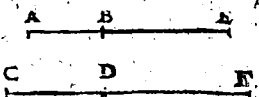
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineæ cum rationa-
li superficie facienti totā mediale, est & ipsa
linea cum rationali
superficie faciens to-
tam medalem.

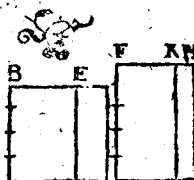
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commensurabilis lineæ cum mediali
superficie facienti
totam medalem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medalem.

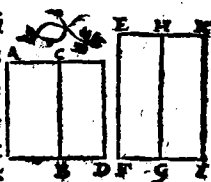
Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, lineæ quæ reli-
quam superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
duum, aut lineæ minor.

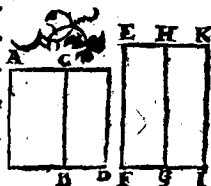
Theorema 84. Propositio 109.

Si de superficie mediali
detratur superficies
rationalis, aliæ duæ irra-
tionales, fiunt, aut resi-
duū mediale primū aut
cum rationali superficie
faciens totam medialem,

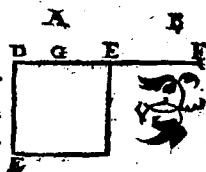
Theorema 85. Propo-
sitiō 110.

Si de superficie mediali detratur superfi-
cies medialis quā sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cum
mediali superficie faciens
totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio 111.

Linea quæ Residuum di-
citur, non est eadem cum
ea quæ dicitur Binomi-
um.

SCHO.

neque Residuum dicitur, & cetera quinque
eam consequentes irrationales, neque linea me-
diali neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam
quadratum lineae medialis secundum rationa-
lem applicatum facit alterum latus, rationale
lineam longitudine incommensurabilem ei, se-
cundum quam applicatur, per 23.

Quadratum, verò residui secundum rationale appli-
catum, facit alterum latus residuum primum, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi secundum
rationalem applicatum, facit alterum latus re-
siduum secundum per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit
alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineae minoris, facit alterum la-
tus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineae cum rationali superficie
facientis totam medialem, facit alterum latus
residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineae cum mediali superficie
facientis totam medialem, secundum rationale
applicatum, facit alterum latus residuum sex-
tum, per 102.

Cum igitur dicta latera, quae sunt latitudines cu-
iusque parallelogrammi unicuique quadrato
equalis & secundum rationalem, applicati
differant & à primo latere, & ipsa inter se
(nam à primo differunt: quoniam sunt resi-

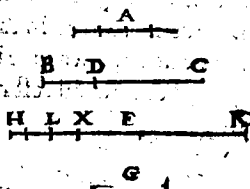
dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque, lineas irracionales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residui eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali similiter & quadrata Binomii & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomii eiusdem ordinis cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo lineae irracionales quae consequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dictae lineae omnes irracionales sunt numero, 13.

1. Medialis.	primum.
2. Binomium.	10. Residuum mediale secundum.
3. Bimediale primum.	11. Minor.
4. Bimediale secundum.	12. Faciens cum rationali superficie totam medialem.
5. Maior.	13. Faciens cum mediali superficie totam medialem.
6. Potens rationale & mediale.	
7. Potens duo medalia.	
8. Residuum.	
9. Residuum mediale.	

Theo.

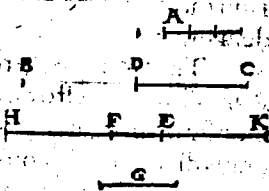
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratum lineæ rationalis secundum Binomiū applicatū, facit alterum latus residuū, cuius nomina sunt commensurabilia. Binomij nominibus, & in eadem proportionē præterea id quod fit Residium, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

Quadratum lineæ rationalis secundum residuum applicatum, facit alterum latus Binomium cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadem proportionē: præterea id quod fit Binomium est eiusdem ordinis, cuius & Residium.

Theorema 89. Propositio 114.

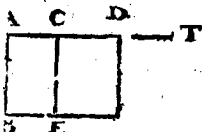
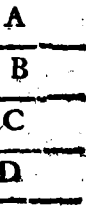
Si parallelogrammum contineatur ex residuo

duo & Binomio, cuius nomi-
na sunt commensurabilia no-
minibus residui & in eadem
proportione, linea quæ illam
superficiem potest, est ratio-
nalis.

Theorema 90. Propositio 115.

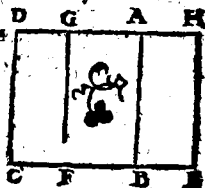
Ex linea mediali nascuntur lineæ irrationa-
les innu-
merabi-
les, qua-
rum nul-
la vlli an-
te dicta
rum ea-
dem sit.

Theorema 100. Propositio 116.

Propositum nobis esto de-
monstrare in figuris qua-
dratis diametrum esse lon-
gitudine incommensura-
bilem ipsi lateri.

E...H..E
E...

ELEMENTI X. FINIS.

EV.

EVLIDIS ELEMENTVM VNDECIMVM, ET SOLIDORVM primum.

DEFINITIONES.

1.

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2.

Solidi autem extremum est superficies.

3.

Linea recta est ad planum recta cum ad rectas omnes lineas, à quibus illa tangitur, quæque in proposito sunt plano, rectos angulos efficit.

4.

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ communi planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducuntur, alteri plano ad recto sunt angulos.

5.

Rectæ lineæ ad planum inclinatio acutus est angulus, ipsa insistente linea & adiuncta altera comprehensus, cum à sublimi rectæ illius lineæ termino deducta fuerit perpendicularis.

laris, atque à puncto quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositæ illius lineæ extremum, quod in eodem est plano, altera recta linea fuerit adiuncta.

6.

Plani ad planum inclinatio, acutus est angulus rectis lineis contentus, quæ in utroque planorum ad idem communis sectionis punctum ductæ, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7.

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atque alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt æquales.

8.

Parallela plana, sunt quæ eodem non incidunt, nec concurrunt.

9.

Similes figuræ solidæ, sunt quæ æqualibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10.

Æquales & similes figuræ solidæ sunt, quæ similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11.

Solidus angulus, est plurium quàm duarum linearum, quæ se mutuo contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quã duobus planis angulis, in eodem non consistentibus plano, sed ad vnum punctum collectis continetur.

12.

Pyramis est figura solida quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum punctum collecta.

13.

Prisma figura est solida quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14.

Sphæra est figura, quæ cōuerso circum quiescentem diametrum semicirculo continetur, cum in eundem rursus locum restitutus fuerit, vnde moueri cœperat.

15.

Axis autem sphære, est quiescens illa linea circum quam semicirculus conueritur.

16.

Centrum verò Sphære est idem, quod & semicirculi.

17.

Diameter autem Sphære, est recta quædam linea per centrum ducta, & vtrinque à sphære superficie terminata.

Conus

18.

Conus est figura, quæ conuerso circum quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eodem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat. Atque si quiescens recta linea equalis sit alteri, quæ circum rectum angulum cōuertitur, rectangulus erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19.

Axis autem Coni, est quiescens illa linea, circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò Coni, circulus est, qui à circūducta linea recta describitur.

21.

Cylindrus figura est, quæ conuerso circum quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri cœperat.

22.

Axis autem Cylindri est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammū vertitur.

23.

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus ad.

aduersus lateribus quæ circum aguntur, descripti.

24.

Similes coli & cylindri, sunt quorum & axes & basium diametri proportionales sunt.

25.

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis equalibus continetur.

26.

Tetraedum est figura, quæ triangulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur.

27.

Octaedrum figura est solida, quæ octo triangulis æqualibus & æquilateris continetur.

28.

Dedecædram figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangularibus continetur.

29.

Eicosædram figura est solida, quæ triginta triangulis æqualibus & æquilateris continetur.

Theorema I. Propositionio I.

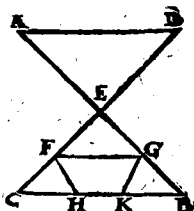
Quædā rectæ lineæ pars in subiecto quidem non est plano, quædam verò in sublimi.

Theo-

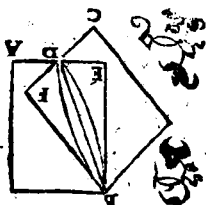
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Si duæ rectę lineæ se mu-
tuo secant, in vno sunt
plano:arque triangulum
omne in vno est plano.

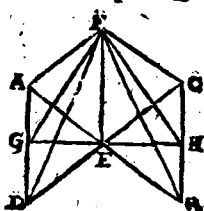
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si duo plana se mutuò se-
cent, communis eorum
sectio est recta linea.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Si recta linea rectis dua-
bus lineis se mutuò se-
cantibus, in cõmuni se-
ctione ad rectos angulos
insistat illa ducto etiam
per ipsas plano ad angu-
los rectos erit.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

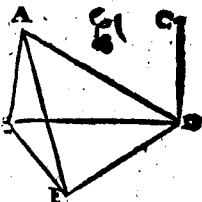
Si recta linea rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
incommuni sectione ad re-
ctos angulos insistat, illę tres
rectę in vno sunt plano.

Theo.

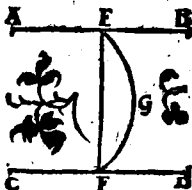
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ rectę lineę eidem plano ad rectos sint angulos, parallelę erunt illę rectę lineę.

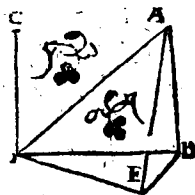
Theorema 7. Propositio 7.

Si duæ sint parallelę rectę lineę, in quartâ vtraque sumpta sint quę libet pũcta, illa lineę quę ad hæc puncta adiungitur, in eodem est cum parallelis plano.

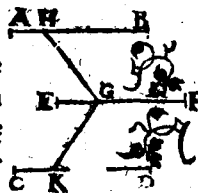
Theorema 8. Propositio 8.

Si duæ sint parallelę rectę lineę, quarum altera ad rectos cuidam plano sit angulos, & reliqua eidẽ plano ad rectos angulos erit.

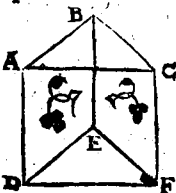
Theorema 9. Propositio 9.

Quę eidem rectę lineę sunt parallelę, sed non in eodem cum illa plano, hę quoque sunt inter se parallelę.

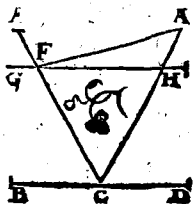
Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint pallalele, non autem in eodem plano, illæ angulos æquales comprehendent.

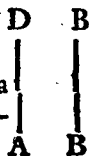
Problema 1. Propositio 11.

A dato sublimi puncto, in subiectum planū perpendicularē rectā lineam ducere.

Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à pūcto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectā lineam excitare.

Theorema 11. Propositio 13.

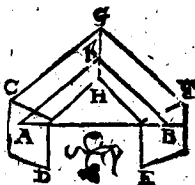
dato plano, à pūcto quod in illo datum est, duæ rectæ lineæ ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theo-

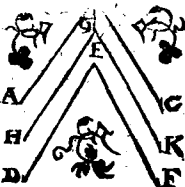
Theorema 12. Propositio 14.

Ad quæ plana, eadem recta linea recta est, illa sunt parallela.

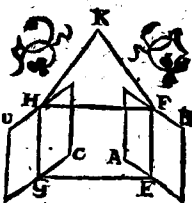
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mutuo tangentes ad duas rectas se mutuo tangentes sint parallelæ; non in eodem consistentes plano, parallela sunt quæ per illas ducuntur plana.

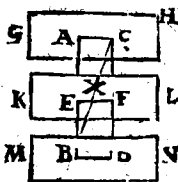
Theorema 14. Propositio 16.

Si duo plana parallela plano quopiam secentur, communes illorum sectiones sunt parallelæ.

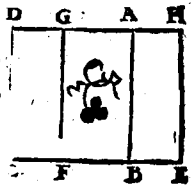
Theorema 15. Propositio 17.

Si duæ rectæ lineæ parallelis planis secantur, in eadem rationes secabuntur.

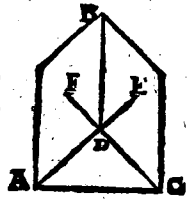
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si recta linea plano cui-
piam ad rectos fit angu-
los, illa etiam omnia quæ
per ipsam plana, ad rectos
eidem plano angulos e-
runt.

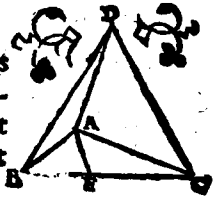
Theorema 17. Pro-
positio 19.

Si duo plana se mutuò se-
cantia plano cuidã ad re-
ctos sint angulos, commu-
nis etiam illorum sectio
ad rectos eidem plano an-
gulos erit.

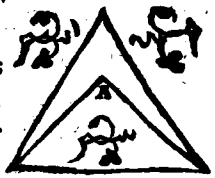
Theorema 18. Pro-
positio 20.

Si angulos solidus planis
tribus angulis continea-
tur, ex his duo quilibet
vtut assumpti tertio sunt
maiores.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

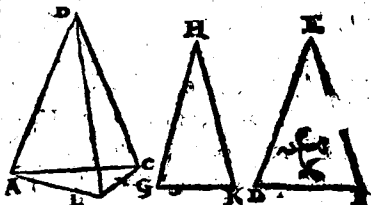
Solidus omnis angulus
minoribus continetur,
quàm rectis quatuor an-
gulis planis.

Theo-

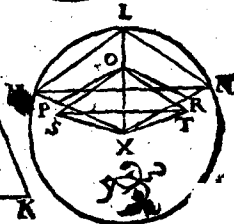
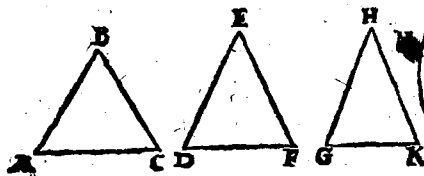
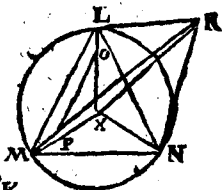
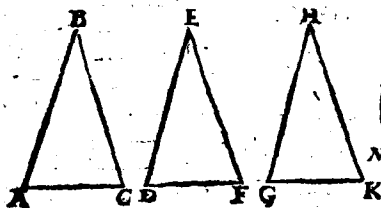
Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli æqualibus rectis contineantur lineis, quorū duo ut libet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex lineis æquales, illas rectas coniungentibus.

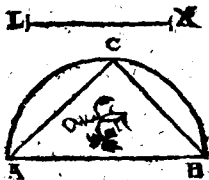

Problema 3. Propositio 23.

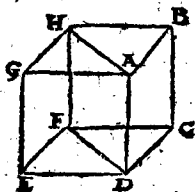
Ex planis tribus angulis, quorum duo ut libet assumpti tertio sint maiores, solidū angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propositio 24.

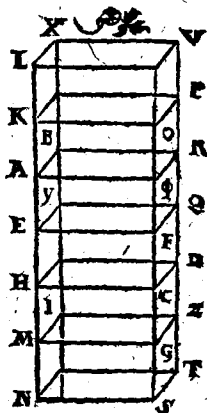

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana & æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositio 25.

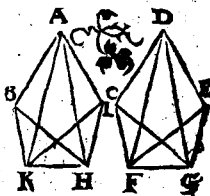
Si solidum parallelis planis contectum plano secetur aduersis planis parallelis, erit quemadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

Proble-

Problema 4. Pro-
positio 26.

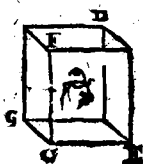
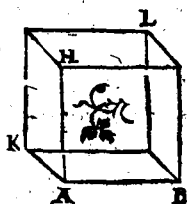
Ad datam rectam lineam
eiusque punctum, angu-
lum solidum constitue-
re solido angulo dato æ-
qualem.

Problema 5. Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis
comprehensio simile & similiter positum
solidum

paralle-
lis pla-
nis con-
tentum
descri-
bere.

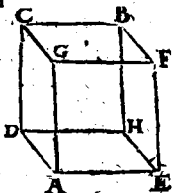

Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum,
ductor per aduersorum planorum diago-
nios pla-

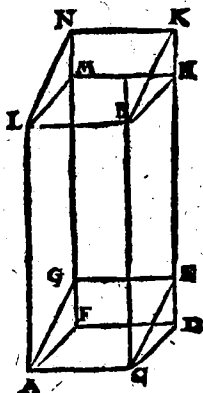
no se-
ctum sit,
illud so-
lidum
ab hoc
plano

bisariam secabitur.

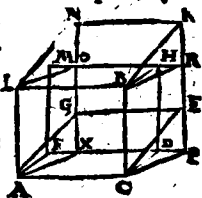
Theorema 24. Propositio 29.

Solida parallelis planis comprehensa, quæ super eandem basim & in eadē sunt altitudine quorum insistentes lineæ in iisdem collocantur rectis lineis, illa sunt inter se æqualia.

Theorema 25. Propositio 30.

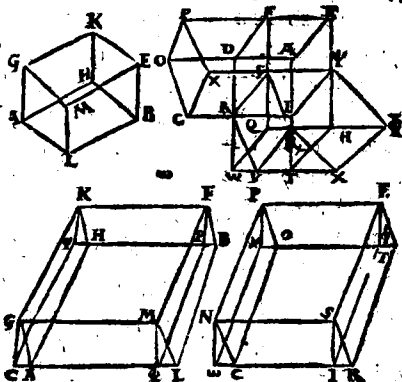
Solida parallelis planis circumscripta, quæ super eandem basim & in eadē sunt altitudine, quorum insistentes lineæ non in iisdem reperiuntur rectis lineis, illa sunt inter se æqualia.

Theorema 26. Propositio 31.

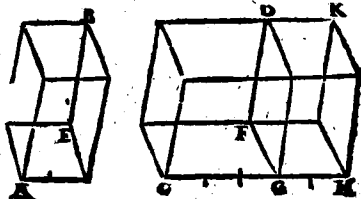
Solida parallelis planis circumscripta, quæ in

in ea-
dem
sunt alti-
tudine,
æqua-
lia sūt
inter
se.

**Theorema 27. Propo-
sitio 32.**

Solida parallelis planis circumscripta quæ
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bēt inter
se ratio-
nem, quā
bases.

N 5

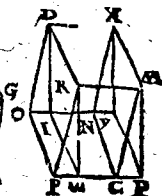
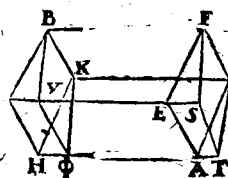
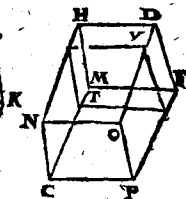
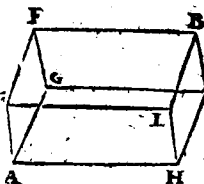
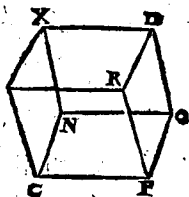
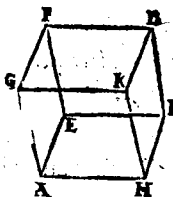
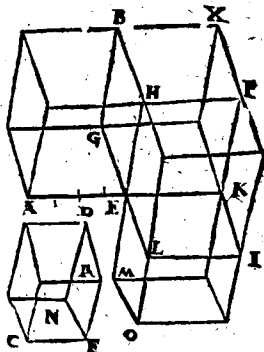
Theo-

Theore. 28. Pro-
positio 33.

Similia solida pa-
rallelis, planis
circūscripte ha-
bēt inter se ratio-
nē homologorū
laterum triplica-
tam.

Theore. 29. Pro-
positio 34.

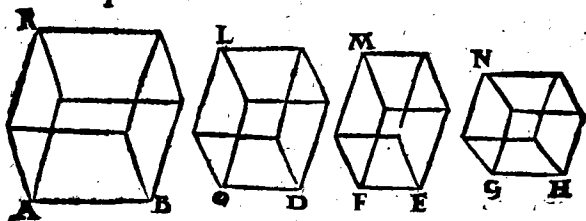
Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōtē-
torum
bases cū
altitudi-
nibus
recipro-
cantur.
Et soli-
da pa-
rallelis
planis
contēta
quorū
bases

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media lineæ solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

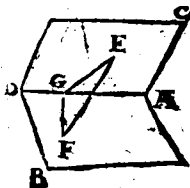
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

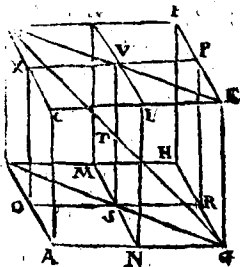
Si planum ad planum rectum sit, & à quodam puncto eorū quæ in vno sunt planorum perpédicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpédicularis, in cōmunem cadet planorum sectionem.

Theo-

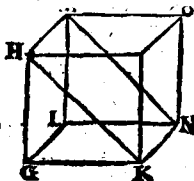
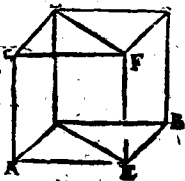
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduerforum planorum lateribus bifariam sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuo bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorum hoc quidem basim habeat parallelogrammum, illud verò triāgulum, sit autē parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

ELEMENTI XI. FINIS.

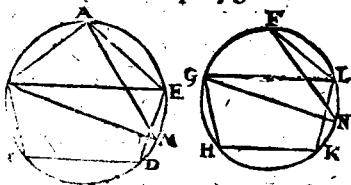
EV.

EVCLIDIS ELEMENTVM DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM
secundum.

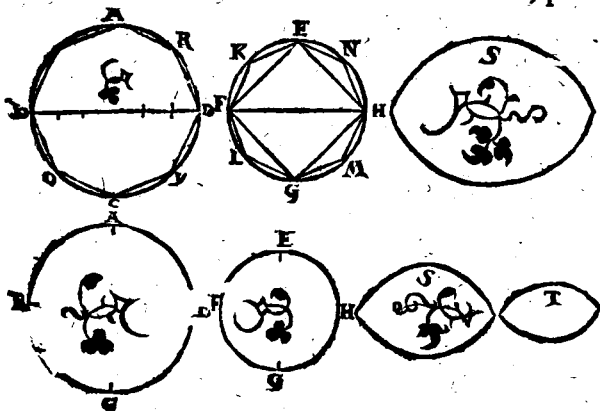
Theorema 1. Propositio 1.

Similia quæ sunt in circulis polygona, ratio-
nem ha-
bent inter
se, quam
descripta
à diame-
tris qua-
drata.

Theorema 2. Propositio 2.

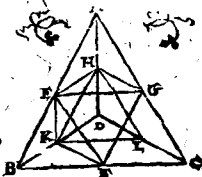
Circuli eam inter se rationem habent, quàm

descripta à diametris quadrata.

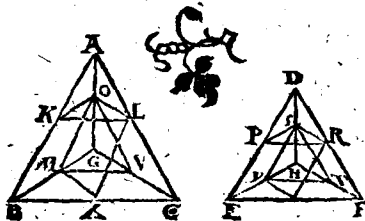
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramidas nō tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeant bases, sit autem illarū vtræq; diuisa & in duas pyramides inter se æquales totiq; similes, & in duo prismata æqualia, ac eodem modo diuidatur vtræq; pyramidum quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuo fiat: quæadmodum se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

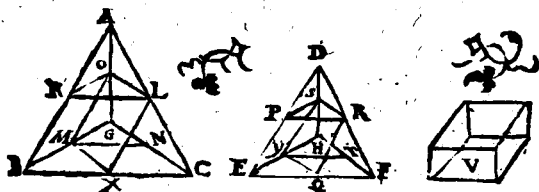

mide

uide prismata ad omnia quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

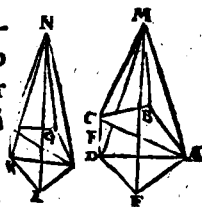
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum triangonæ sunt bases, eam inter se rationem habent, quàm ipsæ bases.

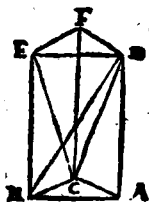
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygonæ sunt bases, eam inter se rationem habent, quàm ipsæ bases.

Theorema 7. Propositio 7.

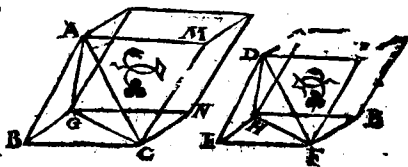
Omne prisma trigonā habens basim, diuiditur in tres pyramides inter se æquales, quartum triangonæ sunt bases.

Theo

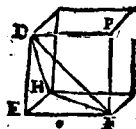
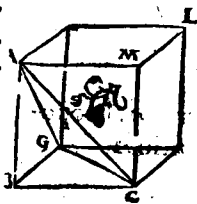
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides quæ trigonas habent bases, in tripli-
cata
sunt ho-
molo-
gorum
laterum
ratioe

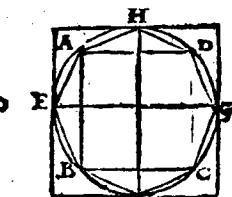
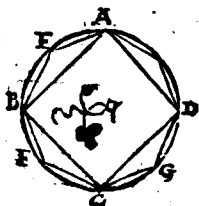
Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum & trigonas bases habentium reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quarum pyramidum trigonas bases habentium reciprocantur bases cum altitudinibus, illæ sunt æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Om-
nis co-
no ter-
tia
pars
est cy-
lindri

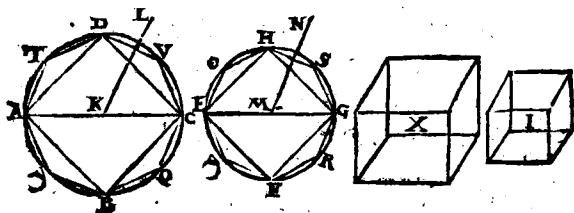
O

eandem

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
eandem cum ipſo cono baſim habentis, &
altitudinem æqualem.

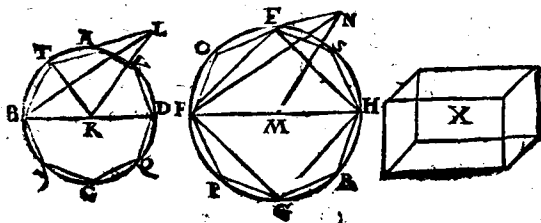
Theorema 11. Propo-
ſitio 11.

Coni & cylindri eiufdem altitudinis, eam
inter ſe rationem habent, quam baſes.

Theorema 12. Propo-
ſitio 12.

Similes conī & cylindri, triplicatam habent
inter ſe rationem diametrorum, quæ ſunt
in baſibus.

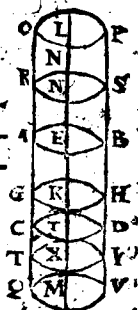

Theo-

Theorema 13. Propo-

sitio 13.

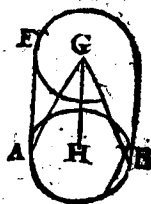
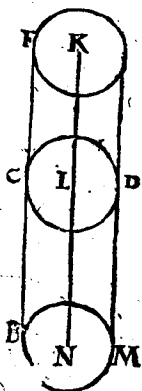
Si cylindrus plano sectus sit ad-
uersis planis parallelis, erit quæ-
admodum cylindrus ad cylin-
dram, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-

sitio 14.

Coni &
cylindri
qui in æ-
qualibus
sunt basi-
bus, eam
habent in-
ter se rati-
onem,
quam al-
titudines

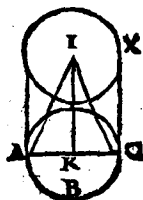

P 2

Theo

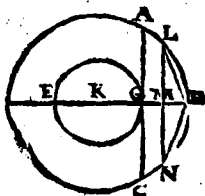
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorum bases
cū altitudinibus reciprocan-
tur. Et
quorum
conorū &
cylindro-
rum bases
cum alti-
tudinibus
recipro-
cantur, illi
sunt æqua-
les.

Theorema 16. Propositio 16.

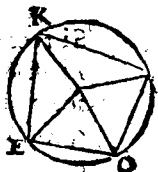
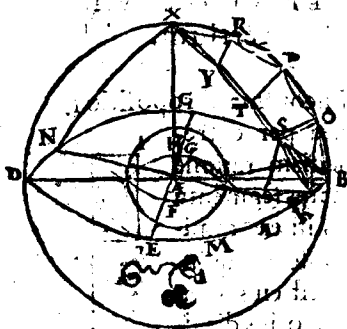
Duobus circulis circum idem centrum cō-
sistentibus, in maiore
circulo polygonum æ-
qualium pariumque la-
terum inscribere, quod
minorem circulum non
tangat.

Pro-

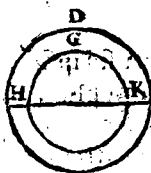
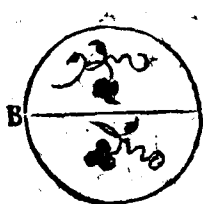
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphaeris circum idem centrum consistentibus, in maiorem sphaera solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphaerae superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphaerae inter se rationem habent suarum diametrorum triplicatam.

Elementi duodecimi finis.

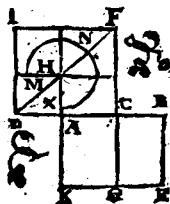

EV

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM TERTIVM, ET SOLIDORVM tertium.

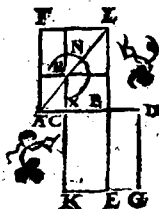
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremam & mediam rationē secta sit, maius segmentū quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius quadrati, quod à totius dimidia describitur.

Theorema 2. Propositio 2.

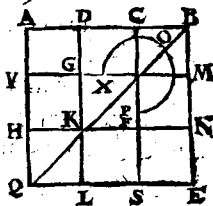
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum possit, & dupla segmenti huius linea per extremam & mediam rationē secetur maius segmentum reliqua pars est huius lineæ primum posita.

Theo.

Theorema 3. Pro-
positio 3.

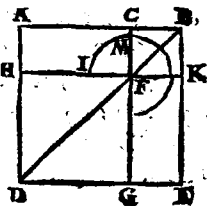
Si recta linea per extre-
mam & mediam ra-
tionem secta fit minus
segmentum quod ma-
ioris segmenti dimidi-

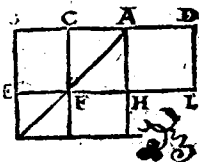
um assumpserit, quintuplum potest eius,
quod à maioris segmenti dimidio describi-
tur, quadrati.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & mediam ratione
secta sit, quod à tota,
quodque à minore seg-
mento simul vtraq; qua-
drata, tripla sunt eius,
quod à maiore segmēto
describitur, quadrati.

Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si ad rectam lineam,
quæ per extremam &
mediam rationem se-
cetur, adiuncta sit alte-
ra segmento maiori
æqualis, tota hæc linea
recta per extremam & mediam ratione se-

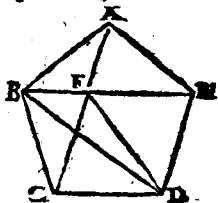
Et a est, estque maius segmentum linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\rho\gamma\tau\eta$ siue rationalis, per extremam & mediam rationem facta sit, vtrumque segmentorum A C B
 $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ siue irrationalis est linea, quæ
 di citur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue quā deinceps siue qui non deinceps sequuntur, illud pentagonum erit æquiangulum.

Theorema 8. Propositio 8.

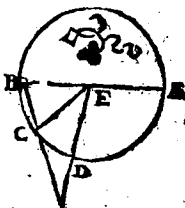
Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos qui deinceps sequuntur angulos rectæ subtendāt lineæ, illæ per extremam & mediam rationem se mutuò secant, earumque maiora segmenta, ipsius pentagoni lateri sunt æqualia.

Theo-

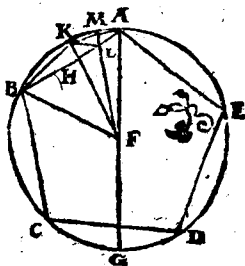
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint, tota recta linea per extremam & mediam rationem secta est, eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

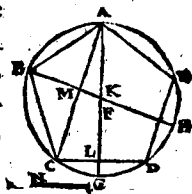
Theorema 10. Propositio 10.

Si circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit, pentagoni latus potest & latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum.

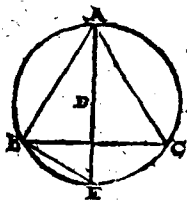
Theorema 11. Propositio 11.

Si in circulo $\phi\eta\lambda\mu$ habente diametrum, inscriptum sit pentagonum æquilaterum, pentagoni latus irrationalis est linea quæ vocatur Minor.

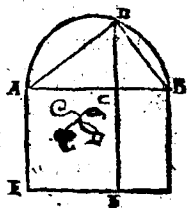
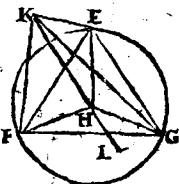
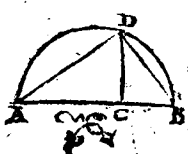
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.

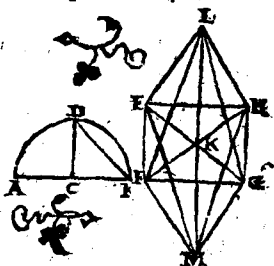
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphaeræ cōplecti, atque docere illius sphaeræ diametrum potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Theorema 2. Propositio 14.

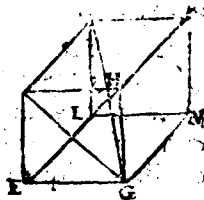
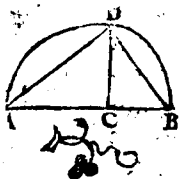
Octaedrum constituere, eaq; sphaera qua pyramidē complecti, atque probare illius sphaeræ diametrum potentia duplā esse lateris ipsius octaedri.

Proble

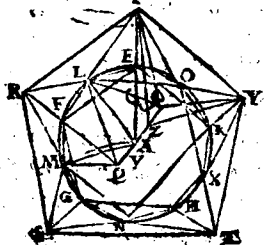
Problema 3. Propo-
sitio 15.

Cubum constituere, eaque sphaera qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphaerae diametrum potetia triplam esse lateris ipsius cubi.

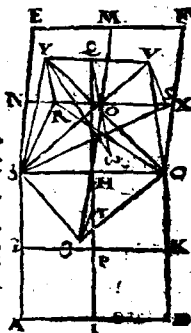
Problema 4. Propo-
sitio 16.

Icosaedrum constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse lineam, quae vocatur Minor.

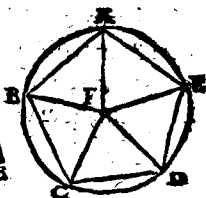
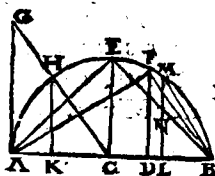
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedrū constituere, eademque sphæra qua & antedictas figuras complecti, atque probare dodecaedri latus irrationale esse lineam, quæ vocatur Residuum.

Theorema 6 Propositio 18.

quinque figurarum latera proponere, & inter se comparare.

SCOLIVM.

Aia verò, præterea dictas quinque figuras nō posse aliam constitui figuram solidam, qua plani & æquilateris & æquiangulis contineatur, inter se æqualibus. Non enim ex duobus triangulis, sed neque ex alijs duabus figuris solidus constituetur angulus.

Sed

Sed ex tribus triāgulis cōstat Pyramidis angulus

Ex quatuor autem, Octaedri

Ex quinque verò, Icosaedri.

Nam ex triangulis, sex & equilateris & equiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus, recti unus b. ssem contineat, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor aequales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quam rectis quatuor angulis continetur, per 21. 11.

Ob easdem sanè causas, nèque ex pluribus quam planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus cōtinetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex tribus autem pentagonis equilateris & equiangulis Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor nullus potest. Cum enim pentagoni equilateri angulus rectus sit, & quinta recti pars erūt quatuor anguli rectis quatuor maiores. Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis figuris solidus angulus cōtinetur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, præter dictas quinque figuras aliā figuram solidam non posse constitui, quæ ex planis equilateris & equiangulis contineatur.

ELEMENTI XIII. FINIS.

EVCLIDIS ELEMENTVM

DECIMVMQVARTVM, VT

quidam arbitrantur, vt alij verò,

Hypsiclis Alexandrini, de

quinque corpo-

ribus.

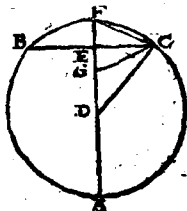
LIBER PRIMVS.

Basilides Tyrius, Protarche, Alexandriā profectus, p. triq. nostro ob d. disciplina societatem commendatus, longissimo peregrinationis tempore cum eo versatus est. Cumq. differerēt aliquādo descripta ab Apollonio comparatione Dodecaedri & Ico, aedri eidem sphaera inscriptorum, quam hac inter se habent rationem, censuerunt ea non recte tradidisse Apollonium: quia a se non emendata. vt de patre audire erat literis prodiderunt. Ego autem postea inidi in alterum librum ab Apollonio editum, qui demonstrationem accurate complecteretur de re proposita, ex eiusq. problematū indagatione magnam equidem cepi voluptatem. Illud certe ab omnibus perfici potest quod scripsit Apollonius, cum sit in omnium manibus. Quod autē diligenti, quantum conijcere licet, studio nos postea scrip-

scripsisse videmur, id monimentis consignatum tibi nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis tum vel maximè in Geometria versatus, scitè ac prudenter indices ea qua dicturi sumus ob eam verò, qua tibi cum patre fuit, vitæ consuetudinem, quaq, nos complecteris, benevolentiam, tractationem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut premio modum facientes, hanc syntaxim aggrediamur.

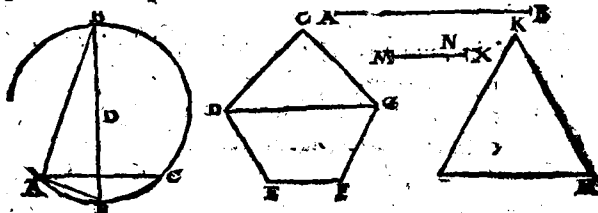
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur, dimidia est vtriusque simul lineæ, & eius, quæ ex centro & latere decagoni in eodẽ circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Idem circulus comprehendit & dodecaedri penragonum & icosaedri triangulum, eidem sphaeræ inscriptorum.

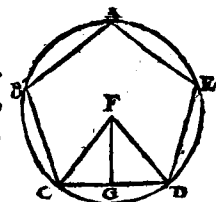

Theo-

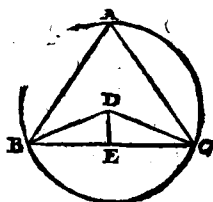
Theorema 3. Propositio 3.

Si pentagono & æquilatero & æquiangulo circumscriptus sit circulus ex cuius centro in vnum pentagoni latus dicta sit perpendicularis: quod vno laterum & perpendiculari

tri-
ges-
es cõ-
tine-
tur,
illud

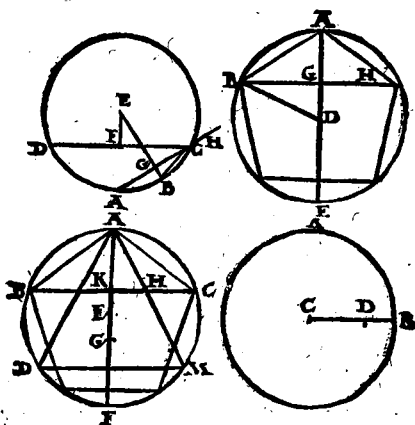
æquale est dodecaedri superficiei.

Theorema 4. Propositio 4.

Hoc perspicuum cùm sit probandum est, quemadmodum se habet dodecaedri superficies ad icosaedri superficiem ita se habere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E —————

Dodecaedri.

F —————

Icofaedri.

G —————

SCHOLIUM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum
 se habet cubilatus ad icofaedri latus ita se habere
 solidum dodecaedri ad icofaedri solidum. Cum
 enim aequales circuli comprehendat & dodecae-
 dri pentagonum & Icofaedri triangulum, eidem
 P sphaera

sphæra inscriptorum : in sphæris autem æquales circuli æquali intervallo distent à centro (siquidẽ perpendiculares à sphæra cẽtro ad circulorum plana ducta & æquales sunt, & ad circulorum centra cadunt) idcirco lineæ, hoc est perpendiculares quæ à sphæra centro ducuntur ad centrum circuli comprehendẽtis & triangulum Icosædri, pẽtagonum dodecædri sunt æquales. Sunt igitur æqualis altitudinis Pyramides, quæ bases habent ipsa dodecædri pẽtagona, & quæ Icosædri triangula. At æqualis altitudinis pyramides rationẽ inter se habent eam quam bases, ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pẽtagonum ad triangulum, ita pyramis, cuius basis quidẽ est dodecædri pẽtagonum, vertex autem sphæra centrum ad pyramida, cuius basis quidẽ est Icosædri triangulum, vertex autem sphæra centrũ. Quamobrem ut se habent duodecim pẽtagona ad viginti triangula, ita duodecim pyramides, quorũ pẽtagona sint bases, ad viginti pyramidas, quæ trigonas habeant bases. At pẽtagona duodecim sunt dodecædri superficies, viginti autem triangula, Icosædri. Est igitur ut dodecædri superficies ad Icosædri superficiem, ita duodecim pyramides quæ pẽtagonas habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum trigona sunt bases. Sunt autẽ duodecim quidẽ pyramides, quæ pẽtagonas habeant bases, solidum dodecædri: viginti autem pyramides, quæ trigonas habeant bases, Icosædri solidũ. Quare ex 11. 5. ut dodecædri superficies ad Icosæ-

Icosædri superficiem, ita solidum dodæcaedri ad Icosædri solidum. Ut autem dodæcaedri superficiem, ita probatum est cubi latus ad Icosædri latus. Quemadmodum igitur cubi latus ad Icosædri latus, ita se habet solidum dodæcaedri ad Icosædri solidum.

ELEMENTI XIII. FINIS.

P 2

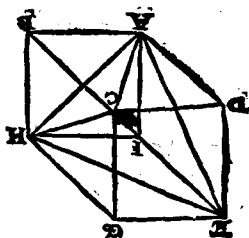
EV.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM, ET Sólidorum quintum, vt nonnulli putant, vt autem alij Hypsiclis A- lexandrini, de quinque corporibus.

LIBER II.

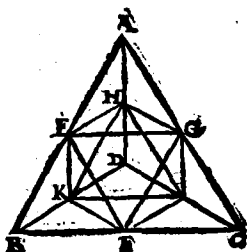
Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

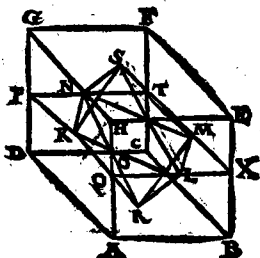
In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

Pro-

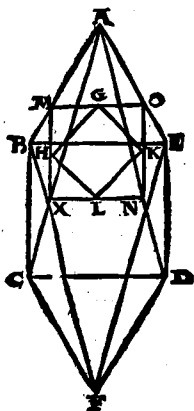
Problema 3. Pro-
positio 3.

In dato cubo o-
ctaedrum inscri-
bere.

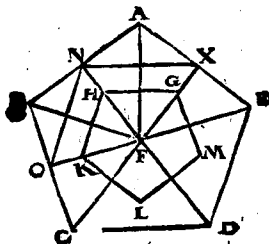
Problema 4. Pro-
positio 4.

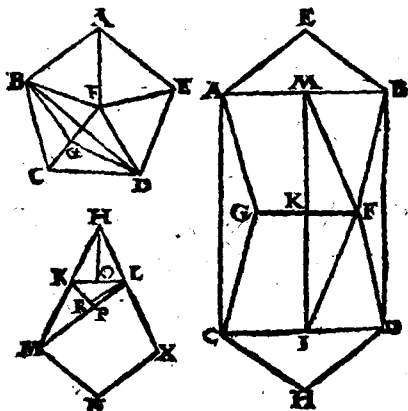
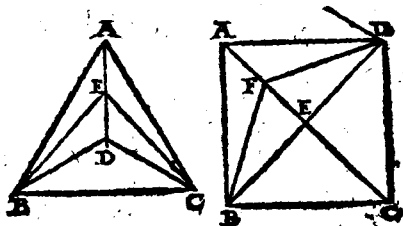
In dato octaedro cubū
inscribere.

Problema 5. Pro-
positio 5.

In dato Icosae-
dro dodecae-
dram inscribe-
re.

SCHQ.

Meminiſſe decet, ſi quis nos roget, quot Icoſaedrum habeat latera, ita reſpondendum eſſe: Patet Icoſaedrum viginti contineri triangulis, quodlibet verò triangulum rectis tribus conſtare lineis. Quare multiplicanda ſunt nobis viginti triangula in trianguli vnius latera, ſuntq; ſexaginta, quorum dimidium eſt triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cum enim ruruſus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendant itemq; pentagonum quoduis rectis quinque conſtet lineis, quinque duodecies multiplicamus, ſunt ſexaginta, quorum ruruſus dimidium eſt triginta. Sed cur dimidium capimus? Quoniã vnumquodq; latuſ ſiue ſit triãguli, ſiue pentagoni, ſiue quadrati vt in cubo, iterato ſumitur. Similiter autem eadem via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera inuenies. Quid ſi item velis ſingularum quoq; figurarum angulos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procreatum partire in numerũ planorum, que vnum ſolidum angulum includũt: vt quoniam triangula quinque vnum Icoſaedri angulum continet, partire 60. in quinque, naſcuntur duodecim anguli Icoſaedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulum comprehendunt, partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaedri angulos viginti. Atq; ſimili ratione in reliquis figuris angulos reperiẽs.

Finis Elementorum Euclidis.